

Česká republika 2004>06 Rámec podpory Společenství

Závěrečná zpráva projektu

8/05-2-2/05 Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR na období 2007-2013

**Pro Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
připravilo Technologické centrum AV ČR**

Závěrečná zpráva projektu
*8/05-2-2/05 Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu
implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní
ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR
na období 2007-2013*

Shrnutí

Cílem projektu bylo posoudit a doporučit vhodné strategické priority a relevantní implementační opatření pro podporu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti ČR v příštím programovací období 2007-2013. Priority a opatření by měly zajišťovat soustředění pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Evropského sociálního fondu s prioritním zaměřením na oblast inovací a ekonomiky založené na znalostech a tak podpořit rozvoj a maximalizovat využití kapacit inovativně založené ekonomiky v České republice.

Metodika byla založena na expertním zpracování dostupných informací z různých zdrojů. Informační zdroje, které byly využity pro přípravu této studie, je možné rozdělit do několika skupin:

- dokumenty a informace, které určují strategické zaměření EU v příštím programovacím období 2007–2013 (zejména Strategické obecné zásady Společenství 2007-2013 a Integrované zásady pro růst a zaměstnanost 2005-2008),
- dokumenty připravené na národní úrovni, které definují strategickou orientaci ČR v nadcházejícím období (především Strategie hospodářského růstu, Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013, Národní inovační politika na léta 2005-2010 a Národní politika výzkumu a vývoje ČR na léta 2004-2008),
- programové dokumenty současných operačních programů a analýzy hodnotící využívání podpory EU (zejména strukturálních fondů) v současném programovacím období,
- statistické údaje, studie a analýzy zaměřené na posouzení situace ČR v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a podnikání (především projekt č. 4/04 evaluace RPS „Bariéry růstu konkurenceschopnost ČR“),
- informace o programech úspěšně využívaných v zahraničí a zaměřených na oblasti, ve kterých byly v ČR identifikovány bariéry a problematické oblasti bránící růstu konkurenceschopnosti (zahraniční dobré praxe).

Výsledky rešerší uvedených informačních zdrojů a analýza zahraničních dobrých praxí umožnily formulovat doporučení, která v souladu se strategií EU pro nové programovací období 2007-2013 navrhuje činnosti zaměřené na odstranění nebo potlačení bariér a problematických oblastí v konkurenceschopnosti ČR. Doporučení byla navržena pro oblast výzkumu a vývoje, transferu výzkumných poznatků do praxe, podnikání a lidských zdrojů. V návrzích jsou zahrnuta také doporučení obecného charakteru.

Na základě těchto doporučení byly navrženy následující strategické oblasti a priority ČR v oblasti znalostní ekonomiky v novém programovacím období 2007-2013:

- **Podnikání** (priority Podpora rozvoje podnikání, Podpora výzkumu, vývoje a inovací v průmyslu a podnicích, Podpora vzniku nových firem, Rozvoj podnikatelského prostředí),

- **Výzkum a vývoj** (priority Produkce a transfer poznatků výzkumu a vývoje, Spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve výzkumu, vývoji a inovacích),
- **Lidské zdroje a vzdělávání** (Rozvoj celoživotního učení, Rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace).

Návrh každé priority obsahuje stručnou charakteristiku a zdůvodnění, které vychází ze situace v ČR a identifikovaných problematických oblastí a které zároveň poukazuje na souvislosti se strategickými dokumenty připravenými na úrovni EU i ČR. V návrhu priority je dále uveden její globální cíl, specifické cíle, instituce implementační struktury, nejdůležitější monitorovací indikátory dopadů a výsledků, relevantní příklady zahraniční dobré praxe a vazby na ostatní navržené priority a opatření.

Pro každou prioritu jsou navržena příslušná implementační opatření, která shrnují činnosti nezbytné pro splnění cílů dané priority. Popis opatření uvádí jeho charakteristiku a zaměření, cíle, instituce implementační struktury, konečné uživatele a nejdůležitější indikátory výsledků.

Priority a příslušná implementační opatření navržená v této studii mohou být využity pro přípravu strategických dokumentů ČR pro nové programovací období strukturálních fondů 2007-2013 (například Národní strategický referenční rámec) a jednotlivých operačních programů pro oblast znalostní ekonomiky.

Executive Summary

The aim of the project is to identify, evaluate and recommend suitable strategic priorities and relevant implementation measures focused on the growth of competitiveness and innovation capacity of the Czech Republic during the next programming period 2007-2013. The priorities and measures should ensure the effective utilization of structural funds, namely the European Regional Development Fund and the European Social Fund, with preferential focus on innovation and knowledge economy and thus promote development and optimal utilization of innovative economy potential in the Czech Republic.

Methodology is based on expert evaluation of information from various sources. The sources used for the preparation of the study may be assorted into several classes according to their nature:

- Documents determining the strategic orientation of EU in the next programming period 2007-2013 (i.e. Community Strategic Guidelines 2007-2013 and Integrated Guidelines for Growth and Jobs 2005-2008),
- National documents defining the strategic orientation of the Czech Republic in the next programming period 2007-2013 (primarily Strategy for Economic Growth, National Development Plan, National Innovation Policy of the Czech Republic 2005-2010, and National Research and Development Policy of the Czech Republic 2004-2008),
- Program documents of current operation programmes and analyses evaluating utilization of the EU financial aid in the present programming period (primarily the structural funds),
- Statistic data, studies and analyses focused on evaluation of the present situation in the Czech Republic in the area of research and development, innovations and enterprise (first of all the project on Community Support Framework Evaluation No. 4/04 “Barriers to the Growth of Competitiveness of the Czech Republic”),
- Detailed analysis of the most successful foreign programmes focused on areas where significant barriers of competitiveness growth have been identified in the Czech Republic (foreign good practices).

The searches and evaluation of the described information sources and analysis of the foreign good practices allowed to formulate recommendations which - in accordance with EU strategy for the new programming period 2007-2013 - propose activities focused on elimination or suppression of the competitiveness barriers in the Czech Republic. The recommendations were proposed for the fields of research and development, knowledge transfer, enterprise and human resources. Recommendations of common nature are also included.

Based on these recommendations the following strategic areas and priorities were proposed for the next programming period from 2007 to 2013 in the field of knowledge economy:

- **Enterprise** (priorities Support of enterprise development, Support of research, development and innovation in industry and enterprises, Support of new business formation, Development of entrepreneurial environment),
- **Research and development** (priorities Knowledge production and transfer, Co-operation of public and private sectors in research, development and innovation),
- **Human resources and education** (Development of lifelong education, Development of human resources for research, development and innovation).

Proposal of each priority contains brief characteristic and justification based on present situation in the Czech Republic, identified barriers and problematic areas, and simultaneously refers to the strategic documents prepared at EU and national (Czech Republic) levels. In each priority proposal, there are also introduced its global and specific objectives, implementation institutions, the most important monitoring indicators of impacts and results, relevant examples of foreign good practice, and relation between the priority and other proposed priorities.

For each priority there are proposed relevant implementation measures, which summarize activities indispensable for the accomplishment of the aims. Description of the measures includes their characteristic and orientation, aims, implementation institutions, final recipients and the most important indicators of results.

Priorities and the relevant implementation measures proposed in this study will be used for preparation of strategic documents of the Czech Republic for the next programming period of the EU structural funds (e.g. National strategic reference framework) and individual operation programmes for the area of knowledge economy.

Závěrečná zpráva projektu

8/05-2-2/05 Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR na období 2007-2013

Projekt byl hrazen z prostředků technické pomoci
dle opatření 5.2 „Technická pomoc CSF“ SROP

Pro Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
připravilo
Technologické centrum AV ČR

Na projektu se podílí:

Ing. Karel Klusáček, CSc., MBA (koordinátor projektu)
Ing. Kamila Bartošová
Mgr. Vladislav Čadil
Mgr. Lenka Hebáková
Ing. Zdeněk Hejda, Ph.D.
Mgr. Miroslav Kostić
Ing. Zdeněk Kučera, CSc.
Ing. Dana Váchová
MUDr. Jiří Vaněček, DrSc.

OBSAH

1. ÚVOD	10
2. CÍL PROJEKTU	10
3. METODIKA A REALIZACE PROJEKTU	10
4. REŠERŠE.....	13
4.1. Dokumenty ČR	13
4.2. Dokumenty EU.....	13
4.3. Zahraniční dobré praxe	13
4.3.1. Operační programy podporující rozvoj znalostní ekonomiky a inovace.....	14
4.3.1.1. Sektorové operační programy	14
4.3.1.2. Regionální operační programy.....	15
4.3.2. Pilotní projekty podpořené EU.....	16
4.3.3. Závěry z analýzy operačních programů:.....	17
5. DOPORUČENÍ PRO OBLAST ZNALOSTNÍ EKONOMIKY NA OBDOBÍ 2007-2013.....	18
5.1. Doporučení pro výzkum a vývoj	18
D.1.1. Zvyšovat a zlepšovat investice do výzkumu a vývoje ve veřejném i soukromém sektoru	18
5.2. Doporučení pro oblast „mezi výzkumem a praxí“	19
D.2.1. Zajistit efektivní vazbu mezi výzkumem a podnikatelským sektorem, podporovat transfer výsledků výzkumu do praxe	19
D.2.2. Podporovat vznik spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích institucí.....	20
D.2.3. Podporovat výzkumné a inovační aktivity a vznik firem grantovými i ngrantovými nástroji	20
D.2.4. Podporovat patentovou aktivitu výzkumných a vzdělávacích institucí a MSP	21
5.3. Doporučení pro oblast podnikání.....	22
D.3.1. Vytvořit finanční zdroje pro vznik a rozvoj firem, zajistit přístup k těmto zdrojům a podporovat vznik a rozvoj nových firem	22
D.3.2. Vytvořit infrastrukturu podporující podnikání a zvyšování konkurence-schopnosti podniků, podporovat spolupráci podniků, VaV a veřejné správy	22
D.3.3. Podporovat poradenské služby pro podniky	23
5.4. Doporučení pro lidské zdroje a vzdělávání	24
D.4.1. Zvyšovat počet výzkumných pracovníků.....	24
D.4.2. Zlepšit strukturu absolventů, zajistit odpovídající znalosti absolventů a podporovat jejich zaměstnanost.....	24
D.4.3. Zvýšit kvalitu vzdělávacího systému všech stupňů.....	25
D.4.4. Podporovat celoživotní učení a zvyšování kvalifikací	26
D.4.5. Pěstovat a rozvíjet podnikatelskou kulturu	26
5.5. Doporučení obecného charakteru	27
D.5.1. Podporovat internacionalizaci a mezinárodní konkurenceschopnost ve výzkumu i podnikání	27
D.5.2. Vytvořit efektivní vazby mezi prioritami a opatřeními zaměřenými na výzkum, vývoj, inovace a podnikání.....	27
D.5.3. Zajistit synergii všech zdrojů na podporu růstu konkurenceschopnosti.....	28
D.5.4. Aktivity zaměřené na rozvoj regionů řešit v souladu se strategií regionů.....	28
D.5.5. Vytvořit institucionální prostředí podporující výzkum, vývoj, inovace, podnikání a efektivní spolupráci všech aktérů.....	29

6.	NÁVRH STRATEGICKÝCH OBLASTÍ, PRIORITY A OPATŘENÍ PRO ZNALOSTNÍ EKONOMIKU	30
6.1.	Návrh strategických oblastí, priorit a opatření	30
6.2.	Zaměření a cíle priorit a implementačních opatření.....	35
6.2.1.	Priorita A.1. Podpora rozvoje podnikání	37
6.2.1.1.	Opatření A.1.1. Rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury	42
6.2.1.2.	Opatření A.1.2. Rozvoj služeb pro podnikatele	44
6.2.1.3.	Opatření A.1.3. Podpora ochrany práv duševního vlastnictví.....	46
6.2.1.4.	Opatření A.1.4. Podpora mezinárodní konkurenceschopnosti podniků	47
6.2.2.	Priorita A.2. Podpora výzkumu, vývoje a inovací v průmyslu a podnicích	49
6.2.2.1.	Opatření A.2.1. Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb.....	55
6.2.2.2.	Opatření A.2.2. Snižování energetické náročnosti a využívání obnovitelných zdrojů energií v podnicích.....	57
6.2.2.3.	Opatření A.2.3. Podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech	58
6.2.2.4.	Opatření A.2.4. Technologické platformy	59
6.2.3.	Priorita A.3. Podpora vzniku nových firem	61
6.2.3.1.	Opatření A.3.1. Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem.....	66
6.2.3.2.	Opatření A.3.2. Budování infrastruktury pro vznik firem.....	67
6.2.3.3.	Opatření A.3.3. Spin-off	69
6.2.4.	Priorita A.4. Rozvoj podnikatelského prostředí	71
6.2.4.1.	Opatření A.4.1. Podpora spolupráce podniků	74
6.2.4.2.	Opatření A.4.2. Rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání	76
6.2.5.	Priorita B.1. Produkce a transfer poznatků výzkumu a vývoje	78
6.2.5.1.	Opatření B.1.1. Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj	83
6.2.5.2.	Opatření B.1.2. Centra a sítě excelence	84
6.2.5.3.	Opatření B.1.3. Podpora účasti v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje.....	85
6.2.5.4.	Opatření B.1.4. Cílené informace a monitorování prostředí pro výzkum, vývoj a inovace	86
6.2.6.	Priorita B.2. Spolupráce veřejného a soukromého sektoru výzkumu, vývoji a inovacích	88
6.2.6.1.	Opatření B.2.1. Podpora horizontální mobility	91
6.2.6.2.	Opatření B.2.2. Realizace výsledků výzkumu a vývoje.....	93
6.2.7.	Priorita C.1. Rozvoj celoživotního učení	95
6.2.7.1.	Opatření C.1.1. Zavedení studijních programů reagujících na potřeby trhu práce do každodenní praxe škol.....	99
6.2.7.2.	Opatření C.1.2. Zajišťování kvality ve vzdělávání	101
6.2.7.3.	Opatření C.1.3. Prevence nezaměstnanosti absolventů – efektivita a kvalita vysokoškolského vzdělávání	102
6.2.7.4.	Opatření C.1.4. Zlepšení vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných v oblasti znalostní ekonomiky	103
6.2.7.5.	Opatření C.1.5. Rozvoj dalšího profesního vzdělávání.....	104
6.2.8.	Priorita C.2. Rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace.....	106
6.2.8.1.	Opatření C.2.1. Podpora terciárního vzdělávání pro výzkum, vývoj a inovace	109
6.2.8.2.	Opatření C.2.2. Imigrační politika pro znalostní ekonomiku.....	110
6.3.	Navržené priority a opatření - přehled.....	111
6.4.	Využití finančních zdrojů strukturálních fondů pro navržené priority a implementační opatření.....	124
7.	ZÁVĚR.....	126
8.	PŘEHLED DOKUMENTŮ, STUDIÍ A DALŠÍCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ ZAŘAZENÝCH DO REŠERŠE.....	127
9.	SEZNAM ZKRATEK.....	132

1. ÚVOD

Projekt „**8/05-2-2/05 Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR na období 2007–2013**“ zpracovalo Technologické centrum AV ČR na základě zadání Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Odbor Rámce podpory společenství, Oddělení 235 – Evaluační jednotka strukturálních fondů. Projekt byl hrazen z prostředků technické pomoci dle opatření 5.2. „Technická pomoc CSF“ SROP a vypracováván ve smyslu nabídky zhotovitele předložené do výběrového řízení v červenci 2005.

2. CÍL PROJEKTU

Cílem projektu bylo posoudit a doporučit vhodné strategické priority a relevantní implementační opatření pro podporu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, které by zajistily soustředění pomoci z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Evropského sociálního fondu s prioritním zaměřením na oblast inovací a ekonomiky založené na znalostech v programovacím období 2007 – 2013 a tak podpořily rozvoj a maximalizovaly využití kapacit inovativně založené ekonomiky v České republice.

Doporučené priority a jejich relevantní implementační opatření jsou směřovány tak, aby jejich působení v co největší míře odstranilo překážky a problémy bránící maximálnímu využívání výzkumu a vývoje, inovací a vzdělanostního potenciálu České republiky pro růst její konkurenceschopnosti. Navržená opatření jsou zároveň zaměřena na zajištění co nejširšího a nejefektivnějšího využití prostředků ze strukturálních fondů v této oblasti.

Navržené priority a implementační opatření budou využity pro přípravu národních programových dokumentů České republiky na příští programovací období 2007-2013.

3. METODIKA A REALIZACE PROJEKTU

Metodika byla založena na expertním zpracování dostupných informací z různých zdrojů. Informační zdroje, které byly využity pro přípravu této studie, je možné rozdělit do pěti základních skupin:

- dokumenty, které stanovují strategické zaměření EU v příštím programovacím období 2007–2013 zejména v souvislosti obnovenou Lisabonskou strategií a dokumenty, které jsou zaměřeny na oblast podpory Společenství v příštím programovacím období,
- dokumenty připravené na národní úrovni, které definují strategickou orientaci ČR v nadcházejícím období,

- programové dokumenty současných operačních programů a analýzy hodnotící využívání podpory EU v současném programovacím období,
- statistické údaje, studie a analýzy zaměřené na posouzení situace ČR v oblasti výzkumu a vývoje, inovací a podnikání,
- informace o programech úspěšně využívaných v zahraničí a zaměřených na oblasti, ve kterých byly v ČR identifikovány bariéry a problematické oblasti bránící růstu konkurenceschopnosti („zahraniční dobré praxe“).

Práce probíhaly ve čtyřech etapách. V prvních dvou etapách řešení projektu byl vytvořen přehled relevantních dokumentů a vypracována jejich rešerše. Přehled dokumentů zahrnutých do rešerše je uveden na závěr této zprávy a její nejdůležitější výsledky jsou stručně shrnuty v kapitole 4.

V další etapě projektu byly informace získané z rešerší podrobně analyzovány a zároveň byla provedena jejich syntéza, ze které vyplynuly:

- návrhy doporučení pro jednotlivé oblasti znalostní ekonomiky (VaV, transfer poznatků, podnikání, lidské zdroje a obecná doporučení). Doporučení jsou přehledně shrnuta v páté kapitole této zprávy,
- návrhy strategických oblastí, priorit a jednotlivých implementačních opatření v oblasti inovací a znalostní ekonomiky. Výsledky jsou přehledně znázorněny v diagramech v kapitole 6.1,
- komplexní návrhy zaměření a činností nezbytných pro dosažení cílů jednotlivých priorit a opatření. Návrhy jsou uvedeny v kapitole 6.2 a přehledně shrnuty v tabulce v kapitole 6.3.

Doporučení strategických oblastí, návrh priorit a jednotlivých implementačních opatření, včetně jejich náplně, byly stanoveny na základě hloubkové analýzy získaných informací a jejich syntézy v širokém kontextu s ohledem na specifickou situaci v ČR.

V závěrečné etapě řešení projektu byl zpracován návrh nejdůležitějších monitorovacích indikátorů k navrženým prioritám a opatřením. Indikátory jsou zařazeny v popisu priorit a opatření a představují základní výběr, který je nezbytné v průběhu příštího programovacího období sledovat a případně korigovat nastavení jednotlivých opatření.

Na výše popsaných pracích se podíleli následující pracovníci Technologického centra AV ČR:

- Ing. Karel Klusáček, CSc., MBA – celkové řízení projektu, návrh priorit a implementačních opatření, příprava závěrečné zprávy,
- Ing. Kamila Bartošová – administrace projektu,
- Mgr. Vladislav Čadil – rešerše dokumentů, analýza zahraničních dobrých praxí, analýza výsledků rešerší, návrh monitorovacích indikátorů a implementační struktury, příprava závěrečné zprávy,
- Mgr. Lenka Hebáková – rešerše dokumentů, analýza výsledků rešerší, návrh monitorovacích indikátorů a implementační struktury, příprava závěrečné zprávy,
- Ing. Zdeněk Hejda, Ph.D. – rešerše dokumentů, analýza zahraničních dobrých praxí,

Závěrečná zpráva projektu

8/05-2-2/05 Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR na období 2007-2013

- Mgr. Miroslav Kostić – řešerše dokumentů, analýza zahraničních dobrých praxí,
- Ing. Zdeněk Kučera, CSc. – řešerše dokumentů, analýza a syntéza výsledků, návrh doporučení, priorit a implementačních opatření, příprava závěrečné zprávy,
- Ing. Dana Váchová – analýza a syntéza výsledků řešerší, návrh doporučení, priorit a implementačních opatření, příprava závěrečné zprávy,
- MUDr. Jiří Vaněček, DrSc. – řešerše dokumentů, analýza výsledků řešerší.

Externí odborníci se na řešení projektu nepodíleli.

4. REŠERŠE

4.1. Dokumenty ČR

Rešerše se zaměřila především na základní strategické dokumenty, které určují zaměření ČR v nadcházejícím období – Strategii hospodářského růstu a připravovaný Národní rozvojový plán. Detailněji byla také analyzována Národní inovační politika na léta 2005-2010, Národní politika výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 – 2008, Národní lisabonský program 2005 – 2008 (Národní program reforem ČR) a řada dalších dokumentů, ve kterých jsou diskutovány priority v jednotlivých sektorech nebo oblastech.

Pro návrh opatření byly také analyzovány stávající operační programy, přičemž největší pozornost byla zaměřena na Operační program průmysl a podnikání, Operační program Rozvoj lidských zdrojů a jednotné programové dokumenty pro Cíl 2 a Cíl 3 (JPD 2 a JPD 3).

Pro posouzení situace ČR byly využity především projekty evaluace RPS, které byly uzavřeny v první polovině tohoto roku. Nejvýznamnější z hlediska této zprávy je projekt 4/04 „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“, který identifikuje nejdůležitější bariéry v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a podnikání a který uvádí i návrhy opatření pro jejich odstranění nebo potlačení. Součástí studie vypracované v rámci projektu 4/04 je i obsáhlá analýza zahraničních dobrých praxí.

4.2. Dokumenty EU

Pozornost byla věnována zejména dokumentům, které stanovují strategii EU v souvislosti s obnovenou Lisabonskou strategií (zejména Strategické obecné zásady společenství 2007-2013 a Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost 2005-2008). Tyto dokumenty byly využity především při návrzích doporučení, strategických oblastí, priorit a implementačních opatření. Jelikož v novém programovacím období 2007-2013 budou také platit nová pravidla pro využívání prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Kohezního fondu, byly do rešerše zařazeny i dokumenty, které definují základní zaměření těchto fondů a možnosti čerpání podpory v Cíli Konvergence a v Cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Důležitým dokumentem je i na podzim tohoto roku schválený Konzultační dokument o státní podpoře na inovace, který stanovuje základní podmínky pro čerpání podpory právě v oblastech VaV, inovací a podnikání.

4.3. Zahraniční dobré praxe

Tato část rešerše se zaměřila na identifikaci a analýzu úspěšných zahraničních programů, které jsou zaměřeny na podporu výzkumu, vývoje, inovačních aktivit podniků a zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky. Pro část této rešerše byla využita rozsáhlá analýza

zaměřená na identifikaci zahraničních dobrých praxí, která je přílohou studie „Bariéry konkurenceschopnosti ČR“.

Dobré praxe identifikované ve studii „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ byly reanalyzovány a uváženy v nových souvislostech, které vyplynuly z ostatních výsledků rešerše. Z uvedené studie byly zahrnuty tyto zahraniční dobré praxe:

- Lidské zdroje – Knowledge Transfer Partnerships (Velká Británie),
- Financování – britské programy Grant for Investigating an Innovative Idea, Grant for Research and Development a Regional Venture Capital Fund,
- Podpora vzniku spin-off firem – TOP (Nizozemsko), Exist (Německo), AplusB (Rakousko), Spinno (Finsko),
- Transfer výsledků výzkumu do praxe a spolupráce výzkumu a průmyslu – Technologické programy (Finsko), Garching Innovation (Německo), Steinbeis Stiftung (Německo) a Faraday Partnership (Velká Británie),
- VTP a inkubátory – Oxford Innovation (Velká Británie), Technology Incubator (Izrael)
- Institucionální prostředí - Research Assessment Exercise (Velká Británie), ROAME – Rationale, Objectives, Appraisal, Monitoring, Evaluation (Velká Británie).

Rešerše, která je součástí tohoto projektu, se proto soustředila na identifikaci dobrých praxí v operačních programech, které jsou zaměřeny na znalostní ekonomiku a kterými se studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ zabývala pouze okrajově. Do rešerše bylo dále zahrnuto i několik pilotních programů podpořených EU. Programy zahrnuté do analýzy dobrých praxí jsou přehledně shrnuty v následující kapitole.

4.3.1. Operační programy podporující rozvoj znalostní ekonomiky a inovace

Do této části rešerše dobrých praxí byly zařazeny jak sektorově, tak i regionálně zaměřené operační programy. Uváženy byly i odlišné aspekty programů zaměřených na regiony současného Cíle 1 a Cíle 2. Náměty z analyzovaných zahraničních dobrých praxí lze využít při přípravě nových operačních programů v příštím programovacím období a proto je u každého programu uvedena i internetová adresa, na které lze nalézt podrobnější informace.

4.3.1.1. Sektorové operační programy

Irsko – Operační program Produkční sektor – program podporující zlepšení podnikatelského prostředí, zejména posílení konkurenceschopnosti Irska na mezinárodním trhu, včetně zvyšování zaměstnanosti, rozvoje lidských zdrojů a vyvážený regionální rozvoj. Operační program představuje dobrou praxi zejména sloučením jednotlivých sektorů, ve kterých je podporován výzkum.

http://www.csfinfo.com/htm/operational_prog/productive_sector.htm

Itálie – Operační program Výzkum, technologický vývoj a vysokoškolské vzdělávání, který reaguje na zaostávání jihoitalských regionů a podporuje výzkum technologický rozvoj a

instituce terciárního vzdělávání v regionech jižní Itálie (regiony v Cíli 1). Jako dobrou praxi je možné považovat ucelené řešení sektoru výzkumu, technologického vývoje a vysokoškolského vzdělávání a zároveň jeho propojení s podnikatelským sektorem v zaostávajících regionech jižní Itálie.

<http://www.ponricerca.miur.it/Public/PonRicerca/Home/home.aspx>

Portugalsko – Operační program Věda, technologie a inovace. Operační program je zaměřen na zvýšení počtu vědeckovýzkumných pracovníků, zvýšení výdajů na vědu a výzkum a zapojení soukromého sektoru do výzkumu a vývoje. Operační program Věda technologie a inovace je dobrým příkladem systematického řešení propojením vědeckovýzkumných institucí s podnikatelským sektorem, rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji a podpory postgraduálního studia a možnostech uplatnění mladých vědců.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/prordn/details.cfm?gv_OBJ=ALL&gv_PAY=PT&gv_reg=ALL&gv_THE=ALL&gv_PGM=1999PT161PO003&LAN=5

Operační program Konkurenceschopnost (Řecko) – operační program, který se orientuje na zakládání nových podniků, posílení konkurenceschopnosti podniků založené na zvyšování kvality produktů, integraci podniků do světové ekonomiky a zlepšení služeb pro MSP. Operační program Konkurenceschopnost slouží jako dobrá praxe především v oblasti podpory inovačně zaměřeného malého a středního podnikání, vytváření klastrů a přenosu výsledků výzkumu a vývoje do praxe.

http://www.antonistikotita.gr/epan/site/Home/t_section

4.3.1.2. Regionální operační programy

Operační program pro region Cíle 1 – Jižní Yorkshire (Velká Británie) – program zaměřený na vytvoření vyváženého, diversifikovaného a udržitelného růstu hospodářství v Jižním Yorkshiru, přeměnu regionu na evropské centrum pro high-tech průmysl a progresivní služby. Operační program představuje dobrý příklad komplexního přístupu k inovačnímu rozvoji regionu.

<http://www.gos.gov.uk/goyh/eurofund/o1/?a=42496>

Operační program pro region Cíle 1 – svobodný stát Sasko (Německo). Tento regionální operační program podporuje ekonomický a sociální rozvoj regionu postiženého restrukturalizací průmyslu, značnou mírou nezaměstnanosti (především mladých lidí do 25 let), zděděnými infrastrukturními a environmentálními problémy a periferní polohou. Operační program slouží jako dobrá praxe především v podpoře inovačně zaměřeného podnikání ve strukturálně postiženém regionu a v propojení regionálních vysokých škol a výzkumných institucí s podnikatelskou sférou.

<http://www.sachsen.de/de/wu/smwa/wirtschaft/europa/index.htm>

Jednotný programový dokument pro region Cíle 2 – Východní Anglie (Velká Británie), jehož cílem je zvýšit a udržet ekonomický růst, který by vedl k větší ekonomické a sociální soudržnosti, ochraně a zlepšení stavu životního prostředí. Tento program je příkladem

regionální podpory pro zakládání malých a středních podniků, podpory spin-off a využívání rizikového kapitálu. Program se současně strategicky zabývá rozvojem infrastruktury pro podnikání a výzkum a vývoj.

http://www.go-east.gov.uk/goeast/european_funding/?a=42496

Jednotný programový dokument pro region Cíle 2 – Horní Rakousy (Rakousko). Dokument reaguje na zřetelné disparity uvnitř regionu a zaměřuje se na podporu průmyslu, především progresivních průmyslových odvětví, výzkumu a vývoje a transferu technologií, které mohou vytvořit základ pro další strukturální změny. Operační program je dobrým příkladem podpory inovací a vývoje v podnikatelském sektoru (zejména v MSP) a spolupráce high-tech firem s výzkumnými institucemi.

<http://www.ooe.gv.at/foerderung/EU/index.htm>

Jednotný programový dokument pro Cíl 2 – region Provence-Alpes-Côte-d’Azur (Francie). Dokument řeší rozvoj vnitřně heterogenního regionu. Program na jedné straně podporuje posilování rozvojových pólů, inovace a rozvoj podnikání, na druhou stranu se věnuje rozvoji rurálních oblastí. Jako příklad dobré praxe lze uvažovat využití aglomeračního efektu v technologickém transferu, vytváření center excelence a spin-off, včetně využívání rizikového kapitálu a zavádění informačních technologií v MSP.

<http://www.paca.pref.gouv.fr/frameset.php>

4.3.2. Pilotní projekty podpořené EU

Kampánie – program „S.T.A.R.T.“ (Itálie) – program podporující vytváření, konsolidaci a rozvoj klastrů firem, potenciálních podnikatelů, univerzit, výzkumných a vývojových center, vědeckých a technologických parků působících v oblasti ICT, včetně podpory spin-off firem a technologického rozvoje MSP.

http://www.regione.campania.it/portal/media-type/html/language/-/user/anon/page/POR_Home.psml

Utrecht – program „Pokrokový Utrecht“ (Nizozemsko) - program, jehož cílem je vytvořit z provincie Utrecht region založený na znalostech. Program je příkladem podpory spin-off z vysokých škol, včetně šíření povědomí o nezbytnosti a výhodách inovací.

<http://www.provincie-utrecht.nl/prvutr/internet/economie.nsf/all/4?opendocument>

Vídeň – program „IKUBA“ (Rakousko) – program pro vytvoření fondu „seed“ kapitálu a na podporu vytváření klastrů v high-tech oborech (především biotechnologie, vzdělávání začínajících podnikatelů).

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/innovation/pdf/programme/wien_en.pdf

Ostra Mellansverige – program „DUTEC“ (Švédsko) – program, který přispívá k posílení konkurenceschopnosti a životaschopnosti malých podniků v středovýchodní části Švédska (zvyšování inovační a technologické úrovně využíváním informačních a komunikačních technologií).

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/innovation/pdf/programme/wien_en.pdf

4.3.3. Závěry z analýzy operačních programů:

Podnikání, inovace a rozvoj znalostní ekonomiky jsou podporovány prostřednictvím sektorových i regionálních operačních programů (případně jednotných programových dokumentů). Sektorové operační programy jsou, s výjimkou Irska, kde převládá strategické zaměření na rozvoj inovací, spíše využity v zemích (resp. regionech) s nižší úrovní inovací – Portugalsku, Řecku a jižní Itálii. Výhodou sektorových operačních programů je větší koncentrace finančních prostředků k podpoře podnikání, inovací a výzkumu a vývoje a provázanost podpory těchto aktivit s podnikáním v daných ekonomických sektorech (možnost komplexně podporovat inovační rozvoj a konkurenceschopnost země jako celku s ohledem na účinnost a význam specifických sektorů). Regionální operační programy a jednotné programové dokumenty oproti sektorovým operačním programům reagují na specifika jednotlivých hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů, včetně disparit uvnitř regionů, a napomáhají hospodářské a sociální konvergenci regionů v rámci států.

Programy financované ze Strukturálních fondů i z národních zdrojů podporují zejména:

- propojení základního výzkumu s aplikovaným výzkumem a propojení výzkumných institucí a vysokých škol s podnikatelskou sférou, vytváření center excelence,
- networking, vytváření klastrů,
- inovační rozvoj malých a středních podniků, zakládání nových podniků, spin-off,
- transfer technologií,
- využívání rizikového kapitálu,
- zavádění informačních technologií v podnikatelské oblasti a ve výzkumu a vývoji,
- rozvoj lidských zdrojů v podnikatelské sféře a výzkumných institucích, podporu postgraduálního studia,
- poradenství a spolupráci mezi podniky,
- mezinárodní spolupráci.

Směrování podpory ze Strukturálních fondů EU v ostatních členských zemích v oblasti inovací a znalostní ekonomiky bylo uváženo při návrhu priorit a opatření, jejichž cílem je zajistit růst ekonomiky založené na znalostech v ČR.

5. DOPORUČENÍ PRO OBLAST ZNALOSTNÍ EKONOMIKY NA OBDOBÍ 2007-2013

Návrhy doporučení, která jsou uvedena v této kapitole, vycházejí z analýzy a syntézy výsledků získaných z rešerší relevantních dokumentů a analýzy zahraničních dobrých praxí (viz předcházející kapitola). Doporučení jsou rozdělena do čtyř skupin. V první skupině jsou uvedena doporučení zaměřená na oblast výzkumu a vývoje. Dále následují doporučení, která souvisejí s transferem výsledků výzkumu do praxe a spoluprací výzkumu s podnikatelským sektorem, doporučení pro oblast podnikání a doporučení zaměřená na rozvoj lidských zdrojů. Na závěr jsou potom uvedena doporučení obecného charakteru.

Každé doporučení uvádí stručný popis situace v dané oblasti a návrh řešení, ve kterém jsou uvedeny zejména aktivity,

- které mají klíčovou roli pro odstranění problematických oblastí ve VaV, inovacích a vzdělávání a které jsou stěžejní pro zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky,
- které navrhuji nebo přinášejí nové aspekty nebo poukazují na nové souvislosti,
- kterým není v současné době věnována dostatečná pozornost.

5.1. Doporučení pro výzkum a vývoj

D.1.1. Zvyšovat a zlepšovat investice do výzkumu a vývoje ve veřejném i soukromém sektoru

Pro ČR jsou charakteristické nízké výdaje veřejného a hlavně soukromého sektoru na průmyslový (aplikovaný) VaV, přičemž zhruba 60 % soukromých výdajů je tvořeno pobočkami zahraničních podniků. Podpora VaV je v současných operačních programech nedostatečná – v implementačním programu OPMP „Inovace“ je řešena pouze podpora průmyslových inovací, v opatření 3.2 OP RLZ je VaV podporován v souvislosti s terciárním vzděláváním.

Navrhované řešení:

- podporovat synergii finančních zdrojů na výzkum, vývoj a inovace ze strukturálních fondů, dalších evropských zdrojů (např. 7. RP EU), státního rozpočtu i soukromých zdrojů:
 - využívat v maximální míře prostředky strukturálních fondů na podporu výzkumu a vývoje (např. rozšiřování kapacit pro výzkum a vývoj ve výzkumných a vzdělávacích institucích, pořizování investičního vybavení pro VaV v MSP, vytváření center a sítí excelence, podpora horizontální mobility),
 - na výzkumné aktivity, které není možné financovat ze strukturálních fondů (např. vlastní výzkum), využít zdroje ze státního rozpočtu; zároveň zajistit návaznosti na činnosti, pro které lze čerpat prostředky ze strukturálních fondů

- (vytvoření efektivních vazeb VaV – inovace, VaV – komercializace výsledků – vznik spin-off firem),
- pro účastníky mezinárodních výzkumných programů (např. 7. RP) umožnit synergické financování projektů ze strukturálních fondů,
 - podporovat vytváření nabídky výsledků výzkumu a vývoje orientované na příslušné cílové skupiny (podniky),
 - podporovat informační a další aktivity, které seznamují veřejnost s problematikou VaV a inovací.

5.2. Doporučení pro oblast „mezi výzkumem a praxí“

D.2.1. Zajistit efektivní vazbu mezi výzkumem a podnikatelským sektorem, podporovat transfer výsledků výzkumu do praxe

Spolupráce výzkumných a vzdělávacích institucí s podnikovou sférou a transfer výzkumných poznatků do praxe představují jednu z nejproblematictějších oblastí znalostní ekonomiky ČR. Mezi nejzávažnější bariéry patří zejména:

- malá intenzita spolupráce výzkumných a vzdělávacích institucí s podniky,
- nerozvinutý sektor transferu technologií, chybí agentury transferu technologií,
- firmy obtížně hledají partnery ve VaV,
- malá motivace výzkumných pracovníků a pracovníků vzdělávacích institucí ke komercializaci výzkumných poznatků a k aplikacím.

Navrhované řešení:

- na úrovni akademických pracovišť a vysokých škol vytvořit podmínky stimulující spolupráci s podniky, komercializaci výsledků VaV a vznik spin-off firem,
- podporovat VaV programy se společnou účastí podniků a vzdělávacích a výzkumných institucí,
- podporovat vznik a činnost infrastruktury pro transfer technologií a vznik firem (viz doporučení D.2.2), včetně zapojení poskytovatelů kapitálu a vytváření odpovídajících finančních nástrojů,
- podporovat vznik a rozvoj technologických platforem, podporovat vytváření pólů excelence,
- požadovat vytváření efektivních vazeb ve všech relevantních programech a aktivitách, např. společnou účastí podniků a VaV institucí ve společných výzkumných programech a podnikatelských aktivitách (klastry, VTP, technologické platformy),
- zvýšit objem veřejných prostředků na VaV ve prospěch MSP,
- uvážit ustavení fondu pro financování společných projektů VaV veřejného a soukromého sektoru.

D.2.2. Podporovat vznik spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích institucí

Další značně problematickou oblastí české znalostní ekonomiky je vznik firem z výzkumných a vzdělávacích institucí. Pro ČR je typický:

- malý počet firem založených na unikátním know-how,
- při vzniku firem převažují snahy o nízkonákladová řešení,
- chybí systém podpory vzniku spin-off firem, projevuje se nedostatek finančních prostředků,
- nejsou vytvořeny podmínky a odpovídající prostředí ve výzkumných a vzdělávacích institucích.

Navrhované řešení:

- vytvářet a podporovat efektivní vazby mezi veřejným VaV (univerzitním a akademickým) a komercializací výsledků výzkumu vznikem spin-off firmy,
- zajistit návaznost a podporu jednotlivých fází procesu vzniku a rozvoje firmy z relevantních zdrojů:
 - předstartovní fázi vzniku spin-off firmy na akademickém pracovišti (např. vytvoření podmínek na akademických pracovištích, vzdělávání studentů a pracovníků v podnikatelských dovednostech),
 - startovní fázi spin-off firmy na akademickém pracovišti (využívání VaV infrastruktury na akademických pracovištích, využití odpovídajících finančních zdrojů „seed“ a „pre-seed“ kapitálu),
 - počáteční etapu existence spin-off firmy (umístění v inkubátoru a využití zvýhodněných služeb),
 - rozvojovou fázi firmy (vyřazení firmy z inkubátoru, využívání jiných finančních zdrojů pro rozvoj firmy, např. rizikového kapitálu),
- podporovat/udržovat vazby nových spin-off firem na VaV instituce a univerzity.

D.2.3. Podporovat výzkumné a inovační aktivity a vznik firem grantovými i negrantovými nástroji

Statistické údaje ukazují, že v ČR inovuje méně firem než v ostatních zemích EU. Většina firem v ČR má nízké inovační ambice, navíc se ukazuje, že spíše převládá přebírání cizích inovací. Jako nejvýznamnější bariéry v této oblasti byly identifikovány:

- vysoká finanční náročnost a rizikovost inovací,
- nedostatek kapacit pro inovace,
- ve firmách chybí odborný personál, firmy řeší spíše existenční problémy,
- špatný přístup k finančním zdrojům pro inovace a rozvoj firmy (viz doporučení D.3.1.),
- nedostatečná připravenost firem pro vstup cizího kapitálu v souvislosti s rozvojem firmy.

Navrhované řešení:

- vytvořit (resp. pokračovat) s podporou VaV a inovačních aktivit podniků ve formě grantů, dotací, zvýhodněných úvěrů a záruk za úvěry (včetně mikrograntů a mikroúvěrů),
- snižovat rizikovost těchto aktivit zajištěním odpovídajících služeb pro podniky (vypracování studií realizovatelnosti, nalezení partnerů ve VaV institucích apod.) a zvyšováním kvalifikace pracovníků podniků,
- usnadnit přístup k finančním zdrojům pro vznik a rozvoj firem (viz návrhy uvedené v doporučení D.3.1.),
- vytvořit program, který firmám v souvislosti s realizací VaV a inovačních záměrů umožní rychle získat nezbytné kvalifikace (doporučení oblastí vzdělávání, odborníků, partnerů ve VaV institucích),
- podporovat také netechnické inovace, zavádění moderních systémů řízení v MSP,
- podporovat technologie šetrné k životnímu prostředí,
- podporovat budování firemních konstrukčních a vývojových center.

D.2.4. Podporovat patentovou aktivitu výzkumných a vzdělávacích institucí a MSP

ČR vykazuje velmi nízkou patentovou aktivitu výzkumných a vzdělávacích institucí i podnikové sféry a to jak v zahraničí, tak i v ČR. Nízká patentová aktivita je způsobena zejména:

- vysokými poplatky za zahraniční patenty,
- nízkou motivací pracovníků výzkumných a vzdělávacích institucí i podnikové sféry patentovat nové poznatky,
- nedostatkem kvalitních patentových a licenčních kanceláří.

Navrhované řešení:

- podporovat patentovou aktivitu českých subjektů (výzkumných a vzdělávacích institucí a MSP) v souvislosti s využíváním znalostí, například vytvořením příslušného grantu,
- zlepšovat prostředí ve výzkumných a vzdělávacích institucích, které bude motivovat pracovníky ke komercializaci výsledků VaV (patentování, zakládání firem, apod.),
- zvyšovat kvalifikaci a průmyslově právní povědomí pracovníků všech relevantních sektorů i pracovníků poskytujících služby v oblasti ochrany duševního vlastnictví,
- zařadit/rozšířit výuku ochrany duševního vlastnictví na vysokých a středních školách.

5.3. Doporučení pro oblast podnikání

D.3.1. Vytvořit finanční zdroje pro vznik a rozvoj firem, zajistit přístup k těmto zdrojům a podporovat vznik a rozvoj nových firem

V ČR se v současné době negativně projevuje nedostatek finančních zdrojů pro vznik a rozvoj firem. Situaci lze charakterizovat následujícím způsobem:

- investice do VaV, inovací a high-tech oborů jsou rizikové, stejně tak investice do spin-off firem,
- nedostatek finančních zdrojů pro vznik nových firem, hlavně „pre-seed“ a „seed“ kapitálu,
- neuspokojivé podmínky pro rozvoj firem (odmítavý postoj bank, chybí finanční nástroj, chybí státní intervence – státní garance apod.),
- vysoký investiční práh (0,5-5 mil. €) a malá velikost trhu pro rizikový kapitál,
- minimální aktivity Business Angels.

Navrhované řešení:

- vytvořit finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem, zejména „pre-seed“ a „seed“ kapitál s účastí veřejných zdrojů, zvýhodněné úvěry a záruky za úvěry,
- využít granty na vytvoření a činnost odpovídající infrastruktury (např. inkubátory, centra transferu technologií, sítě Business Angels (BA), agentury, které budou například administrovat vzniklé finanční nástroje),
- vytvořit odpovídající finanční nástroje pro podporu služeb pro inkubované firmy,
- usnadňovat přístup firem k rizikovému a jinému kapitálu pro rozvoj firem – např. provádění studií realizovatelnosti inovačních projektů pro investory, vytváření „oborových asociací BA“ v souvislosti se společnými investicemi kapitálu, finanční poradenství,
- zvyšovat připravenost podniků na vstup kapitálu, zvyšovat znalosti pracovníků podniků v souvislosti se vstupem kapitálu.

D.3.2. Vytvořit infrastrukturu podporující podnikání a zvyšování konkurenceschopnosti podniků, podporovat spolupráci podniků, VaV a veřejné správy

I když je budování podnikatelské infrastruktury podporováno v současných operačních programech, některé nedostatky neustále přetrvávají, jako například:

- nedostatek BIC, inkubátorů, center transferu technologií,
- služby ve VTP, inkubátorech a centrech transferu technologií neodpovídají často očekávaným požadavkům,
- nedostatečný přístup k vysokorychlostnímu internetu, malé využívání e-slужeb MSP,
- nedostatečná spolupráce firem uvnitř sektoru i mezisektorová (nevyvinutá kultura důvěry a společných přístupů k problémům, přetrvává strach z konkurence).

Navrhované řešení:

- podporovat vznik a činnost VTP, inkubátorů a center transferu technologií, vytvořit finanční nástroje pro jejich vznik a provoz,
- zvyšovat kvalitu a rozšiřovat nabídku služeb poskytovaných VTP, inkubátory a centry transferu technologií,
- využívat synergie jednotlivých prvků infrastruktury pro podnikání (spolupráce VTP, center transferu technologií, inkubátorů, poskytování služeb, atd.),
- podporovat propojování center transferu technologií s centry v zahraničí,
- podporovat zvyšování kvalifikace pracovníků VTP, inkubátorů a center transferu technologií,
- podporovat zavádění a absorpci informačních technologií, zvyšovat dostupnost vysokorychlostního internetu a zavádění moderních IT služeb především do MSP,
- podporovat vytváření pólů excelence a vytváření vazeb high-tech podniků kolem VaV a technologických institucí,
- iniciovat mezifirmní a mezinárodní spolupráci, vytvářet a rozvíjet regionální a oborové klastry,
- podporovat aktivity, kterou jsou zaměřené spolupráci veřejné sekтору s podnikatelskou a výzkumnou sférou (PPP).

D.3.3. Podporovat poradenské služby pro podniky

Kvalitní poradenské služby hrají důležitou roli v růstu konkurenceschopnosti podniků. Program Poradenství, který byl v kompetenci MPO a který byl zrušen, se nepodařilo v plné šíři nahradit jiným programem. Služby podnikatelům jsou tak pouze z určité části podporovány v rámci programu OPPP „Prosperita“ a OP RLZ „Opatření 4.1 Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti“.

Navrhované řešení:

- vytvořit kvalitní profesionální síť poradenských organizací s regionální působností, které budou poskytovat služby ve všech relevantních oborech (ve všech relevantních oblastech, které budou podporovány v operačních programech),
- vytvořit systém akreditace těchto organizací a vytvořit, resp. pokračovat, ve vytváření registru,
- zajistit dostupnost poradenských služeb pro podnikatele z jednoho místa (one-stop-shop),
- podporovat e-sloužby související s poradenskou činností,
- zvyšovat kvalifikace pracovníků poradenských organizací v příslušných oborech.

5.4. Doporučení pro lidské zdroje a vzdělávání

D.4.1. Zvyšovat počet výzkumných pracovníků

Z hlediska rozvoje ČR nepříznivě působí nízký počet výzkumných a vývojových pracovníků ve veřejném a zejména soukromém sektoru. Negativně se projevuje i odliv kvalifikovaných pracovníků do zahraničí (brain-drain), existují naopak bariéry pro příchod kvalifikovaných odborníků ze zahraničí (brain-gain). Jako jedna z hlavních příčin se často uvádějí neuspokojivé platové podmínky, zejména ve veřejných výzkumných institucích, které vytvářejí málo motivační prostředí především pro začínající a mladé vědecké síly.

Navrhované řešení:

- v relevantních opatřeních podporovat vytváření nových pracovních míst, jejichž náplní je VaV činnost. Může se jednat například o opatření zaměřená na:
 - rozšiřování kapacit pro výzkum a vývoj,
 - investice do infrastruktury pro výzkum a vývoj,
 - vznik a aktivity technologických platforem,
 - centra, sítě a póly excelence,
 - zavádění inovací v průmyslových i neprůmyslových oborech národního hospodářství,
- podporovat a motivovat studenty k postgraduálnímu vzdělávání (doktorandskému studiu),
- podporovat mobilitu výzkumných pracovníků (mezinárodní a mezi VaV a vzdělávacími institucemi a podniky),
- vytvářet imigrační politiku podporující jak návrat kvalifikovaných odborníků ze zahraničí (např. návratová stipendia), tak i příchod předních odborníků ze zahraničí,
- vytvářet vzdělávací programy zaměřené na VaV pracovníky a manažery ve VaV,
- posílit a koordinovat podporu začínajících VaV pracovníků.

D.4.2. Zlepšit strukturu absolventů, zajistit odpovídající znalosti absolventů a podporovat jejich zaměstnanost

Značné nedostatky se projevují i ve struktuře a znalostech absolventů škol. Jedná se například o:

- nízký počet absolventů terciárního vzdělávání, zejména vědeckotechnických (S&T) oborů,
- nedostatek kvalitních absolventů na trhu práce v některých oborech,
- nižší schopnost absolventů uplatnit teoretické poznatky v praxi,
- nízké povědomí absolventů o podnikání a managementu firmy,
- obtížné umístění absolventů některých oborů v některých regionech.

Navrhované řešení:

- přizpůsobovat vzdělávací systém novým požadavkům na kvalifikaci (např. identifikace potřeb a klíčových odborností, rozšíření nabídky vzdělávacích programů apod.),
- zvyšovat počty absolventů S&T oborů, motivovat zájem studentů o S&T obory (např. formou stipendií, zlepšením materiálních a technických podmínek studia),
- podporovat zvyšování praktických znalostí absolventů (např. oborové znalosti, terminologie), zlepšovat přípravu absolventů na praxi,
- zvyšovat podnikatelské znalosti absolventů (viz také doporučení D.4.5),
- podporovat spolupráci a vytváření trvalých vazeb mezi SŠ a především VŠ a zaměstnavateli (společné programy, praxe studentů, tvorba učebních plánů, zajišťování výuky),
- zvyšovat úroveň znalostí absolventů S&T oborů o ochraně duševního vlastnictví a jejím ekonomickém využití.

D.4.3. Zvýšit kvalitu vzdělávacího systému všech stupňů

Kvalitní vzdělávací systém je základním předpokladem pro kvalifikovanou pracovní sílu, která je nezbytná pro znalostní ekonomiku. Výuka na školách však často neodpovídá těmto požadavkům, například:

- výuka bývá zaměřena často na získávání encyklopedických znalostí, projevuje se nižší kreativita a malá samostatnost žáků,
- nízká jazyková vybavenost absolventů škol, neuspokojivé znalosti v oblasti ICT.

Navrhované řešení:

- zlepšovat technické vybavení škol (např. vybavení laboratoří, didaktická technika)
- zvyšovat kvalifikaci pedagogů,
- rozšiřovat praktičtější zaměřené vyšší odborné a bakalářské studium,
- podporovat dostupnost, přehlednost a distribuci klíčových informací (vzdělávací programy, uplatnitelnost, mzdy absolventů, včetně regionálního členění),
- rozšiřovat výuku cizích jazyků a v cizím jazyce, rozšiřovat praktické znalosti,
- podporovat nové studijní programy (osnovy) zaměřené na zvyšování kreativity, samostatnosti, technického myšlení a znalostí v oblasti podnikatelského managementu,
- zvyšovat dovednosti žáků i pedagogů v informačních technologiích, vybavit školy odpovídající infrastrukturou.

D.4.4. Podporovat celoživotní učení a zvyšování kvalifikací

V ČR se projevuje nedostatečný počet kvalitních odborníků na trhu práce pro řadu činností souvisejících zejména se znalostně intenzivním podnikáním (VaV, inovační aktivity, vznik firem apod.). Ve srovnání s vyspělými státy EU je v ČR i nízký podíl účastníků celoživotního učení.

Navrhované řešení:

- podporovat celoživotní učení (další profesní vzdělávání), vytvořit účinnou strategii celoživotního učení, rozšiřovat nabídku celoživotního učení,
- zlepšovat přístup ke všem formám celoživotního učení,
- podporovat zvyšování didaktických dovedností i odborné kvalifikace lektorů zapojených v systému celoživotního učení,
- podporovat zapojení škol do systému dalšího profesního vzdělávání,
- do všech relevantních opatření (programů) zařadit podporu pro zvyšování kvalifikací (např. integrované balíčky od zakládání podniků po jejich rozvoj, oborové vzdělávání, apod.).

D.4.5. Pěstovat a rozvíjet podnikatelskou kulturu

Jednou z příčin zaostávání Evropy v konkurenceschopnosti za USA je nižší úroveň podnikatelské kultury. Navíc se ukazuje, že stav v nových členských zemích EU je podstatně horší než v zemích EU-15.

Navrhované řešení:

- podporovat rozvíjení zájmu o samostatnost (nezávislost) v pracovním životě a upřednostňování podnikatelské samostatnosti před zaměstnaneckým poměrem (závislostí),
- zvyšovat připravenost k podstupování podnikatelských rizik,
- podporovat rozvíjení odborných podnikatelských znalostí a schopností,
- zaměřit se i na zlepšování názorů veřejnosti na podnikání, včetně názorů na hospodářský neúspěch – bankrot a konkurs.

5.5. Doporučení obecného charakteru

D.5.1. Podporovat internacionalizaci a mezinárodní konkurenceschopnost ve výzkumu i podnikání

Mezinárodní spolupráce s odpovídajícími partnery v zahraničí je nezbytná pro všechny subjekty. V této oblasti je však možné nalézt celou řadu problémů, například se projevuje:

- nízká účast českých týmů v mezinárodních projektech, nízká úroveň koordinace mezi národním a mezinárodním výzkumem,
- obtížné uplatňování podniků na zahraničních trzích, v některých případech neuspokojivá kvalita výrobků a služeb, finančně náročné marketingové akce apod.,
- vysoká administrativní i finanční zátěž spojená s přípravou i evidencí a vyúčtováním mezinárodních projektů.

Navrhované řešení:

- podporovat účast českých týmů v mezinárodních VaV projektech, například:
 - poskytováním informačních a poradenských služeb spojených s přípravou projektů, úhradou části nákladů na přípravu projektů,
 - synergickým financováním účasti v mezinárodních VaV projektech (například 7. RP EU) ze strukturálních fondů,
- vytvářet nové/pokračovat ve stávajících programech podporujících zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti podniků,
- ve všech relevantních opatřeních/programech podporovat vytváření trvalých a efektivních vazeb mezi českými a zahraničními subjekty (například podpora zapojování národních technologických platforem do evropských struktur, podpora mezinárodní spolupráce center transferu technologií, klastrů, pólů a sítí excelence).

D.5.2. Vytvořit efektivní vazby mezi prioritami a opatřeními zaměřenými na výzkum, vývoj, inovace a podnikání

Řada aktivit spolu navzájem souvisí, pokud nebudou vytvořeny odpovídající vazby a návaznosti, budou některé činnosti obtížně realizovatelné.

Navrhované řešení:

- vytvářet vazby mezi jednotlivými prioritami, opatřeními a podporovanými činnostmi, včetně využívání různých finančních zdrojů (viz doporučení D.5.3), například:
 - výzkum – inovace, resp. komercializace výsledků výzkumu a vývoje,
 - inovace – využívání finančních zdrojů,
 - výzkum a inovace – vzdělávání,
 - podnikání – vzdělávání,

- vznik spin-off firem (akademické prostředí – podnikání, využívání finančních zdrojů – inkubátory – rozvoj firmy z jiných zdrojů).

D.5.3. Zajistit synergii všech zdrojů na podporu růstu konkurenceschopnosti

Na řadu aktivit, především v oblasti VaV, není možné čerpat podporu ze strukturálních fondů. Praha bude navíc zařazena v novém programovacím období v Cíli Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, a proto nebude možné zde některé aktivity odpovídajícím způsobem financovat.

Navrhované řešení:

- podporovat synergii finančních zdrojů ze strukturálních fondů, jiných evropských zdrojů (např. 7. RP EU), státního rozpočtu, privátních a komerčních zdrojů,
- na aktivity, které není možné financovat ze strukturálních fondů, využít zdroje ze státního rozpočtu a zajistit odpovídající vazby na činnosti, na které lze využít strukturální fondy (např. vazba VaV – inovace, VaV – komercializace výsledků a vznik spin-off firem, vzdělávání),
- aktivity, které vzhledem k jejich zaměření není možné financovat v Cíli Konkurenceschopnost, ale jsou významné pro rozvoj znalostní ekonomiky, financovat odpovídajícím způsobem z jiných zdrojů (např. z prostředků státního rozpočtu).

D.5.4. Aktivity zaměřené na rozvoj regionů řešit v souladu se strategií regionů

Řada aktivit souvisí se situací a strategickými záměry jednotlivých regionů. Regiony mají zpracované Programy rozvoje kraje, ve kterých kladou důraz na zajišťování svého ekonomického růstu mj. zvyšováním konkurenceschopnosti podnikatelské sféry lokalizované v regionu.

Navrhované řešení:

- všechny podporované aktivity musí být v souladu s potřebami regionu, podmínkou podání projektu by měl být soulad se strategickými dokumenty zaměřenými na ekonomický rozvoj regionu,
- součástí projektu (např. u projektů zaměřených na podporu klastrů, inkubátorů, pólů a sítí excelence, center transferu technologií apod.) by měla být definována návaznost na implementaci odpovídající strategie nebo alespoň projekt by měl být podložen kvalifikovanou studií, která v souladu s rozvojovou politikou daného regionu bude podporovat realizaci daného záměru,
- vytvářet programy pro návrh a implementaci regionálních inovačních strategií a jiných aktivit na podporu inovací v regionech,
- při vytváření regionálních inovačních (rozvojových) strategií využívat exaktní metody (foresight, analýzy, používání existujících metodik, sledování ukazatelů apod.).

D.5.5. Vytvořit institucionální prostředí podporující výzkum, vývoj, inovace, podnikání a efektivní spolupráci všech aktérů

V současném institucionálním prostředí existuje řada problematických oblastí, které brání optimální realizaci některých navrhovaných aktivit (podrobněji jsou tyto nedostatky uvedeny ve studii „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“).

Navrhované řešení:

- postupně vytvářet příznivé prostředí pro podnikání včetně legislativy, efektivní VaV a transfer výsledků do praxe, podle možností využívat prostředky ze strukturálních fondů,
- průběžně monitorovat prostředí v ČR v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a podnikání,
- podporovat spolupráci výzkumného, vzdělávacího a podnikového sektoru a veřejné správy,
- při návrhu operačních programů definovat jednotlivé aktivity/programy v kontextu se současnou legislativou a případně modifikovat příslušné zákony.

6. NÁVRH STRATEGICKÝCH OBLASTÍ, PRIORITY A OPATŘENÍ PRO ZNALOSTNÍ EKONOMIKU

6.1. Návrh strategických oblastí, priorit a opatření

Doporučení uvedená v předcházející kapitole byla využita pro návrh strategických oblastí, priorit a implementačních opatření. Hlavním cílem bylo:

- zaměřit se na podporu výzkumu, vývoje a inovací v souladu s nařízeními Evropské komise o směřování podpory ze strukturálních fondů,
- zachovat pozitivní aspekty současných Operačních programů a Jednotných programových dokumentů,
- zařadit aktivity, které dosud nejsou podporovány z evropských nebo národních zdrojů,
- vytvořit optimální vazby mezi aktivitami (zejména vznik poznatků → transfer poznatků → využití poznatků),
- zabránit překryvům jednotlivých intervenčních oblastí,
- nevynechat nepodporované oblasti důležité pro rozvoj znalostní ekonomiky - nedopustit mezery.

Pro oblast znalostní ekonomiky byly navrženy následující tři základní strategické oblasti:

- Podnikání,
- Výzkum a vývoj,
- Lidské zdroje a vzdělávání.

Do strategické oblasti **Podnikání** jsou zahrnuty aktivity a činnosti zaměřené na zvyšování konkurenceschopnosti podniků a vytvoření prostředí, které bude podporovat podnikatelské aktivity soukromého sektoru.

Strategická oblast **Výzkum a vývoj** je zaměřena na stimulaci výzkumných aktivit rozvojem infrastruktury a kapacit pro výzkum a vývoj a na spolupráci výzkumných a vzdělávacích institucí s podnikovou sférou. V této strategické oblasti bude také podporováno vytváření prostředí na výzkumných a vzdělávacích institucích, které bude stimulovat komercializaci výzkumu a vznik spin-off firem.

Pro rozvoj konkurenceschopnosti ekonomiky je nezbytné zajistit i vysoce kvalifikované lidské zdroje. Aktivity zaměřené na rozvoj lidských zdrojů pro znalostní ekonomiku jsou zařazeny do strategické oblasti **Lidské zdroje a vzdělávání**. Zde jsou soustředěny aktivity zaměřené jak na zlepšení kvality vzdělávacího systému a zajištění většího počtu kvalitních výzkumných pracovníků a kvalifikovaných odborníků, tak i na oblast celoživotního učení a dalšího profesního vzdělávání. Ve strategické oblasti Lidské zdroje a vzdělávání nejsou zařazeny aktivity, které jsou zaměřeny na aktivní politiku zaměstnanosti.

Uvedené strategické oblasti jsou v souladu s usnesením vlády ČR č. 245 ze dne 2. března 2005, ve kterém byly schváleny tyto prioritní oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro období let 2007 až 2013:

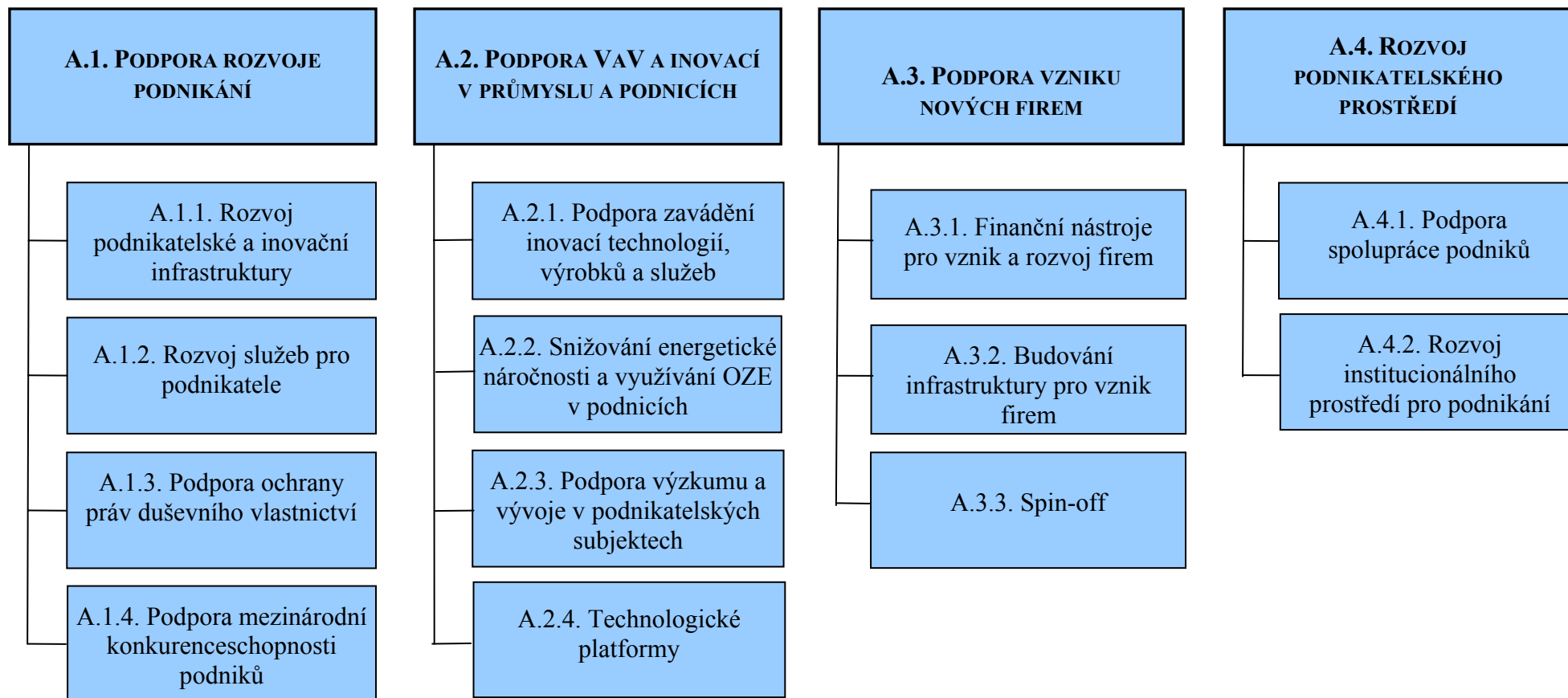
- Podnikání,
- Inovace a znalostní ekonomika,
- Lidské zdroje a vysoké školy.

Navržené strategické oblasti jsou svým zaměřením i náplní v souladu s Národním rozvojovým plánem ČR 2007-2013, který v oblasti znalostní ekonomiky stanovuje tyto priority:

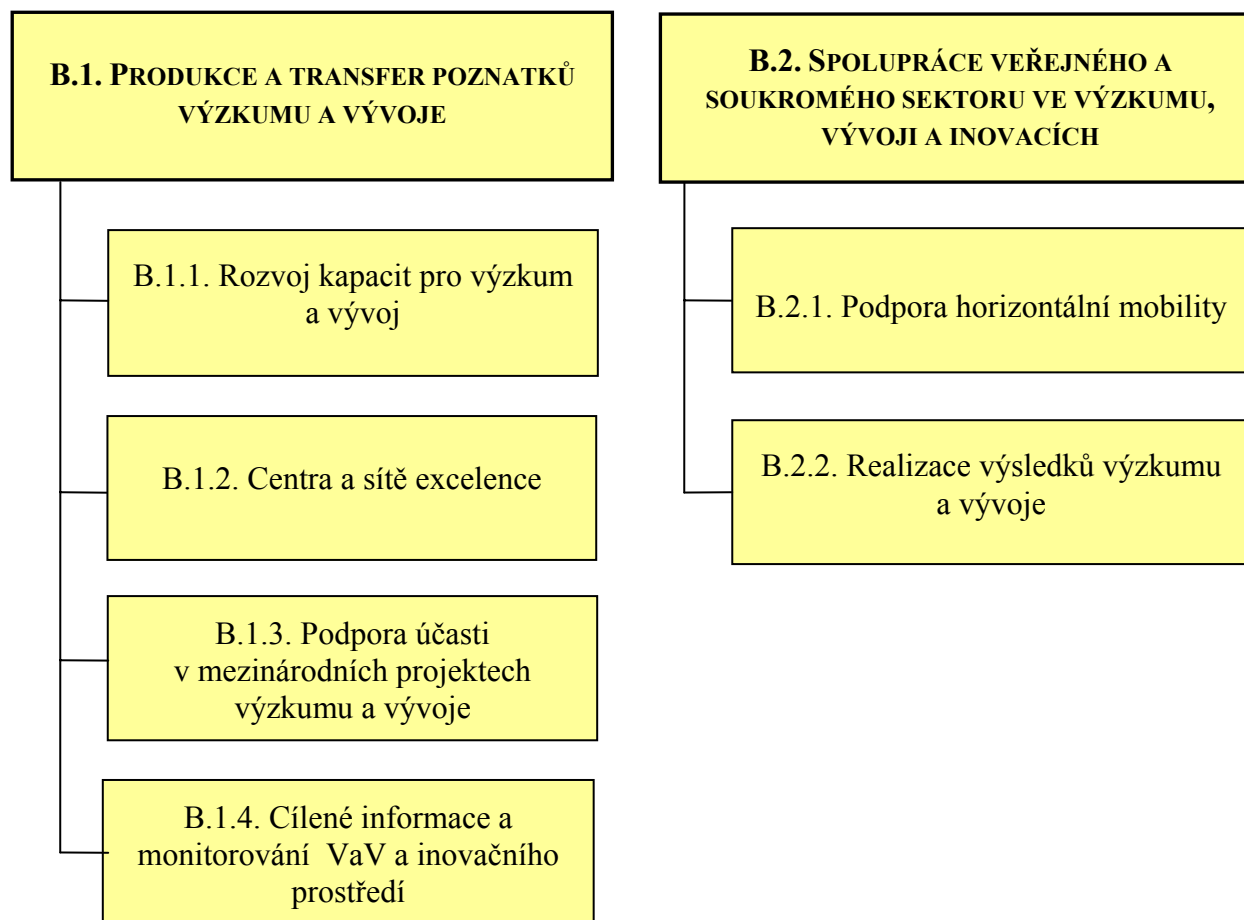
- Konkurenceschopný podnikatelský sektor,
- Podpora kapacit VaV, inovací,
- Vzdělávání.

Navržené strategické oblasti, priority a příslušná implementační opatření jsou znázorněny v diagramech na obr. 1 až 3. Zaměření jednotlivých priorit a implementačních opatření je podrobněji popsáno v kapitole 6.2.

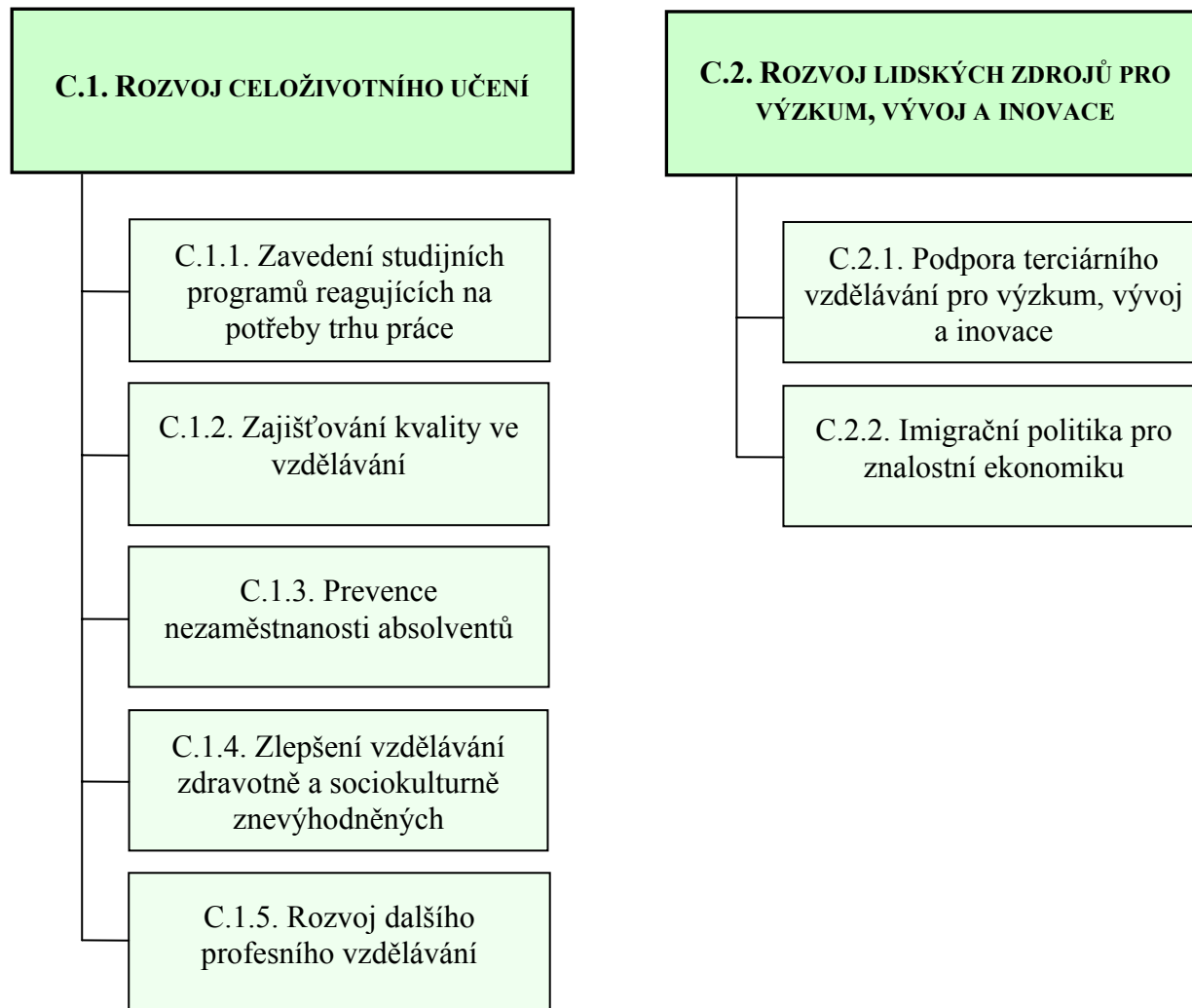
**OBR. 1. NÁVRH INTERVENČNÍCH OBLASTÍ A OPATŘENÍ ZNALOSTNÍ EKONOMIKY
STRATEGICKÁ OBLAST „PODNIKÁNÍ“**

**OBR. 2. NÁVRH INTERVENČNÍCH OBLASTÍ A OPATŘENÍ ZNALOSTNÍ EKONOMIK
STRATEGICKÁ OBLAST „VÝZKUM A VÝVOJ“**

**OBR. 3. NÁVRH INTERVENČNÍCH OBLASTÍ A OPATŘENÍ ZNALOSTNÍ EKONOMIKY
STRATEGICKÁ OBLAST „LIDSKÉ ZDROJE A VZDĚLÁVÁNÍ“**

6.2. Zaměření a cíle priorit a implementačních opatření

V této kapitole je uvedeno zaměření priorit v jednotlivých strategických oblastech a jejich implementačních opatření. Návrhy vycházejí z analýzy a syntézy informací získaných rešerší relevantních dokumentů, analýzy zahraničních dobrých praxí a doporučení uvedených v kapitole 5. Struktura návrhu priorit je následující:

- **stručná charakteristika** a zaměření priority a jejích jednotlivých implementačních opatření,
- **zdůvodnění návrhu priority**, které stručně shrnuje situaci v ČR (například porovnání situace v ČR a v zemích EU) a uvádí nejvýznamnější bariéry a problematické oblasti, které byly v ČR identifikovány a které omezují aktivity českých subjektů v dané oblasti. Tato část vychází ze statistických údajů, výsledků průzkumů a analýz, které byly uskutečněny v ČR (především byly brány do úvahy výsledky studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“). Dále je uveden přehled nejdůležitějších souvisejících aktivit, které jsou zahrnuty v základních strategických dokumentech EU (především Strategické obecné zásady Společenství 2007-2013 a Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost 2005-2008) a ČR (Strategie hospodářského růstu, Národní rozvojový plán ČR 2007-2013, Národní inovační politika ČR na léta 2005-2010, Národní politika výzkumu a vývoje ČR na léta 2004-2008) a v dalších důležitých dokumentech, které se k dané problematice vztahují,
- **globální cíl** a jednotlivé **specifické cíle priority**,
- **odvětvově institucionální struktura**, která podává přehled o subjektech, které jsou uvažovány jako řídicí orgány, zprostředkující subjekty a koneční příjemci/uživatelé jednotlivých opatření priority,
- **nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků**¹, které je nezbytné sledovat pro případné modifikace navržených opatření. V přehledu jsou navrženy indikátory jak kvantitativní, které jsou zjistitelné ze statistických zdrojů, tak i kvalitativní, které bude nutno zjišťovat za základě expertízy nebo výběrových šetření. V seznamu jsou také zahrnuty indikátory, které jsou monitorovány v European Innovation Scoreboard 2005 (ve výčtu jsou tyto indikátory označeny symbolem EIS-2005),
- **příklady dobré praxe**², které shrnují přehled relevantních programů, které se osvědčily v zahraničí,
- **vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními** shrnující návaznosti, které je nezbytné uvážit při přípravě operačních programů. Vazby jsou uvedeny především v případech, kdy může vzniknout nežádoucí překryv programů nebo kdy je naopak nezbytné vytvořit vzájemné propojení aktivit uvedených

¹ Vzhledem ke vzájemné vazbě a obdobnému zaměření opatření mohou být monitorovací indikátory u některých opatření totožné

² Dobré praxe jsou zařazeny pouze ve strategické oblasti Podnikání a Výzkum a vývoj

v různých opatřeních, resp. prioritách (např. v oblasti spolupráce výzkumných pracovišť a podnikové sféry).

V každé prioritě jsou potom uvedena jednotlivá implementační opatření a jejich základní charakteristika. Struktura popisu opatření je následující:

- **charakteristika opatření** shrnující stručně zaměření a nejdůležitější aspekty opatření,
- **globální cíl opatření** a jeho jednotlivé **stěžejní operační cíle**,
- **instituce implementační struktury**, kde jsou navrženy zprostředkující subjekty, koneční příjemci a další instituce (subjekty), které by se měly podílet na realizaci daného opatření,
- **koneční uživatelé**,
- **nejdůležitější indikátory výsledků**, ve kterých jsou opět zahrnuty indikátory sledované v European Innovation Scoreboard 2005.

Navržené priority a jednotlivá implementační opatření jsou potom přehledně shrnuty v tabulkách v kapitole 6.3.

6.2.1. Priorita A.1. Podpora rozvoje podnikání

Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Podpora rozvoje podnikání“ je zaměřena na podporu aktivit, které usnadňují podnikání, zvyšují konkurenceschopnost a posilují postavení podniků. Prvé opatření podporuje budování a rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury. Druhé opatření je zaměřeno na zlepšení poradenských služeb pro podniky v souvislosti s aktivitami podporovanými v této prioritě i v jiných prioritách. Samostatná opatření jsou navržena pro stimulaci patentových aktivit výzkumné, vzdělávací a podnikové sféry a pro zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků.

Zdůvodnění návrhu priority:

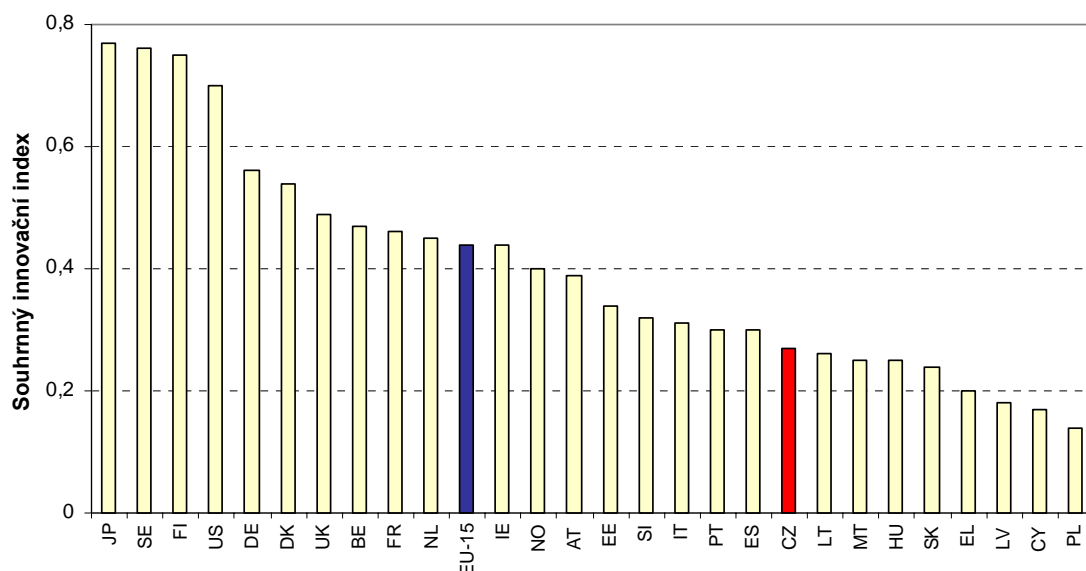
Situace v ČR

Česká republika výrazně zaostává v konkurenční schopnosti. Podle „World Competitiveness Yearbook“ publikované v roce 2005 švýcarským Institutem pro management (IMD), kde je srovnáváno celkem 60 států v ekonomické výkonnosti, obchodu, infrastruktury a efektivitě vládnutí, se ČR umístila na 36. místě a její úroveň dosahuje přibližně 60 % úrovně nejvyspělejší ekonomiky v USA. Podle European Innovation Scoreboard, který porovnává země v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, není pozice ČR v porovnání s vyspělými zeměmi také příliš příznivá. V souhrnném hodnocení inovačního prostředí zaostává ČR s hodnotou tohoto ukazatele hluboko za průměrem EU-15 a především za vedoucím Japonskem (viz obr. 4).

Velice neuspokojivá je pozice ČR v patentové aktivitě, počet přihlášek u Evropského patentového úřadu nedosahuje ani 10 % evropského průměru, navíc počet přihlášek od roku 2000 do roku 2002 poklesl téměř o 20 %. Také počet přihlášek u Úřadu patentového vlastnictví ČR v posledních letech klesá.

Situace není uspokojivá ani ve vybavení podnikatelských subjektů výrobní infrastrukturou. Značný podíl malých a středních podnikatelů stále využívá zastaralé strojní vybavení a technologie, což komplikuje inovace a snižuje konkurenceschopnost výrobců. Ve srovnání s průměrem EU-15 a vyspělými zeměmi zaostává ČR i v připojení malých a středních podnikatelů k vysokorychlostnímu internetu. Podnikatelé také méně využívají ICT k rozvoji podnikání, oproti průměru EU-15 a vyspělým zemím je zejména nižší elektronické obchodování a e-learning.

Neuspokojivá je i situace v oblasti podnikatelské a inovační infrastruktury. I když je podpora pro podnikatelskou infrastrukturu zahrnuta v současných operačních programech, její kapacita i úroveň poskytovaných služeb je diskutabilní. V ČR není také doposud vytvořena kvalitní, profesionální a kapacitní síť organizací poskytujících podpůrné služby pro podniky (například poradenské služby) a není vybudován ani odpovídající systém akreditace.

Obr. 4 Souhrnný inovační index (zdroj: European Innovation Scoreboard 2004)

Identifikované bariéry

Studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ i další analýzy prostředí v ČR identifikovaly tyto nejvýznamnější překážky a problematické oblasti:

Vědeckotechnické parky a centra transferu technologií:

- nedostatečné propojení infrastruktury podnikání (např. VTP) s výzkumem,
- nedostatečný rozsah poskytovaných služeb,
- měkká kritéria (založená na obecných pojmech) pro certifikaci VTP,
- nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro transfer technologií.

Služby pro podnikatele:

- nedostatečná kapacita a kvalita poradenských služeb,
- poradenské firmy neposkytují firmám komplexní služby (je nedostatečné personální obsazení poradenských firem),
- chybí nebo je nedostatečné poradenství zaměřené například na:
 - zahájení podnikatelské činnosti a vznik firem,
 - využívání finančních zdrojů (investiční činnost, financování rizikovým kapitálem, čerpání ze finančních zdrojů Strukturálních fondů, apod.),
 - aktivity související s výzkumem a vývojem a se zaváděním inovací,
 - transfer technologií a ochrana duševního vlastnictví,

- působení na jednotném evropském trhu a na světových vyspělých trzích,
- malé povědomí podnikatelů o možnostech využívání poradenských služeb.

Patentová aktivita:

- vysoká finanční náročnost patentové ochrany v zahraničí,
- orientace firem na krátkodobé zisky a nezáměr manažerů firem investovat do ochrany duševního vlastnictví, a tedy i do budoucnosti firem,
- nedostatečně vyspělé průmyslově právní povědomí pracovníků výzkumných institucí, VŠ a širší odborné veřejnosti, nízká motivace patentovat nové objevy,
- nedostatek kvalifikovaných patentových zástupců,
- legislativní nedostatky v oblasti ochrany duševního vlastnictví (např. špatné prosazování vlastnických práv, pomalé konkurzní řízení).

Studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ identifikovala významné překážky i v oblasti mezinárodní spolupráce, včetně zapojování v mezinárodních projektech.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Strategické obecné zásady Společenství a Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost v souvislosti s rozvojem podnikání doporučují například:

- podporovat rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury pro usnadnění podnikání a zavádění inovací (např. centra pro transfer technologií, VTP, poradenská a informační centra pro oblast inovací apod.),
- poskytovat podpůrné služby podnikům (zejména pro MSP), které podporují zvyšování konkurenceschopnosti (transfer technologií, podnikatelské inkubátory a související služby, atd.),
- poskytovat podporu také v tradičních oblastech jako je řízení, marketing, technická podpora, personalistika a další odborné a obchodní služby,
- podporovat poskytování příslušných informací a podpůrných služeb, které podněcují k zakládání nových podniků,
- podporovat zvyšování konkurenceschopnosti podniků a ekonomiky na globálním trhu.

Rozvoj podnikatelských služeb je obsažen v Národním rozvojovém plánu ČR 2007-2013 v rámci prioritní osy „Konkurenceschopný podnikatelský sektor“. Národní inovační politika ČR na léta 2005-2010 zdůrazňuje mj. potřebu zajištění dostupných poradenských služeb a vzdělávacích a školicích programů.

Podpora ochrany duševního vlastnictví je obsažena v Národní inovační politice (opatření č. 8 až 11) i v dalších základních strategických dokumentech, které byly zpracovány pro přípravu nového programovacího období 2007-2013 (Strategie hospodářského růstu, Národní rozvojový plán). Rozvoj mezinárodní konkurenceschopnosti a vstup podniků na mezinárodní

trh řeší také proexportní politika MPO, která uvádí například odborné poradenství, propagaci a prezentaci českých produktů a subjektů v zahraničí.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je podpora aktivit, které usnadňují podnikání, napomáhají výzkumným a inovačním aktivitám, zvyšují konkurenceschopnost a posilují postavení podniků.

Specifické cíle priority:

- rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury,
- rozvoj služeb pro podnikatele,
- zvýšení aktivit MSP, výzkumných a vzdělávacích institucí v oblasti ochrany duševního vlastnictví,
- rozvoj mezinárodní konkurenceschopnosti podniků.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (např. MPO, CzechTrade a jeho regionální kanceláře, CzechInvest a jeho regionální kanceláře, Úřad průmyslového vlastnictví) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- instituce zastupující podnikatele (např. Hospodářská komora ČR, krajské hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) – působnost konečných příjemců, poradenství,
- instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra pro transfer technologií, BIC, vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory, RRA) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství, facilitace,
- vysoké školy a vzdělávací instituce – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství.

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- zvýšení inovačních kapacit MSP (zvýšení počtu pracovníků VaV v MSP v %),
- zvyšování konkurenceschopnosti podniků (zvýšení obrátu podpořených firem v %),
- zvýšení počtu MSP připojených k vysokorychlostnímu internetu (v %) – EIS-2005,
- výdaje na informační a komunikační technologie (EIS-2005),

- zvýšení kvality a kapacity poradenských služeb pro podnikatele (nárůst počtu certifikovaných poradců v %),
- nárůst počtu patentových přihlášek MSP a výzkumných a vzdělávacích institucí v zahraničí a v ČR (v %),
- nárůst přidané hodnoty z výroby u podpořených podniků (%),
- objem vývoz v oblasti high-tech (EIS-2005).

Příklady zahraniční dobré praxe

Podnikatelská infrastruktura:

Oxford Innovation (Velká Británie), Ideon Science Park (Švédsko), Sophia Antipolis Park (Francie), Steinbeis Stiftung (SRN)

JPD pro Cíl 2 – region Horní Rakousy

Poradenské služby:

Grant for Investigating an Innovative Idea (Velká Británie)

Operační program Produkční sektor (Irsko), JPD pro Cíl 2 – region Východní Anglie

Ochrana duševního vlastnictví:

Grantové schéma na podporu patentové aktivity v Maďarsku

Mezinárodní konkurenceschopnost:

Operační program Produkční sektor (Irsko), JPD pro Cíl 2 – region Východní Anglie

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Opatření **A.1.1 Rozvoj podnikatelské infrastruktury** podporuje pořízování moderní výrobní a podnikatelské infrastruktury v podnicích. Pořízení infrastruktury pro podnikový výzkum a vývoj³ je podporováno v opatření **A.2.3 Podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech**. Opatření **A.1.1** podporuje také vznik a činnost center transferu technologií a VTP. Vznik a činnost inkubátorů je podporována v samostatném opatření **A.3.2 Budování infrastruktury pro vznik firem**. Opatření **A.1.1 Rozvoj podnikatelské infrastruktury** má také vazbu na opatření **A.1.2 Rozvoj služeb pro podnikatele** (podrobněji je tato vazba popsána v následujícím odstavci).

Opatření **A.1.2 Rozvoj služeb pro podnikatele** je zaměřené na podporu poradenské činnosti v řadě oblastí, které souvisejí se zaváděním inovací, realizací výsledků VaV v praxi, vznikem firem, transferem technologií, ochranou duševního vlastnictví apod. Organizace, které tyto služby budou poskytovat, budou podléhat systému akreditace v jednotlivých oblastech. Podpora pro využívání těchto služeb bude poskytována formou dotace podnikům (podnikům

³ Pořízování VaV infrastruktury ve výzkumných a vzdělávacích institucích je součástí opatření **B.1.1. Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj**

bude poskytnut příspěvek na poradenské služby zajišťované akreditovanými poradenskými firmami).

Toto opatření je pojato obecně a poradenské služby podporované v rámci tohoto opatření bude možné využít pro veškeré aktivity, které jsou součástí ostatních opatření. Výhodou tohoto přístupu je i možnost sledování kvality poskytovaných služeb formou akreditace poradenských agentur pro jednotlivé oblasti poradenství (např. poradenské služby pro realizaci výsledků VaV a inovací, usnadnění přístupu ke kapitálu pro vznik a rozvoj firem apod.).

Opatření **A.1.3 Podpora ochrany duševního vlastnictví** je zaměřené na zvýšení patentových aktivit MSP a výzkumných a vzdělávacích institucí, včetně vytvoření grantu pro úhradu části nákladů spojených s podáním přihlášky v zahraničí a ČR. Opatření **A.2.1 Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb** sice také poskytuje podporu pro podání přihlášky, avšak pouze v souvislosti s realizací inovačních aktivit podnikové sféry.

Opatření **A.1.3** podporuje nejenom patentovou aktivitu podniků, ale i výzkumných a vzdělávacích institucí. Z tohoto důvodu je nezbytné zajistit vazbu mezi tímto opatřením a aktivitami výzkumných a vzdělávacích institucí, které jsou zaměřeny na realizaci výsledků VaV v praxi a které jsou podporovány v prioritě **B.2**. Jedná se zejména o opatření **B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje** (např. využití dotace pro patentové aktivity v souvislosti se vznikem spin-off firmy nebo komercializací výsledků výzkumu).

Opatření **A.4.1 Podpora mezinárodní konkurenceschopnosti podniků** je zaměřené na posílení konkurenceschopnosti podniků na globálním trhu. Aktivity podniků související s jejich účastí v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje jsou podporovány v rámci opatření **B.1.3 Podpora účasti v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje**. V uvedeném opatření mohou MSP získat také příspěvek k jejich rozpočtu v mezinárodním výzkumném projektu.

6.2.1.1. Opatření A.1.1. Rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury v ČR. V rámci tohoto opatření budou poskytovány dotace na úhradu části nákladů spojených s vybavením MSP moderní výrobní infrastrukturou. Dále bude podporován vznik a činnost center transferu technologií a vědeckotechnických parků. Součástí opatření bude i podpora vzdělávání pracovníků institucí a podniků, včetně zvyšování kvalifikací pracovníků MSP a organizací, které poskytují poradenství, a další profesní vzdělávání v oblasti rozvoje podnikatelské a inovační infrastruktury.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury“ vytvoření optimálních podmínek pro rozvoj a růst podniků s inovativním potenciálem a rozšíření a zkvalitnění vazeb průmyslu a podnikání na oblast výzkumu a vývoje.

Stěžejní operační cíle

- podpora přístupu firem k moderní výrobní infrastruktuře - rozšiřování investičního vybavení MSP v souvislosti s vytvářením a zachováváním pracovních míst, zaváděním udržitelných výrobních postupů a investice do moderní řídicí techniky,
- podpora zavádění informačních technologií a služeb v podnikatelských subjektech, zavádění systémů řízení apod.,
- zlepšení přístupu k vysokorychlostnímu internetu a zvýšení využívání informačních technologií podnikatelskými subjekty,
- podpora vzniku a činnosti (nových i existujících) inovačních center a center transferu technologií včetně zapojení poskytovatelů kapitálu,
- podpora usnadnění přístupu podniků k finančním zdrojům při aktivitách spojených s transferem technologií,
- spolupráce center transferu technologií, inkubátorů, VTP a dalších organizací,
- rozšíření spolupráce center transferu technologií a jejich sítí s podobnými centry a sítěmi v zahraničí,
- podpora zvyšování kvalifikací pracovníků podniků zapojených v transferu technologií i pracovníků organizací poskytujících služby transferu technologií,
- podpora vzniku a činnosti nových i existujících vědeckotechnických parků, vytvoření příslušných finančních nástrojů (modelů) pro činnost VTP, budování a rekonstrukce provozních prostor (např. regenerace brownfields),
- zvyšování kvalifikací pracovníků firem v souvislosti s činností VTP.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu, konečného příjemce by se mělo na implementaci opatření podílet Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Do realizace opatření by měly být zapojeny zejména instituce zabývající se transferem technologií (např. centra transferu technologií) a instituce, které vytvářejí infrastrukturu pro podnikání (podnikatelské inkubátory, vědeckotechnické parky, Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR), vysoké školy a výzkumné instituce (veřejné i soukromé).

Koneční uživatelé

- obce, svazky obcí, kraje,
- rozvojové společnosti, tj. právnické osoby, jejichž hlavním předmětem podnikání jsou živnosti přímo související s rozvojem a pronájmem podnikatelských nemovitostí na území ČR,
- podniky působící v oboru zpracovatelského průmyslu nebo strategických služeb a technologických center, podniky inovačního charakteru, spin-off firmy,
- malé a střední podniky.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- vzniklá inovační centra, centra transferu technologií a vědeckotechnické parky (počet a m²),
- podpořená inovační centra, centra transferu technologií a vědeckotechnické parky (počet),
- vybudované podnikatelské prostory a objekty (počet a m²),
- nově vytvořená pracovní místa (počet),
- podpořené MSP připojené k vysokorychlostnímu internetu (počet),
- podpořené MSP využívající informační technologie (počet),
- vzdělávací programy na ICT (počet).

Indikátory budou sledovány podle typu, oborů a regionů (sídla instituce nebo jednotlivce).

6.2.1.2. Opatření A.1.2. Rozvoj služeb pro podnikatele

Charakteristika opatření

Opatření bude podporovat poradenské aktivity pro podniky (zejména MSP) v souvislosti se zaváděním inovací, zvyšováním konkurenceschopnosti a podnikáním (např. zvyšování inovačních aktivit podniků a snižování rizikovosti inovací, zvyšování absorpční kapacity podniků, zvyšování připravenosti podniků pro vstup rizikového kapitálu a vznik nových firem). Součástí opatření bude také podpora zvyšování znalostí pracovníků organizací poskytujících poradenské služby.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Rozvoj služeb pro podnikatele“ je rozvoj kvalitní a profesionální sítě organizací s regionální působností, které budou poskytovat poradenské služby pro podniky, včetně vytvoření odpovídajícího systému jejich akreditace v oblastech souvisejících se zaváděním inovací, zvyšováním konkurenceschopností a podnikáním.

Stěžejní operační cíle

- zvýšení kvality a kapacity poradenských služeb pro podnikatele,
- v souvislosti s činností poradenských institucí:
 - zvyšování inovačních aktivit podniků a snižování rizikovosti inovací,
 - zvyšování konkurenceschopnosti a absorpční kapacity podniků,
 - zvyšování připravenosti podniků pro vstup rizikového kapitálu,
 - vznik nových firem (včetně spin-off),
- zvyšování znalostí pracovníků organizací poskytujících poradenské služby.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu, konečného příjemce by se mělo na implementaci opatření podílet Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Na realizaci opatření by měly participovat instituce zastupující podnikatele a poskytující poradenství (hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) a poradenské instituce (BIC, RRA).

Koneční uživatelé

- podniky, zejména MSP,
- zájemci o zahájení podnikání (potenciální podnikatelé),
- výzkumné instituce (veřejné i soukromé),
- instituce veřejné správy (včetně regionálních a místních úřadů),
- svazy podniků a profesní sdružení,
- poradenské organizace,
- zaměstnanci poradenských organizací.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- vznik poradenských firem (počet),
- vzdělávací programy pro pracovníky poskytující poradenské služby (počet),

Indikátory související s činností poradenských institucí:

- vznik nových firem (počet),
- patentové přihlášky MSP v zahraničí a v ČR (počet),
- počet vstupů rizikového a „early-stage“ kapitálu do firem – podle oboru, regionu a výšky investice.

6.2.1.3. Opatření A.1.3. Podpora ochrany práv duševního vlastnictví

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na zvýšení patentové aktivity českých subjektů v zahraničí a v ČR. Opatření bude poskytovat dotace na úhradu části nákladů spojených s patentovým řízením u Úřadu průmyslového vlastnictví ČR a v zahraničí (EPO, USPTO, JPO a další). Součástí opatření bude i podpora vzdělávání a právního povědomí pracovníků vysokých škol, výzkumných institucí a MSP i zvyšování kvalifikací průmyslově právních poradců a pracovníků organizací, které poskytují poradenství v oblasti ochrany duševního vlastnictví.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Podpora ochrany práv duševního vlastnictví“ je zvýšení patentové aktivity výzkumných a vzdělávacích institucí a malých a středních podniků v ČR.

Stěžejní operační cíle

- nárůst počtu patentových přihlášek v zahraničí a v ČR,
- zvyšování znalostí pracovníků výzkumných a vzdělávacích institucí a MSP o ochraně duševního vlastnictví,
- zvyšování znalostí pracovníků poradenských institucí, jejichž činnost souvisí s ochranou duševního vlastnictví nebo transferem poznatků výzkumu do praxe (například pracovníků organizací transferu technologií a inkubátorů).

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Na úrovni konečného příjemce by dále mohly působit instituce věnující se ochraně duševního vlastnictví (Úřad průmyslového vlastnictví). Na realizaci opatření by se měly podílet vzdělávací instituce (veřejné, NNO, soukromé), poradenské instituce (BIC, RRA, hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) a vysoké školy.

Koneční uživatelé

- veřejné a soukromé vzdělávací instituce,
- veřejné a soukromé výzkumné instituce,
- malé a střední podniky.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- podané přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví a v zahraničí, zejména u Evropského patentového úřadu (EPO), v USA (USPTO) a v Japonsku (JPO) - počet,

- udělené patenty u Úřadu průmyslového vlastnictví a v zahraničí, zejména u Evropského patentového úřadu (EPO), v USA (USPTO) a v Japonsku (JPO) - počet (EIS-2005).
- triadické patenty⁴ (počet) – EIS-2005,
- ochranné známky Společenství (počet) – EIS-2005,
- průmyslové vzory Společenství (počet) – EIS-2005,
- využití (citací) českých patentů v zahraničí (počet).

Přihlášky i udělené patenty budou sledovány podle druhu (vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, topologie polovodičových výrobků, ochranné známky), oborů (OKEČ) a regionů (sídla instituce nebo jednotlivce).

6.2.1.4. Opatření A.1.4. Podpora mezinárodní konkurenceschopnosti podniků

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na posílení konkurenceschopnosti českých podniků na globálním trhu. V rámci tohoto opatření bude podporováno zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti malých a středních podniků (například podpora pro zavádění mezinárodně uznávaných standardů, rozvoj služeb pro mezinárodní obchod a rozvoj mezinárodní spolupráce firem, prezentace na zahraničních trzích, poradenské projekty zaměřené na zlepšení pozice MSP na globálním trhu).

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Podpora mezinárodní konkurenceschopnosti podniků“ je posílení mezinárodní konkurenceschopnosti českých podniků a zvyšování účasti a úspěšnosti českých podniků na mezinárodním trhu.

Stěžejní operační cíle

- zavádění mezinárodně uznávaných standardů,
- rozvoj poradenských služeb pro uplatnění na mezinárodním trhu,
- zvyšování spolupráce firem k posílení konkurenceschopnosti a účasti na mezinárodním trhu,
- rozvoj propagace a prezentace českých firem na zahraničních trzích.

⁴ Tzv. „triadické patenty“ představují patenty, resp. přihlášky patentu, stejného objevu podané v Evropě (EPO), USA (USPTO) a Japonsku (JPO)

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu, konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, agentura CzechTrade (regionální informační místa agentury CzechTrade). Do realizace opatření by měly být zapojeny zejména instituce zastupující podnikatele (hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) a poradenské instituce (BIC, RRA).

Koneční uživatelé

- malé a střední podniky,
- poradenské a konzultační instituce.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- podniky se zavedenými mezinárodními standardy (počet),
- podniky využívající poradenské služby (počet),
- podniky zapojené do spolupráce vedoucí k zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti a účasti na mezinárodním trhu (počet),
- podniky propagující se v zahraničí (počet).

6.2.2. Priorita A.2. Podpora výzkumu, vývoje a inovací v průmyslu a podnicích

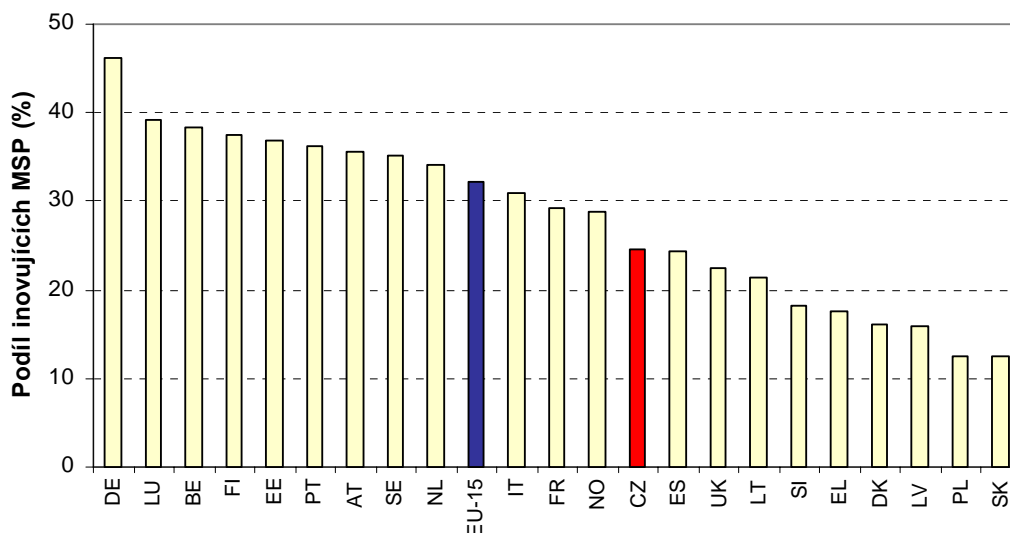
Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Podpora výzkumu, vývoje a inovací v průmyslu a podnicích“ podporuje aktivity související s VaV a inovacemi v podnikatelském sektoru. První opatření je zaměřené na podporu inovačních aktivit podnikové sféry, v druhém opatření budou podporovány inovační projekty zaměřené na snižování energetické náročnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie. Další opatření této priority bude stimulovat výzkumné a vývojové aktivity podniků zejména rozšiřováním VaV infrastruktury pro aplikovaný a průmyslový výzkum a podporou spolupráce podniků s výzkumnými a vzdělávacími institucemi. Poslední opatření je potom zaměřené na podporu vzniku a rozvoje technologických platforem ve vybraných a perspektivních oborech.

Zdůvodnění návrhu priority:

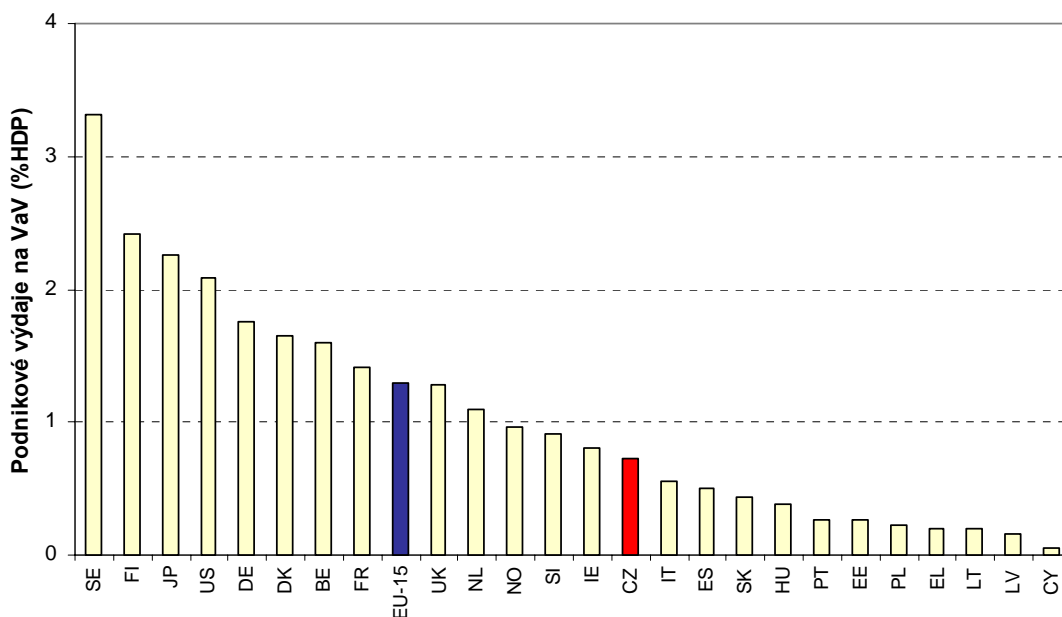
Situace v ČR

Česká republika zaostává oproti průměru EU-15 v podílu inovujících malých a středních podniků (viz obr. 5). Také podíl přidané hodnoty vytvářené high-tech podniky značně zaostává za průměrem EU-15 a velikostně srovnatelnými státy EU-15.

Obr. 5 Podíl inovujících MSP na celkovém počtu MSP (zdroj: European Innovation Scoreboard 2004)

Ukazuje se také, že české podnikatelské subjekty investují ve srovnání s vyspělými státy EU výrazně méně do vlastního výzkumu a vývoje (viz obr. 6). Také počet výzkumných pracovníků v podnikové sféře je výrazně nižší než ve vyspělých zemích EU.

Obr. 6 Výdaje soukromého sektoru na výzkum a vývoj v % HDP (zdroj: European Innovation Scoreboard 2004)

Pro ČR je také typická vysoká energetická náročnost, což mimo jiné svědčí i o poměrně nízké vyspělosti některých průmyslových oborů. I když se situace od počátku devadesátých let poněkud zlepšila⁵, ČR i v současnosti významně převyšuje energetickou náročnost vyspělých zemí. Vysoká energetická náročnost ve svém důsledku zvyšuje celkové výrobní náklady podniků a snižuje tak konkurenceschopnost českých výrobků a zároveň i negativně působí na životní prostředí.

Zakládání technologických platform v ČR je teprve v počátku. Podle dostupných údajů se sice již několik výzkumných institucí a podniků zapojilo do evropských technologických platform, které vznikly v rámci 6. rámcového programu EU pro výzkum a vývoj, avšak ve srovnání s řadou států EU-15 i některými novými členskými zeměmi je situace v ČR v oblasti technologických platform zatím neuspokojivá. V současné době také neexistuje v ČR program, který podporoval vznik technologických platform.

⁵ Počátkem devadesátých let patřila česká ekonomika mezi energeticky nejnáročnější na světě

Identifikované bariéry

Studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ i další studie zaměřené na analýzu situace ve VaV a inovacích identifikovaly následující problematické oblasti a překážky:

V oblasti inovací:

- vysoká finanční náročnost a rizikovost inovací,
- nedostatek finančních zdrojů i kapacit podniků pro provádění inovačních aktivit,
- malý zájem bankovního sektoru o financování rizikových (inovačních) projektů,
- vysoké finanční náklady na patentování v zahraničí, které se odrážejí ve velmi nízkém počtu patentů českých subjektů u EPO a USPTO,
- nedostatečná podpora v oblasti ochrany duševního vlastnictví,
- nedostatek vhodně kvalifikovaných pracovníků pro znalostně intenzivní podnikání, nízká úroveň dalšího vzdělávání, zejména v high-tech oborech.

V oblasti podnikového výzkumu a vývoje:

- velmi nízký počet zaměstnanců v podnikovém výzkumu,
- nízké výdaje soukromého sektoru na výzkum, navíc 60 % těchto výdajů je tvořeno pobočkami zahraničních podniků,
- náklady na VaV jsou hlavními náklady na inovace pouze v malém počtu podniků,
- vysoké náklady na pořízení investičního vybavení pro výzkum a vývoj,
- vysoké náklady na rozvoj lidských zdrojů ve VaV.

Nízké výdaje na výzkum a vývoj jsou důsledkem privatizace, nedokončené restrukturalizace i nedostatečné poptávky po inovacích. V současné době také neexistuje účinná podpora soukromého výzkumu a inovačních firem ze strany státu, nedostatečná je také spolupráce výzkumných organizací a vysokých škol s podnikovou sférou, která se mj. odráží v obtížné realizaci a komercializaci výsledků výzkumu v praxi.

Z hlediska energetické náročnosti je pro ČR typické:

- malé využívání obnovitelných zdrojů energie a úspor energie,
- přetrvávající velký podíl těžkého průmyslu v ekonomice,
- zastaralé vybavení především v malých a středních podnicích,
- využívání starých, energeticky náročných technologií.

Jedním z hlavních důvodů této neuspokojivé situace jsou i vysoké náklady spojené s nákupem a zaváděním energeticky méně náročných technologií.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Podle Strategických obecných zásad Společenství a Integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost je pro rozvoj VaV a inovačních aktivit podnikové sféry důležité zejména:

- zlepšení investic soukromého sektoru do výzkumu a vývoje,
- podpora činností MSP v oblasti výzkumu a technologického vývoje,
- podpora inovací výrobků, procesů a služeb, jejichž výsledkem je růst konkurenceschopnosti a vytváření nových pracovních míst,
- spolupráce výzkumného a soukromého sektoru v oblasti VaV a inovací,
- zlepšování dostupnosti finančních prostředků pro VaV a inovační aktivity,
- dostupná a jasně definovaná práva duševního vlastnictví,
- propagace podnikatelské kultury a vytvoření prostředí podporujícího malé a střední podniky, mj. i posilováním inovačního potenciálu malých a středních podniků,
- snižování energetické náročnosti zlepšením energetické účinnosti a získáváním energií z obnovitelných zdrojů.

Vznik technologických platforem je podporován Evropskou komisí, jedním z hlavních cílů, definovaných ve Sdělení Komise „Věda a technologie, klíč k budoucnosti Evropy“ (COM (2004) 353), je zahájení evropských technologických iniciativ, mj. i zakládáním technologických platforem sdružujících podniky, výzkumné instituce, finanční instituce a správní orgány na evropské úrovni.

Aktivity zaměřené na rozvoj VaV a inovačních aktivit jsou jedním z cílů Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013, včetně vytváření nových programů podporujících průmyslový výzkum a vývoj v MSP a jejich spolupráce s výzkumnými a vzdělávacími institucemi.

Také Národní inovační politika ČR na léta 2005-2010 klade důraz na rozvoj inovačních aktivit, a to jak na finanční stránku inovací, tak i na rozvoj lidských zdrojů a otázky spolupráce výzkumného a podnikového sektoru při realizaci inovačních aktivit. V Národní inovační politice je zdůrazněn i význam podpory ochrany duševního vlastnictví v souvislosti s inovačními aktivitami. Oblast inovací i ochrany duševního vlastnictví je zahrnuta i ve Strategii hospodářského růstu.

V rámci jednoho z cílů Národní inovační politiky na léta 2005-2010 – „Posílení výzkumu a vývoje jako zdroje inovací“ – je počítáno s každoročním zvyšováním veřejných výdajů na VaV zejména v oblasti průmyslového výzkumu.

Spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve VaV a vytváření technologických platforem, včetně financování startu společných projektů v rámci technologických platforem, je podporováno v Národním rozvojovém plánu ČR 2007-2013, přičemž na spolufinancování projektů by se měly podílet veřejné státní zdroje i prostředky ze strukturálních fondů EU. Také v Národní inovační politice ČR na léta 2005-2010 a jejím cíli „Vytvořit funkční spolupráci veřejného a soukromého sektoru“ byl definován program podporující vytvoření technologických platforem pro vybrané obory.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je stimulace VaV a inovačních aktivit podnikové sféry, včetně vzniku technologických platforem a snižování energetické náročnosti průmyslu.

Specifické cíle priority:

- zvýšení inovačních aktivit podniků a zavádění inovací technologií, výrobků a služeb,
- snížení energetické náročnosti průmyslu,
- rozvoj výzkumných a vývojových aktivit podnikatelských subjektů,
- vznik a počáteční rozvoj technologických platforem.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (např. MPO, CzechInvest, regionální kanceláře CzechInvestu, Česká energetická agentura, Úřad průmyslového vlastnictví) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- instituce zastupující podnikatele (např. Hospodářská komora ČR, krajské hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) – působnost konečných příjemců, poradenství, facilitace,
- finanční instituce (např. Českomoravská záruční a rozvojová banka) – působnost konečného příjemce, poradenství,
- instituce podporující zavádění standardů kvality (např. Česká společnost pro jakost) - působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství,
- instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací) - působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství,
- instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra transferu technologií, BIC, RRA) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství, facilitace,
- vysoké školy – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- výzkumné organizace (veřejné i soukromé).

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- zvýšení počtu inovujících firem (%),
- zvýšení kvalifikace pracovníků ve VaV a inovacích (počet proškolených pracovníků),
- snížení energetické náročnosti průmyslu (%),
- zvýšení výdajů na VaV v podnikatelském sektoru (%),

- podíl med- a high-tech VaV (%) – EIS-2005,
- výdaje podnikového sektoru na VaV (BERD) – EIS-2005,
- podíl firem, které získaly veřejnou podporu (%) – EIS-2005,
- výdaje podniků na inovace (EIS-2005),
- počet podniků, které inovují výrobky, technologie a služby vlastními silami (EIS-2005),
- počet podniků, které inovují výrobky, technologie a služby ve spolupráci (EIS-2005),
- počet podniků, které uplatňují netechnologické inovace (EIS-2005),
- příjmy za prodej nových vlastních produktů firmy (EIS-2005),
- příjmy za prodej nových vlastních produktů, které jsou na trhu nové (EIS-2005),
- zaměstnanost ve výrobě med- a high-tech (EIS-2005),
- zaměstnanost ve službách high-tech (EIS-2005).

Příklady zahraniční dobré praxe

Zavádění inovací technologií, výrobků a služeb:

Grant for Research and Development (Velká Británie), SBRI - Small Business Research Initiative (Velká Británie)

Operační program Produkční sektor (Irsko), Operační program Konkurenceschopnost (Řecko), JDP pro Cíl 2 – region Horní Rakousy

VaV aktivity v podnikové sféře:

ATP (USA), Technologické programy (Finsko), Faraday Partnerships (Velká Británie)

Operační program Produkční sektor (Irsko), JDP pro Cíl 2 – Horní Rakousy

Snižování energetické náročnosti:

Operační program Konkurenceschopnost (Řecko)

Technologické platformy:

Evropské technologické platformy (např. Vodíkové a palivové články, Aeronautika a letecký transport, Inovativní medicína, Nanoelektronické technologie, Globální monitorování prostředí a bezpečnosti)

Technologické platformy budované ve Finsku, Španělsku a v Polsku.

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

V opatření **A.2.1 Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb** bude podporována ochrana duševního vlastnictví pro MSP v souvislosti s realizovanými inovačními aktivitami (podání přihlášek v zahraničí a ČR, nákup licencí, know-how apod.). Výzkumné a vzdělávací

instituce mohou získat podporu pro podání patentové přihlášky v opatření *A.1.3 Podpora ochrany práv duševního vlastnictví*.

Opatření *A.2.2 Podpora snižování energetické náročnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie v podnicích* má vazbu na prioritu *C.1 Rozvoj celoživotního učení* a zejména na opatření *C.1.5 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání*, v kterém by měly být podporovány aktivity zaměřené na zvyšování znalostí v souvislosti se snižováním energetické náročnosti výroby a využíváním obnovitelných zdrojů energie.

Opatření *A.2.3 Podpora VaV podnikatelských subjektech* je určeno výhradně pro podnikový sektor. Aktivity zaměřené na podporu VaV ve veřejných a soukromých výzkumných a vzdělávacích institucích jsou zařazeny v prioritě *B.1 Produkce a transfer poznatků výzkumu a vývoje* a zejména v opatření *B.1.1 Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj*.

Opatření *A.2.4 Technologické platformy* je zaměřeno na vznik a počáteční rozvoj technologických platform ve vybraných a perspektivních oborech, přičemž velmi významným aspektem je propojení výzkumné sféry s podnikatelským sektorem a zapojení poskytovatelů kapitálu (v těchto aktivitách hrají významnou roli velké podniky v daném oboru). Opatření *A.4.1 Podpora spolupráce podniků* je naopak zaměřeno na vznik a počáteční rozvoj regionálních oborových seskupení podniků (klastrů) a průmyslových pólů excelence. Opatření *B.1.2 Centra a sítě excelence* potom podporuje vznik center znalostní ekonomiky u předních výzkumných a vzdělávacích institucích v regionu a vytváření jejich sítí.

Priorita *A.2 Podpora VaV a inovací v průmyslu a podnicích* (zejména v opatření *A.2.1* a *A.2.3*) má vazbu na prioritu *B.2 Spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve výzkumu, vývoji a inovacích*, kde je podporována mobilita výzkumných pracovníků mezi podnikovou sférou a výzkumnými a vzdělávacími institucemi (včetně implementace řešení rozsáhlých VaV projektů v podnicích) a vytváření prostředí ve vzdělávacích a výzkumných institucích, které bude podporovat komercializaci výsledků výzkumu a spolupráci všech aktérů. Při návrhu operačních programů je nutné uvážit především vazbu mezi opatřeními *B.2.1 Podpora horizontální mobility* s opatřeními *A.2.1 Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb* a *A.2.3 Podpora VaV podnikatelských subjektech* (např. spolupráce výzkumných pracovníků a doktorandů z VaV institucí a VŠ s podniky na jejich výzkumných a inovačních aktivitách). Důležitá je i vazba opatření *B.2.2 Realizace výsledků VaV* s uvedenými opatřeními z priority *A.2* (např. využívání vybavení výzkumných a vzdělávacích institucí pro výzkumné aktivity podniků, realizace výsledků z veřejných výzkumných a vzdělávacích institucí v inovacích v podnikové sféře).

6.2.2.1. Opatření A.2.1. Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na posílení inovačních aktivit především v malých a středních podnicích. V rámci tohoto opatření budou poskytovány granty, dotace, úvěry a záruky na úvěry související s výdaji na inovace výrobků, technologií a služeb. Součástí opatření bude i

ochrana duševního vlastnictví (podpora patentových aktivit MSP v souvislosti s realizovanými inovačními aktivitami, nákup patentů a know-how). Opatření bude rovněž podporovat zvyšování kvalifikací pracovníků MSP v souvislosti s realizovanými výsledky VaV a inovačními aktivitami.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je posílení a rozvoj inovačních aktivit podnikatelských subjektů, především malých a středních podniků.

Stěžejní operační cíle

- zvýšení konkurenceschopnosti podniků (zejména MSP),
- zvýšení inovačních aktivit podniků (zejména MSP),
- zvyšování kvalifikací pracovníků podniků v souvislosti se zaváděnými inovacemi, realizovaným VaV, managementem inovací a zaváděním inovativních a produktivnějších forem řízení podniku.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu, konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Do poskytování finančních produktů podnikatelům by měly být zapojeny finanční instituce (Českomoravská záruční a rozvojová banka). Na realizaci opatření by měly participovat zejména instituce zabývající se inovační infrastrukturou (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, BIC, RRA), ochranou duševního vlastnictví (Úřad průmyslového vlastnictví), instituce podporující zavádění standardů kvality (Česká společnost pro jakost) a vzdělávací instituce.

Koneční uživatelé

- podniky (zejména MSP),
- inovační podniky a podniky podílející se na realizaci výsledků VaV.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- inovované výrobky, technologie a služby (počet),
- firmy, které inovovaly své výrobky, technologie či služby (počet),
- udělené granty (včetně mikrograntů) pro podporu inovací (počet),
- úvěry (včetně mikroúvěrů) poskytnuté na provádění inovací (počet),

- záruky poskytnuté na úvěry v souvislosti s výdaji na inovace (počet),
- uskutečněné nákupy patentů, licencí, průmyslových vzorů a know-how pro zavádění inovací (počet),
- absolventi odborných kurzů a studií (počet),
- zavedená školení a kurzy pro inovační vzdělávání (počet),
- výdaje firem na inovační aktivity (EIS-2005),
- příjmy za prodej nových vlastních produktů firmy (EIS-2005),
- příjmy za prodej nových vlastních produktů, které jsou na trhu nové (EIS-2005),
- firmy, které inovovaly své výrobky, technologie či služby ve spolupráci – počet (EIS-2005).

6.2.2.2. Opatření A.2.2. Snižování energetické náročnosti a využívání obnovitelných zdrojů energií v podnicích

Charakteristika opatření

Opatření bude podporovat inovační projekty, které vedou ke snižování energetické náročnosti procesů spojených s výrobou, přeměnou a rozvodem energie, nových technologií pro zpracování energetických surovin, zavádění kombinované výroby elektřiny a tepla (kogenerace) a zavádění výroby elektrické energie nebo tepla z obnovitelných zdrojů energie.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je snížení energetické náročnosti českého hospodářství využíváním inovací, pokročilých technologií a obnovitelných zdrojů energie.

Stěžejní operační cíle

- snížení energetické náročnosti procesů spojených s výrobou, přeměnou a rozvodem energie v podnicích s využitím inovací,
- zavádění nových technologií při zpracovávání energetických surovin,
- zavádění kombinované výroby elektřiny a tepla,
- zavádění výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů,
- rekonstrukce stávajícího zařízení pro výrobu el. energie a/nebo tepla s cílem využívat obnovitelných zdrojů,

- náhrada energeticky neefektivních technologií a energeticky náročného technologického zařízení průmyslových podniků,
- zvýšení zavádění a využívání ekoinovací.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest, Česká energetická agentura. Na realizaci opatření by se měly podílet instituce transferu technologií (centra transferu technologií).

Koneční uživatelé

- podniky, zejména MSP,
- výrobci energetických médií (MSP).

Nejdůležitější indikátory výsledků

- úspora energie, výsledek (GJ/rok),
- energie vyrobená z obnovitelných a druhotných zdrojů energie (MW instalované/rok, nebo MWh vyrobené/rok),
- instalované energetické jednotky využívající obnovitelné zdroje (počet).

6.2.2.3. Opatření A.2.3. Podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na rozvoj výzkumné infrastruktury v podnicích (zejména MSP), usnadnění realizace výsledků VaV v praxi, podporu transferu výsledků VaV a spolupráci podniků s výzkumnými a vzdělávacími institucemi. Opatření bude podporovat pořízování investičního vybavení podniků v souvislosti s realizací výzkumu a vývoje, zvyšování kapacit a nájem výzkumných, výrobních a kancelářských prostor pro průmyslový VaV.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je stimulace výzkumných a vývojových aktivit podniků a podpora realizace výsledků aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje v praxi.

Stěžejní operační cíle

- zvýšení počtu výzkumných projektů realizovaných v podnikatelských subjektech,
- zvýšení výdajů soukromého sektoru na VaV,
- zlepšení spolupráce podnikatelského sektoru s VaV a vzdělávacími institucemi,
- zvýšení počtu provedených transferů VaV do praxe,
- zvýšení kvality investičního vybavení a zařízení podniků v souvislosti s realizací VaV aktivit,
- zlepšení dostupnosti výzkumných, výrobních a kancelářských prostor pro aplikovaný a průmyslový VaV.

Instituce implementační struktury

Jako řídicí orgán, zprostředkující subjekt, konečný příjemce by v implementaci opatření mělo působit Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Do realizace opatření by měly být zapojeny zejména instituce zastřešující průmyslový výzkum (Asociace výzkumných organizací) a podporující transfer technologií (centra transferu technologií).

Koneční uživatelé

- podniky (zejména inovační MSP).

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nová a nově vybavená VaV pracoviště v podnikatelském sektoru (počet),
- výzkumné projekty realizované v praxi (počet),
- provedené transfery výsledků VaV (počet).

6.2.2.4. Opatření A.2.4. Technologické platformy

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na podporu vzniku a počátečního rozvoje technologických platform v perspektivních oborech a podpora propojení veřejného a soukromého sektoru ve VaV. Opatření bude také podporovat vytváření finančních nástrojů souvisejících se vznikem a počátečním rozvojem technologických platform, propojování národních technologických platform v mezinárodním měřítku, zvyšování kvalifikací ve výzkumu a inovacích v souvislosti s činností technologických platform a odborné vzdělávání v daném oboru.

Globální cíl opatření

Globálním opatření je iniciovat a podpořit vznik a počáteční rozvoj technologických platforem v perspektivních technologických oborech, včetně zlepšení propojení veřejného, soukromého a finančního sektoru v oblasti podnikání a VaV.

Stěžejní operační cíle

- vznik a počáteční rozvoj technologických platforem ve vybraných perspektivních oborech,
- vznik finančních nástrojů podporujících vznik a počáteční rozvoj technologických platforem,
- propojení národních technologických platforem v mezinárodním měřítku,
- zvyšování kvalifikací ve výzkumu a inovacích v souvislosti s činností technologických platforem,
- zvyšování úrovně odborného vzdělávání oboru.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Na realizaci opatření by se měly podílet finanční instituce (Českomoravská záruční a rozvojová banka), instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra transferu technologií, BIC, RRA), instituce zastupující podnikatele (hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy), instituce zastřešující výzkumné organizace (Asociace výzkumných organizací), výzkumné organizace a vysoké školy.

Koneční uživatelé

- veřejné a soukromé výzkumné a vzdělávací instituce,
- podniky,
- podnikatelská a inovační infrastruktura (vědeckotechnické parky, BIC, podnikatelské inkubátory, centra pro transfer technologií, poradenské instituce, apod.),
- asociace, oborové a průmyslové svazy, obchodní komory.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- vzniklé technologické platformy (počet),
- zapojené subjekty do technologických platforem (počet),
- výzkumné projekty vzniklé na základě činnosti technologických platforem (počet).

6.2.3. Priorita A.3. Podpora vzniku nových firem

Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Podpora vzniku nových firem“ je zaměřena na několik důležitých aspektů vzniku a počátečního rozvoje nových firem. Prvé opatření této priority je zaměřeno na oblast vytváření finančních nástrojů pro vznik a počáteční rozvoj firem (především fondů „pre-seed“ a „seed“ kapitálu), druhé opatření podporuje budování a činnost infrastruktury, která napomáhá rozvoji firem v prvních fázích jejich existence vytvořením „netržního“ prostředí. Samostatné opatření je věnováno vzniku spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích institucí.

Zdůvodnění návrhu priority:

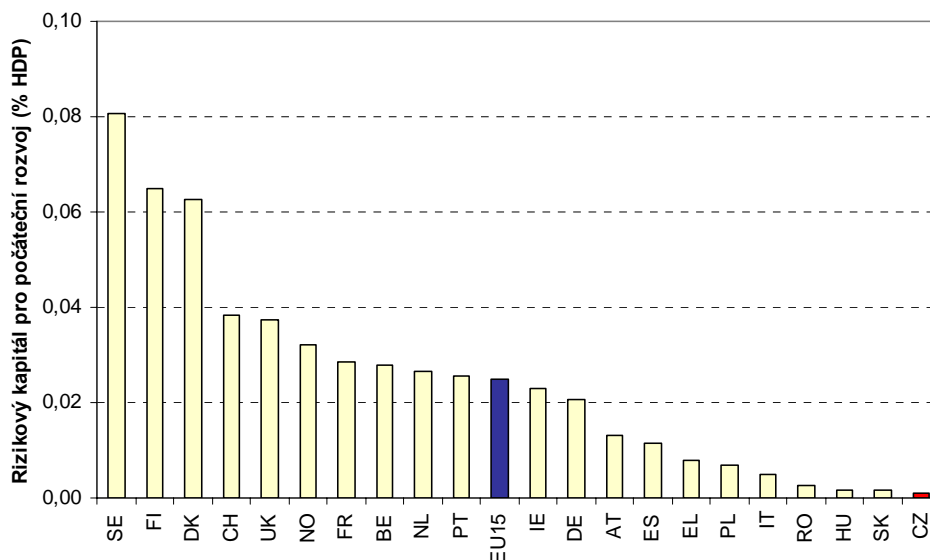
Situace v ČR

Hlavním zdrojem financování vzniku firem a jejich rozvoje v ČR jsou bankovní úvěry. Banky se však standardně vyhýbají vysoce rizikovým operacím a podnikatelským záměrům, za které jsou mj. považovány například úvěry pro firmy v počátečních fázích rozvoje (investice „pre-seed“ a „seed“ kapitálu) a inovační aktivity a záměry high-tech firem v prvních letech činnosti.

Z veřejných zdrojů jsou poskytovány záruky, úvěry a podpora formou grantových schémat. Většina programů záruk a malých úvěrů však není dostatečně přizpůsobena specifickým projektům (ukazuje se např. nutnost podpořit náročný inovační projekt doplňkovými službami) a podmínkám rizikových investic do inovativních podniků. Trh rizikového kapitálu ve srovnání s vyspělými zeměmi v ČR zaostává, je nedostatečně rozvinut a z hlediska poptávky je relativně malý (viz obr. 7). Negativně se projevují i obavy firem z kapitálového vstupu v důsledku ztráty nebo omezení vlivu na chod společnosti.

Podpora pro rozvoj infrastruktury je sice zahrnuta v současných operačních programech, ale kapacita i nabízené služby v inkubátorech zpravidla neodpovídají očekávaným požadavkům. Z hlediska služeb firmy postrádají například zprostředkování kontaktů s výzkumnými institucemi, podporu transferu technologií, finanční poradenství a poradenství zaměřené na ochranu duševního vlastnictví.

V porovnání s vyspělými zeměmi působí v České republice relativně málo inovačních firem z high-tech sektorů. Tento problém se týká i spin-off firem, které vznikají z veřejných výzkumných a vzdělávacích institucí. Významnou roli v této situaci hraje i nepříznivé prostředí, které nemotivuje pracovníky výzkumných institucí a univerzit k podnikatelským aktivitám založeným na využívání výsledků svého výzkumu. Zakládání a rozvoj spin-off firem naráží také na nedostatek disponibilních finančních prostředků, dostupných poradenských služeb a vzdělávacích a školicích programů. Vážným nedostatkem je i nedostatek vhodného materiálního zázemí.

Obr. 7 Investice rizikového kapitálu pro počáteční rozvoj („seed“ a „start up“ kapitál) vztahované na hrubý domácí produkt. (zdroj: European Innovation Scoreboard 2004)

Identifikované bariéry v této oblasti

Otázka vzniku firem byla podrobně analyzována ve studii „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ a jako nejvýznamnější překážky a problematické oblasti byly identifikovány:

- nedostatek kapitálu pro založení firem a pro jejich počáteční rozvoj,
- špatný přístup k finančním zdrojům, zvláště pro začínající firmy,
- minimální investice a nerozvinutá síť Business Angels, která souvisí mj. i s nedostatkem jedinců, kteří disponují potřebným finančním kapitálem a zároveň mají zkušenosti s podnikáním v inovačních firmách,
- nedostatečné financování rizikovým kapitálem,
- absence podpůrných programů pro vznik spin-off firem z výzkumných pracovišť,
- nedostatek kvalitních podnikatelských inkubátorů, které by kromě pronájmu prostor poskytovaly i kvalitní komplexní podnikatelské služby,
- nedostatečné zdroje pro financování provozu podnikatelských inkubátorů.

Minimální investice rizikového kapitálu a kapitálu pro počáteční rozvoj firmy souvisí i s nevhodným daňovým systémem (několikanásobné zdanění fondů rizikového kapitálu) a legislativními bariérami (např. složitost a zdlouhavost procesu zakládání nových firem, zdlouhavé konkurzní řízení).

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Priorita „Podpora vzniku nových firem“ i jednotlivá opatření jsou v souladu se základními strategickými dokumenty EU i nejdůležitějšími dokumenty ČR. Strategické obecné zásady Společenství a Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost doporučují :

- usnadňovat a podporovat zakládání a rozvoj nových podniků s využitím různých nástrojů,
- zlepšovat dostupnost finančních prostředků zejména využíváním negrantových nástrojů (např. půjčky, rizikový kapitál, záruční mechanismy, malé úvěry pro MSP),
- poskytovat podpůrné služby podnikům (zejména MSP) pro zvýšení jejich konkurenceschopnosti, včetně podnikatelských inkubátorů a souvisejících služeb,
- propagovat podnikatelskou kulturu a vytváření prostředí podporujícího malé a střední podniky, včetně poskytování příslušných informací a podpůrných služeb, které podněcují zakládání a rozvoj nových podniků,
- podporovat vznik spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích institucí (např. zvyšováním povědomí, školením a poskytováním manažerské a technologické podpory začínajícím podnikatelům).

Navržené aktivity jsou v souladu i s nejdůležitějšími národními dokumenty. Podpora negrantových nástrojů, úvěrů (včetně mikroúvěrů) a záruk je obsažena v Národním rozvojovém plánu ČR 2007-2013. Národní inovační politika ČR na léta 2005-2010 navrhuje v souvislosti s usnadněním vzniku inovačních firem a firem s vysokým růstovým potenciálem vytvoření programu podpory, který by vedle veřejných prostředků ČR umožnil využití prostředků soukromých investorů rizikového kapitálu i prostředků Evropského investičního fondu, resp. fondů EU. Národní rozvojový plán i Národní inovační politika také zdůrazňují nezbytnost podpory pro infrastrukturu, která usnadní vznik nových firem, i nezbytnost podpory vzniku spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích institucí.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je stimulace vzniku nových firem vytvořením odpovídajících finančních nástrojů a příslušné infrastruktury.

Specifické cíle priority:

- usnadnění vzniku a rozvoje firem prostřednictvím existujících i nově vytvářených finančních nástrojů,
- usnadnění vzniku a rozvoje firem prostřednictvím existujících i nově zakládaných podnikatelských inkubátorů,
- stimulace vzniku a usnadnění rozvoje spin-off firem realizujících především výsledky veřejného VaV.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (např. MPO, CzechInvest, regionální kanceláře CzechInvestu) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- finanční instituce (např. Českomoravská záruční a rozvojová banka) – působnost konečného příjemce, poradenství,
- instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra transferu technologií, podnikatelské inkubátory, vědeckotechnické parky, BIC, RRA) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství, facilitace,
- vysoké školy – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- výzkumné organizace (veřejné i soukromé).

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- podíl malých a středních podniků na HDP,
- zvýšení počtu spin-off firem (%),
- nárůst přidané hodnoty z realizace výsledků VaV u podpořených spin-off firem (%),
- nárůst obrátu u podporovaných podniků (%),
- investice „early-stage“ kapitálu (EIS-2005),
- vytvořená pracovní místa (počet),
- úspěšnost spin-off firmy v prvních letech existence (%).

Příklady zahraniční dobré praxe

Finanční nástroje:

Regional Venture Capital Fund (Velká Británie), BTU (SRN)

Operační program Produkční sektor (Irsko), Operační program Konkurenceschopnost (Řecko), JPD pro Cíl 2 – Horní Rakousy, JPD pro Cíl 2 – region Východní Anglie

Inkubátory:

Oxford Innovation (Velká Británie), Technology Incubator (Izrael)

Operační program Věda, technologie a inovace (Portugalsko), Operační program Produkční sektor (Irsko)

Vznik spin-off firem:

APlusB (Rakousko), Exist (SRN), TOP (Nizozemí)

JPD pro Cíl 2 – region Provence-Alpes-Côte-d'Azur (Francie), JPD pro Cíl 2 – region Východní Anglie

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Všechna opatření v prioritě **A.3 Podpora vzniku firem** jsou zaměřena na vznik firem. Je proto nezbytné zajistit dostatečnou provázanost jednotlivých opatření, zejména se jedná o využívání finančních zdrojů, které jsou podporovány v rámci opatření *A.3.1 Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem*, firmami v inkubátoru (opatření *A.3.2 Budování infrastruktury pro vznik firem*) a spin-off firmami vznikajícími na výzkumných a vzdělávacích institucích (opatření *A.3.3 Spin-off*).

Priorita a její opatření mají významné vazby i s prioritou *B.2 Spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve výzkumu, vývoji a inovacích* a jejím opatřením *B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje*. V tomto opatření je podporován vznik spin-off firem vytvářením prostředí, které bude motivovat výzkumné pracovníky ke komercializaci výsledků výzkumu, včetně zakládání spin-off firem. Z hlediska vzniku spin-off firem je nezbytné zajistit a podporovat návaznost těchto činností:

- motivace výzkumných pracovníků ke komercializaci výsledků výzkumu, včetně zakládání firem - opatření *B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje*,
- podpora předstartovní fáze vzniku spin-off firmy (poradenství, studie realizovatelnosti záměru výzkumných pracovníků, analýza komerčního potenciálu nápadu, marketingové analýzy, analýzy trhu, konkurence apod.) – opatření *B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje*,
- přístup k předstartovnímu a startovnímu kapitálu, který umožní založení firmy – opatření *A.3.1 Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem*,
- umožnění existence spin-off firmy v časově omezeném horizontu na výzkumném nebo vzdělávacím pracovišti, ze kterého vznikla (*B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje*), včetně využívání VaV vybavení a další infrastruktury (opatření *A.3.3 Spin-off*) a využívání příslušných finančních nástrojů (*A.3.1 Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem*),
- zařazení vzniklé firmy do inkubátoru a využívání zvýhodněných služeb poskytovaných v inkubátoru, včetně zvýhodněného pronájmu vybavení výzkumných a vzdělávacích institucí (opatření *A.3.2 Budování infrastruktury pro vznik firem*),
- usnadnění přístupu ke kapitálu pro rozvoj spin-off firmy (opatření *A.3.1 Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem*), přednostní zařazení firmy do VTP po vystoupení z inkubátoru, udržování vazeb s výzkumným pracovištěm (opatření *A.1.1 Rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury*).

Z hlediska rozvoje firem je důležité i využívání odpovídajících poradenských služeb podporovaných v rámci opatření *A.1.2 Rozvoj služeb pro podnikatele*.

6.2.3.1. Opatření A.3.1. Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem

Charakteristika opatření

Opatření bude zaměřeno na posílení existujících a vytváření nových finančních nástrojů pro vznik a rozvoj firem. Bude podporováno poskytování malých půjček a státní garance pro bankovní úvěry, vytváření nových finančních nástrojů usnadňujících přístup k „pre-seed“ a „seed“ kapitálu a vytvoření programu/fondu na podporu rizikového kapitálu. Opatření bude podporovat i vznik nástrojů, které budou napomáhat zvyšování efektivnosti infrastruktury podporující vznik firem. Součástí opatření bude také podpora zvyšování připravenosti podniků na vstup rizikového kapitálu, včetně zvyšování kvalifikací pracovníků.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem“ je usnadnění vzniku a rozvoje firem prostřednictvím existujících i nově vytvářených finančních nástrojů.

Stěžejní operační cíle

- zlepšení přístupu MSP k malým půjčkám a ke státním garancím pro bankovní úvěry,
- vytváření fondů pro mikroúvěry,
- vznik finančních nástrojů usnadňujících přístup MSP k „pre-seed“ a „seed“ kapitálu,
- vznik nového programu/fondu usnadňujícího přístup podniků (zejména MSP) k rizikovému kapitálu,
- zvyšování připravenosti podniků (zejména MSP) na vstup rizikového kapitálu,
- zvyšování kvalifikací pracovníků podniků (zejména MSP) v souvislosti se vstupem rizikového kapitálu.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu, konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Do poskytování finančních produktů podnikatelům by měly být zapojeny finanční instituce (např. Českomoravská záruční a rozvojová banka). Na realizaci opatření by se dále měly podílet instituce zabývající se inovační infrastrukturou (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR).

Koneční uživatelé

- zájemci o zahájení podnikání (potenciální podnikatelé),
- podniky, zejména MSP,

- zaměstnanci podniků.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově vzniklé firmy (počet),
- firmy využívající fondy pro úvěry a mikroúvěry (počet),
- firmy využívající fondy „pre-seed“ a „seed“ kapitálu (počet),
- nově vytvořené programy/fondy rizikového kapitálu (počet),
- vstupy rizikového kapitálu do firem (velikost investice v Kč),
- vstupy „early-stage“ kapitálu do firem (velikost investice v Kč) – EIS-2005,
- pracovníci proškolení v oblasti kapitálového financování (počet).

6.2.3.2. Opatření A.3.2. Budování infrastruktury pro vznik firem

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na podporu vzniku a činnosti podnikatelských inkubátorů. Bude podporováno vytváření finančních nástrojů pro vznik a činnost inkubátorů, poskytování zvýhodněných služeb inkubovaným firmám a zajištění aktivního propojení inkubátorů s výzkumnými institucemi, univerzitami a podniky v regionu. Součástí opatření bude také podpora zvyšování odborných znalostí pracovníků inkubovaných firem a pracovníků inkubátorů. Opatření bude také podporovat vznik sítí poskytovatelů rizikového kapitálu a Business Angels.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je usnadnění vzniku a rozvoje firem prostřednictvím existujících i nově zakládaných podnikatelských inkubátorů.

Stěžejní operační cíle

- vytvoření finančních nástrojů na podporu vzniku a činnosti inkubátorů,
- zajištění zvýhodněných kvalitnějších a komplexnějších služeb poskytovaných inkubovaným firmám,
- sledování a průběžné vyhodnocování činnosti inkubátorů a porovnávání jejich úrovně s inkubátory v zahraničí,

- propojování podnikatelských inkubátorů s výzkumnými institucemi, univerzitami a podniky v regionu,
- zvyšování odborných znalostí pracovníků inkubovaných firem a pracovníků zajišťujících provoz inkubátorů,
- vznik sítí poskytovatelů rizikového kapitálu a sítí Business Angels, podpora jejich asociace (např. oborové).

Instituce implementační struktury

Jako řídicí orgán, zprostředkující subjekt a konečný příjemce by v implementaci opatření mělo působit Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Do realizace opatření budou zapojeny instituce inovační infrastruktury (Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra transferu technologií, podnikatelské inkubátory, vědeckotechnické parky, BIC, RRA).

Koneční uživatelé

- malé a střední podniky,
- zaměstnanci MSP,
- zájemci o zahájení podnikání (potenciální podnikatelé),
- zakladatelé podnikatelských inkubátorů (neziskové organizace, podnikatelé, regionální správa atd.),
- podnikatelské inkubátory,
- zaměstnanci podnikatelských inkubátorů.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- podpořené inkubátory (počet) a jejich úspěšnost – podle počtu inkubovaných firem a regionu,
- firmy v podnikatelských inkubátorech (počet) – podle oboru a regionu,
- nově zařazené firmy v inkubátorech (počet) – podle oboru a regionu,
- firmy, které úspěšně opustily inkubátor (počet),
- projekty podpořené sítěmi poskytovatelů rizikového kapitálu Business Angels (počet).

6.2.3.3. Opatření A.3.3. Spin-off

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na zakládání a rozvoj spin-off firem. Opatření bude poskytovat dotace na úhradu části nákladů spojených se založením firmy a jejím rozběhem, s vybavením moderní výrobní infrastrukturou, asistenčními službami potřebnými při zavádění výsledků VaV do praxe apod. Součástí opatření bude také vzdělávání pracovníků spin-off firem v příslušných oborech.

Globální cíl opatření

Globálním cílem tohoto opatření je vytvoření příznivých podmínek pro zakládání a rozvoj spin-off firem realizujících především výsledky veřejného VaV v praxi.

Stěžejní operační cíle

- zakládání nových spin-off firem v souvislosti s realizací výsledků VaV v praxi,
- efektivní rozvoj spin-off firem v prvních fázích existence,
- podpora pro využívání vybavení pro VaV, administrativních prostor, informační a komunikační techniky, sítí, databází, knihoven a dalšího vybavení VŠ a výzkumných institucí,
- zlepšení přístupu k novým finančním programům (nástrojům) pro spin-off (například fond „pre-seed“ a „seed“ kapitálu),
- zvyšování kvalifikací pracovníků spin-off firem v příslušných oborech.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest). Na realizaci opatření by se měly podílet finanční instituce (např. Českomoravská záruční a rozvojová banka), instituce inovační infrastruktury ((Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra transferu technologií, BIC, RRA), instituce zastupující podnikatele (např. hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy), instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací), výzkumné organizace a vysoké školy.

Koneční uživatelé

- občané vstupující poprvé do podnikání z výzkumné či vzdělávací instituce,
- spin-off firmy,
- výzkumné ústavy, univerzity.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- vzniklé spin-off firmy (počet),
- podpořené spin-off firem ve stadiu jejich rozvoje (počet),
- úspěšnost spin-off firmy v prvních letech existence.

Indikátory by měly být sledovány podle typu, oborů a regionů (sídla instituce nebo jednotlivce).

6.2.4. Priorita A.4. Rozvoj podnikatelského prostředí

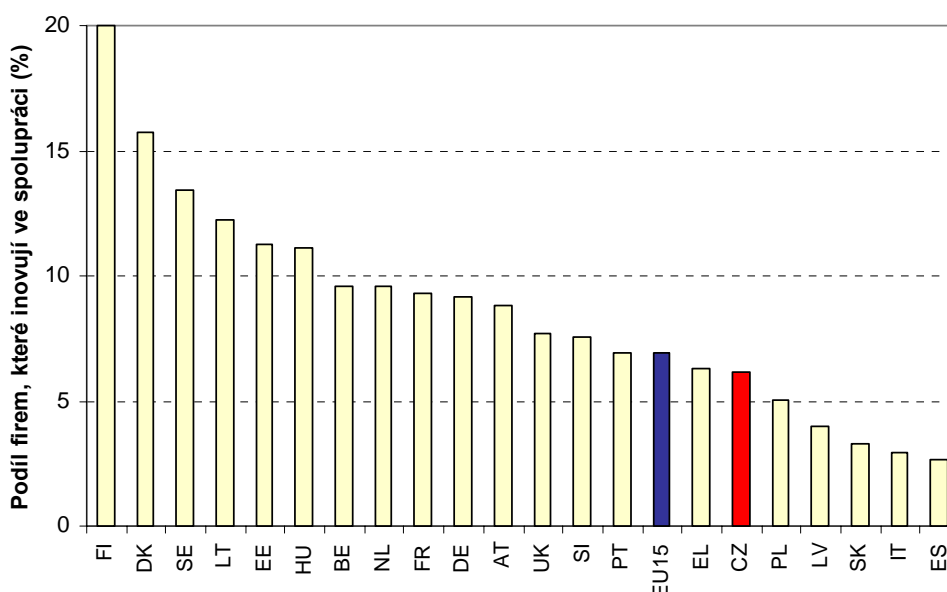
Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Rozvoj podnikatelského prostředí“ je zaměřena na zlepšení prostředí pro podnikání. Prvé opatření bude podporovat vznik a činnost regionálních klastrů, druhé opatření je potom zaměřeno na zlepšení prostředí pro podnikání v ČR.

Zdůvodnění návrhu priority:

Situace v ČR

V České republice je dosud nízká spolupráce firem a nedostatečná je i jejich spolupráce s výzkumnými a vzdělávacími organizacemi, finančními institucemi a subjekty veřejné správy. Podíl spolupracujících a inovačně zaměřených malých a středních podniků v České republice zaostává za průměrem EU (viz obr. 8).

Obr. 8 Podíl inovačně zaměřených spolupracujících MSP z celkového počtu MSP (zdroj: European Innovation Scoreboard 2004)

Řada nedostatků se projevuje i v institucionálním prostředí pro podnikání. Kromě řady legislativních nedostatků (např. několikanásobné zdanění fondů rizikového kapitálu, zdlouhavé konkurzní řízení, nepřehledné zákony a časté novelizace zákonů a předpisů apod.) se negativně projevuje i poměrně vysoká administrativní zátěž podnikatelů.

Identifikované bariéry

Studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ identifikovala jako jednu z významných překážek také nedostatečnou spolupráci mezi podniky a mezi podniky a výzkumnými a vzdělávacími institucemi. Tato studie zároveň doporučuje provést některé úpravy stávajícího programu Klastry, a to především v těchto oblastech:

- uvážit změnu některých omezujících podmínek programu Klastry (minimální počet účastníků, oborové omezení, atd.),
- zajistit propojení klastrů financovaných v rámci jednotlivých cílů politiky soudržnosti,
- posílit působnosti programu v oblasti lidských zdrojů (vazba na výzkumné instituce a univerzity), podporovat zvyšování kvalifikace pracovníků klastrů (management, oborové znalosti, apod.),
- posílit program v oblasti vazby mezi výzkumem a průmyslem, rozšířit podporu na zapojování klastrů do národních a mezinárodních sítí.

Tato studie zároveň identifikovala také některé institucionální překážky, jako například:

- nedostatečnou návaznost politik, koncepcí či strategií pro jednotlivé oblasti ekonomiky a společnosti,
- nedostatečnou spolupráci veřejné správy na centrální a regionální úrovni, nedostatečný rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě ve vztahu k inovacím,
- nedostatečný monitoring a evaluace inovačního prostředí v ČR.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Strategické obecné zásady Společenství i Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost podporují posilování spolupráce mezi jednotlivými podniky a mezi podniky a veřejnými výzkumnými/vysokoškolskými institucemi a vytváření regionálních a nadregionálních uskupení (pólů) excelence. Póly excelence by měly tvořit styčný bod malých a středních podniků, které působí ve špičkových technologiích, pro spolupráci s výzkumnými a technologickými institucemi.

Strategické obecné zásady Společenství také doporučují členským státům podstatně posílit institucionální kapacitu a institucionální strukturu pro vypracování a provádění účinných strategií v rámci politiky soudržnosti. Strategické obecné zásady Společenství také navrhuje jako jeden z vhodných nástrojů financování investic partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Podpora spolupráce podniků je obsahem priority „Konkurenceschopný podnikatelský sektor“ návrhu Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013. Národní klastrová strategie 2005-2008 navrhuje využít pro klastry propojení zdrojů MPO, MMR, MPSV a krajů ČR. Národní inovační politika navrhuje upravit podmínky programu Klastry s cílem zvýšit jeho dosažitelnost.

Návrh Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013 v prioritě „Modernizace veřejné správy“ podporuje rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě, zlepšení komunikace ve veřejné správě, zlepšení komunikace ve vztahu k podnikatelům a občanům a využívání principu partnerství.

Podpora rozvoje institucionálního prostředí pro podnikání je obsažena v Národní inovační politice cílích „Vytvořit funkční spolupráci veřejného a soukromého sektoru“ a „Zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích“. Podporu rozvoje institucionálního prostředí pro podnikání stanovuje také Strategie hospodářského růstu v pilířích Institucionální prostředí pro podnikání a Výzkum, vývoj a inovace.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je zlepšení podnikatelského prostředí a spolupráce podniků.

Specifické cíle priority:

- podpora spolupráce podniků s cílem zvýšení růstu jejich ekonomické výkonnosti,
- zakládání a rozvoj průmyslových pólů excelence,
- zlepšení podmínek pro podnikání,
- zkvalitnění spolupráce státní správy se soukromým sektorem.

Odvětvově regionální struktura,

- instituce státní správy (např. MPO, CzechInvest, regionální kanceláře CzechInvestu, ČSÚ) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- instituce samosprávy (kraje) – působnost konečných příjemců, poradenství, facilitace,
- instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra transferu technologií, podnikatelské inkubátory, vědeckotechnické parky, BIC) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství, facilitace,
- vysoké školy – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- výzkumné organizace (veřejné i soukromé) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací) - působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství,
- instituce zastupující podnikatele (např. Hospodářská komora ČR, krajské hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) – působnost konečných příjemců, poradenství.

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- nárůst počtu klastrů (%),
- nárůst počtu klastrů zapojených do mezinárodní spolupráce (%),
- nárůst počtu průmyslových pólů excelence (%),
- partnerství veřejné správy se soukromými subjekty (počet subjektů).

Příklady zahraniční dobré praxe

Spolupráce podniků:

Sophia Antipolis Park (Francie)

Operační program Věda, technologie a inovace (Portugalsko), JPD pro Cíl 2 – region Východní Anglie (vznik a rozvoj klastrů současně s vytvářením podnikatelských a vědeckých parků a průmyslových nemovitostí)

Institucionální prostředí:

ROAME (Velká Británie)

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Opatření **A.4.1 Podpora spolupráce podniků** je zaměřené především na rozvoj klastrů a pólů excelence. Hlavní roli v těchto uskupení hrají významné podniky (např. v regionu), kolem kterých vznikají uskupení tvořená podnikatelskými subjekty i veřejnými výzkumnými a vzdělávacími institucemi. Opatření **B.1.2 Síť a centra excelence** v prioritě **B.1 Produkce a transfer poznatků výsledků výzkumu a vývoje** naopak předpokládá, že iniciátorem a předkladatelem projektu je výzkumná nebo vzdělávací instituce a hlavním cílem těchto uskupení by mělo být vytvoření „centra znalostní ekonomiky“ na regionální nebo nadregionální úrovni.

Opatření **A.4.2 Rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání** je zaměřené na rozvoj podnikatelského prostředí a proto lze nalézt řadu vazeb na jiná opatření v této strategické oblasti. Při přípravě programů je nezbytné uvážit zejména aktivity navrhované v opatření **B.1.4 Cílené informace a monitorování VaV a inovačního prostředí** (např. aktivity zaměřené na monitorování prostředí, sledování indikátorů, spolupráce veřejné a soukromé sféry apod.).

6.2.4.1. Opatření A.4.1. Podpora spolupráce podniků

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na podporu spolupráce podniků rozvojem odvětvových seskupení (klastrů). Opatření bude poskytovat dotace na úhradu části nákladů spojených s vyhledáváním vhodných firem pro klastry, vyhodnocením životaschopnosti a přínosu klastru, zakládáním a počátečním rozvojem klastrů. Součástí opatření bude i zapojování klastrů do mezinárodních

sítí, rozvoj lidských zdrojů a podpora vzniku a počátečního rozvoje průmyslových pólů excelence.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Podpora spolupráce podniků“ je zvýšení ekonomického růstu a konkurenceschopnosti ekonomiky rozvojem odvětvových sdružení – klastrů na regionální, národní i mezinárodní úrovni.

Stěžejní operační cíle

- vytvoření finančního nástroje na podporu vzniku a počátečního rozvoje klastrů,
- zapojování klastrů do národních a mezinárodních sítí,
- zlepšování vazby mezi výzkumem a průmyslem,
- rozvoj lidských zdrojů ve vazbě na univerzity a výzkumné instituce, podpora zvyšování kvalifikací pracovníků (manažerů) klastrů,
- podpora vzniku a rozvoje průmyslových pólů excelence.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu, konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Do realizace opatření by se měly zapojit zejména instituce zabývající se inovační infrastrukturou (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, BIC), výzkumem a vývojem (veřejné i soukromé výzkumné instituce), instituce samosprávy (kraje), vysoké školy a instituce zastupující podnikatele (hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy).

Koneční uživatelé

- instituce veřejné správy (kraje, obce),
- veřejné a soukromé výzkumné a vzdělávací instituce,
- podnikatelské subjekty,
- nestátní neziskové organizace,
- poradenské a konzultační instituce.

Nejdůležitější indikátory výsledků opatření

- nově vzniklé klastry (počet),
- klastry zapojené do národních a mezinárodních sítí (počet),

- vzdělávací programy pro pracovníky klastrů (počet),
- vzniklé průmyslové póly excelence (počet).

6.2.4.2. Opatření A.4.2. Rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání v České republice. Opatření podporuje zkvalitnění činnosti veřejné správy a její spolupráce se soukromým sektorem a sledování a hodnocení inovačního prostředí v České republice.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření „Rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání“ je rozvíjet a zkvalitňovat institucionální prostředí pro podnikání v České republice.

Stěžejní operační cíle

- zlepšení podmínek pro podnikání,
- zkvalitnění činnosti veřejné správy a její spolupráce se soukromým sektorem,
- rozvoj sledování a hodnocení podnikatelského a inovačního prostředí v České republice.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest. Sledování a hodnocení inovačního prostředí by mohl zajišťovat Český statistický úřad. Na realizaci opatření by se měly podílet instituce veřejné správy na všech úrovních a vzdělávací organizace.

Koneční uživatelé

- orgány veřejné správy,
- poradenské instituce,
- podnikatelské subjekty.

Nejdůležitější indikátory výsledků opatření

- podpořené projekty spolupráce veřejné správy (na všech úrovních) s nevládními institucemi a privátní sférou (počet),
- podpořené projekty spolupráce veřejné správy na meziregionální a mezinárodní úrovni (počet),
- vytvořené vzdělávací programy (počet),
- vytvoření systému sledování a hodnocení inovačního prostředí v ČR.

6.2.5. Priorita B.1. Produkce a transfer poznatků výzkumu a vývoje

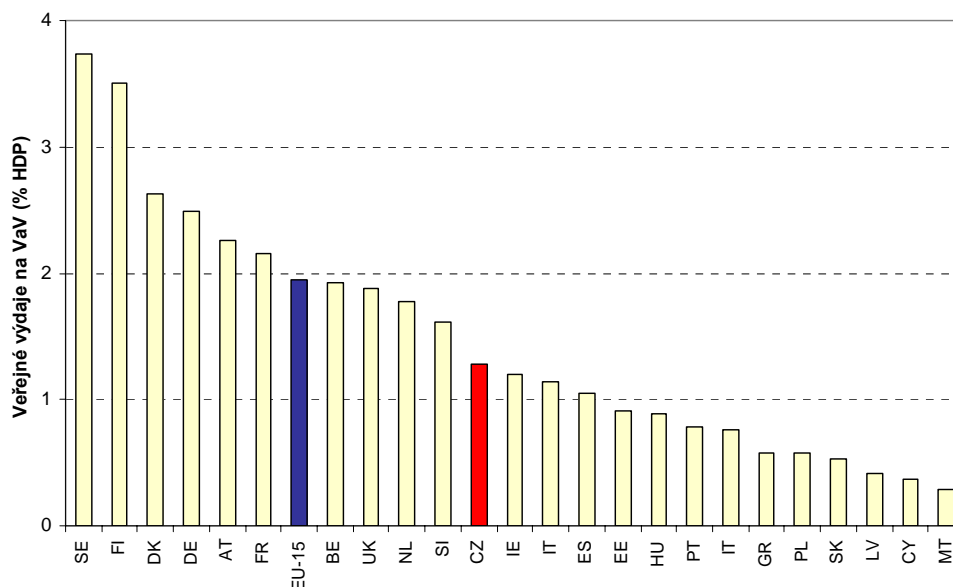
Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Produkce a transfer poznatků výzkumu a vývoje“ je zaměřena na rozvoj VaV aktivit výzkumných a vzdělávacích institucí. Prvé opatření podporuje rozšiřování kapacit pro výzkum a vývoj, druhé opatření vznik a rozvoj center a sítí excelence a třetí opatření je zaměřeno na zvýšení účasti českých týmů v mezinárodních výzkumných projektech a zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti výzkumu. Závěrečné opatření je zaměřeno na zlepšení prostředí pro výzkum a vývoj.

Zdůvodnění návrhu priority:

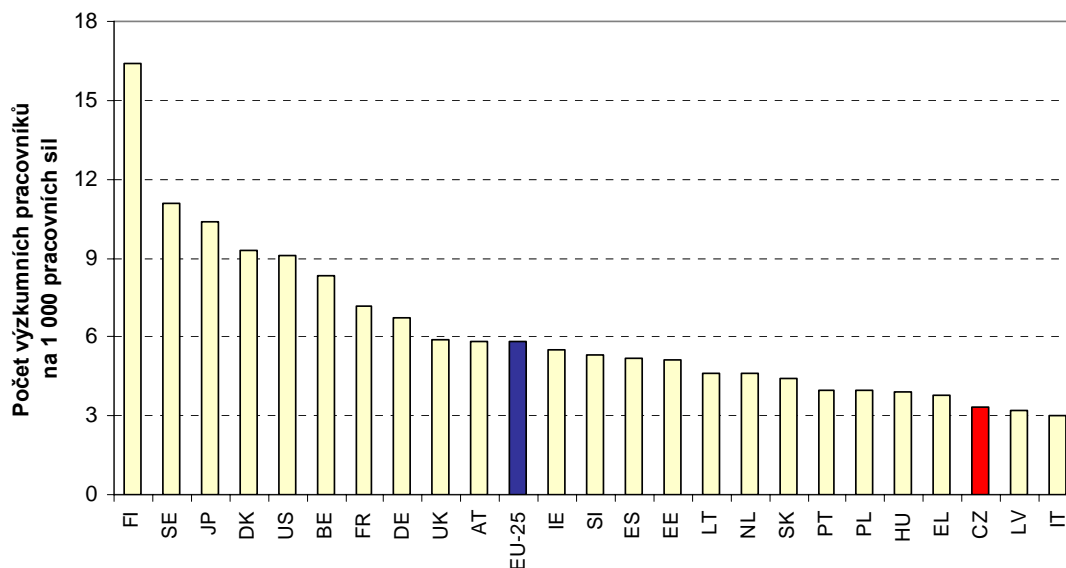
Situace v ČR

ČR dlouhodobě vykazuje nedostatečné investice veřejného i soukromého sektoru do výzkumu, vývoje a inovací (viz obr. 9).

Obr. 9 Výdaje veřejného sektoru na výzkum a vývoj (GERD) v procentech HDP v roce 2004 (zdroj: Eurostat)

Ve srovnání s vyspělými státy EU je v ČR také výrazně nižší počet výzkumných pracovníků (viz obr. 10).

Obr. 10 Počet výzkumných pracovníků v přepočtu na plnou pracovní dobu (FTE) na 1 000 pracovních sil v roce 2003 (zdroj: Statistická ročenka Věda a technologie, ČSÚ 2005)

Česká republika se zúčastňuje mezinárodní spolupráce ve VaV prostřednictvím řady bilaterálních a multilaterálních programů. Podle objemu příspěvků, získaných finančních prostředků i počtu projektů jsou pro mezinárodní spolupráci českého výzkumu a vývoje nejvýznamnější rámcové programy EU. Účast českých týmů v těchto programech však není dostatečná podle počtu účastníků i podle získaných finančních prostředků.

Identifikované bariéry

Analýza výzkumného prostředí, která byla součástí studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“, i další analýzy prokázaly řadu překážek snižujících efektivitu výzkumu a vývoje v ČR. Mezi nejvýznamnější bariéry a problematické oblasti je možné zařadit:

- nedostatečné a zastaralé experimentální a technologické vybavení výzkumných a vývojových pracovišť,
- zaostává vybavení nákladnými přístroji,
- nízký počet zaměstnanců ve výzkumu,
- nedostatek kvalifikovaných pracovníků VaV, zejména v oblasti technických a přírodovědných oborů,
- malá intenzita spolupráce výzkumu a průmyslu,

- nízký počet publikací, nízká citovanost publikací většiny vědních disciplín,
- velmi nízký počet patentů u EPO a USPTO.

Zlepšení účasti ČR v mezinárodní výzkumné spolupráci brání řada bariér, které v důsledku snižují možnost širšího využití výsledků ve prospěch národní ekonomické konkurenceschopnosti. Jedná se zejména o tyto bariéry:

- vysoká cena přípravy projektů do evropských programů,
- výzkumné instituce neposkytují svým výzkumným týmům administrativní a manažerské zázemí (neúměrné zatěžování výzkumných pracovníků povinnostmi, které s tvůrčí výzkumnou prací přímo nesouvisejí),
- chybí konzultanti, kteří by při přípravě projektu efektivně zvyšovali pravděpodobnost jeho úspěchu (není pokrytý „průmysl psaní projektů“),
- nezkušenost výzkumných MSP s využitím evropských fondů pro získání prostředků financování VaV a inovací,
- malá koordinace mezi národním a mezinárodním výzkumem,
- nejsou vytvořeny transparentní a výhodné návaznosti mezi národními a evropskými pravidly financování projektů (např. problém financování DPH související s náklady projektů 6. RP EU).

V současném institucionálním prostředí pro výzkum a vývoj v ČR lze také nalézt řadu problematických oblastí. Na efektivitě výzkumu se negativně projevuje například:

- vysoký poměr institucionálního financování, značná část (přibližně 40%) veřejných prostředků pro VaV je vynakládána na základní výzkum,
- nízký důraz na inovační výstupy VaV,
- demotivující platové podmínky ve výzkumu,
- nedokonalý systém hodnocení výzkumu, nepropojení hodnocení dosažených výsledků s rozdělováním finančních prostředků.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Podle Strategických obecných zásad Společenství a Integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost je pro rozvoj VaV v souvislosti s obnovenou Lisabonskou strategií nezbytné podporovat například:

- zvyšování a zlepšování investic do VaV,
- budování a rozšiřování kapacit pro výzkum a vývoj a výzkumných infrastruktur,
- využívání synergie výzkumných institucí, veřejného a soukromého sektoru, podporovat interakci mezi účastníky,
- vytváření center a pólů excelence a vazbu nových firem na výzkumné a vzdělávací instituce,

- podporovat regionální přeshraniční a mezinárodní iniciativy zaměřené na posílení výzkumné spolupráce a kapacity,
- zvyšovat počet kvalitních výzkumných pracovníků,
- dosáhnout většího počtu studentů S&T oborů.

Podpora budování výzkumné infrastruktury je obsažena v Národní politice výzkumu a vývoje ČR na léta 2004-2008, přičemž vhodným zárodkem výzkumných infrastruktur by se mohla stát některá současná výzkumná centra. Jedním z cílů by mělo být i zvýšení úrovně mezioborové i meziresortní spolupráce, provázanost výzkumu s potenciálními uživateli jeho výsledků, úspěšnost v mezinárodní soutěži, efektivní využívání nákladných unikátních přístrojů a zařízení i možnost uplatnění mladých odborníků. Posílení konkurenceschopnosti ekonomiky rozvojem kapacit pro VaV, včetně efektivního využívání zdrojů EU, je zahrnuto v prioritě „Podpora kapacit VaV, inovací“ Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013.

Zvýšit účast subjektů z ČR v 7. Rámcovém programu EU a zlepšení informačních a poradenských služeb oborových a regionálních kontaktních organizací doporučuje Strategie hospodářského růstu. Posílení informačních a poradenských služeb pro subjekty ucházející se o účast v rámcových programech EU doporučuje i Národní politika výzkumu a vývoje na léta 2004-2008.

Podporu rozvoje institucionálního prostředí stanovuje mj. i Strategie hospodářského růstu v pilířích Institucionální prostředí pro podnikání a Výzkum, vývoj a inovace. Pilíř Výzkum vývoj a inovace navrhuje zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je stimulace VaV aktivit výzkumných a vzdělávacích institucí a zlepšení efektivity výzkumu a vývoje v ČR, včetně posílení jeho mezinárodní konkurenceschopnosti.

Specifické cíle priority:

- rozšíření kapacit pro výzkum a vývoj,
- rozvoj center a sítí excelence,
- zlepšení mezinárodní konkurenceschopnosti VaV,
- zlepšení institucionálního prostředí pro výzkum a vývoj v ČR.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (MŠMT) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- instituce financující výzkumné projekty (GAČR),
- vysoké školy – působnost konečných příjemců/uživatelů,

- výzkumné organizace (veřejné i soukromé), vědecké společnosti – působnost konečných příjemců/uživatelů,
- instituce zastřešující výzkumné organizace - působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství (např. Asociace výzkumných organizací),
- instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra pro transfer technologií, BIC, vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství, facilitace.

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- zvýšení počtu pracovníků VaV (%),
- zvýšení počtu studentů a doktorandů zapojených do VaV aktivit (%),
- veřejné výdaje na VaV (EIS-2005),
- rozvoj partnerství VaV (počet subjektů zapojených do center a sítí excelence),
- zvýšení počtu projektů podaných českými týmy do mezinárodních programů VaV (%),
- vytvoření monitorovacího a hodnotícího systému.

Příklady zahraniční dobré praxe

Operační program Výzkum, technologický vývoj a vysokoškolské vzdělávání (Itálie) – rozvoj center excelence

Research Assessment Exercise (Velká Británie)

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Opatření **B.1.1 Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj** poskytuje podporu pro rozšiřování VaV kapacit a infrastruktury výhradně pro výzkumné a vzdělávací instituce. Podpora pro pořizování infrastruktury pro výzkum a vývoj v podnikové sféře je zařazena v opatření **A.2.3 Podpora VaV v podnikatelských subjektech**.

Cílem opatření **B.1.2 Centra a síť excelence** je vytváření center a sítí, která budou představovat do značné míry i centra znalostní ekonomiky na regionální i meziregionální úrovni, kde lze předpokládat společné využívání VaV infrastruktury výzkumnými institucemi i podnikovou sférou v daném regionu. Z tohoto důvodu by měly být projekty podávané do opatření **B.1.1 Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj** existujícími/vytvářenými centry excelence částečně zvýhodněny oproti projektům ostatním (např. možnost získání většího objemu prostředků, zvýšené bodové hodnocení projektů).

V opatření **B.1.3 Podpora účasti v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje** bude podporována účast českých týmů v mezinárodních VaV projektech. Podpora bude

poskytována pro přípravu a administraci projektů a budou jí moci využít jak výzkumné a vzdělávací instituce, tak i MSP.

Opatření **B.1.4 Cílené informace a monitorování VaV a inovačního prostředí** souvisí s opatřením **A.4.2 Rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání**. Při návrhu programů je proto nezbytné uvážit tyto vazby (např. při monitorování indikátorů, provádění průzkumů a analýz, při přípravě programů pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru apod.).

6.2.5.1. Opatření B.1.1. Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na zvyšování výzkumných a vývojových kapacit. Podporováno bude především budování, rekonstrukce a rozšiřování objektů pro VaV a pořizování a zhodnocování vybavení pro výzkumné a vývojové aktivity. V souvislosti s rozšiřováním VaV kapacit bude podporován i vznik nových pracovních míst ve VaV a zapojování doktorandů a studentů závěrečných ročníků do výzkumných aktivit.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je rozvoj kapacit ve výzkumu a vývoji, včetně výzkumné, technologické a další infrastruktury.

Stěžejní operační cíle

- rozvoj kapacit ve výzkum a vývoji,
- vytváření nových pracovních míst ve VaV,
- zapojování studentů a doktorandů do VaV.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu i konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by se měly zapojit zejména instituce zabývající se výzkumem a vývojem (veřejné i soukromé výzkumné instituce), instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací) a vysoké školy.

Koneční uživatelé

- veřejné a soukromé vysoké školy,
- veřejná a soukromá výzkumná pracoviště.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově vzniklé/rekonstruované VaV kapacity (počet, m²),
- studenti a doktorandi zapojení do VaV aktivit v souvislosti s podpořenými projekty (počet),
- uvážit monitorování výsledků nově vzniklých VaV kapacit (např. počet patentových přihlášek a počet publikací).

6.2.5.2. Opatření B.1.2. Centra a síť excelence

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na podporu vzniku a činnosti center excelence a vytváření sítí významných VaV pracovišť, která budou představovat centra znalostní ekonomiky na regionální, meziregionální a národní úrovni.

Globální cíl opatření

Globálním cílem tohoto opatření je podpořit vznik a činnost center a sítí excelence v perspektivních technologických oborech s velkým růstovým potenciálem a iniciovat a podporovat dlouhodobou spolupráci mezi akademickou sférou a podnikovým sektorem.

Stěžejní operační cíle

- vznik a rozvoj center a sítí excelence,
- rozvoj výzkumných a vývojových kapacit a aktivit regionu a transferu nových poznatků do praxe,
- vytváření dlouhodobých a efektivních vazeb mezi akademickou sférou, podnikovým sektorem a veřejnou správou na regionální úrovni,
- internacionalizace center a sítí excelence a vytváření efektivních vazeb center a sítí excelence s obdobnými institucemi v zahraničí.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na realizaci opatření by se měly podílet výzkumné organizace (veřejné i soukromé výzkumné instituce), vědecké společnosti, vysoké školy a instituce zastřešující výzkumné instituce (např. Asociace výzkumných organizací).

Koneční uživatelé

- veřejné vysoké školy a výzkumné ústavy,
- soukromé vysoké školy a výzkumné ústavy,
- významné podniky s aktivitami v oblasti výzkumu a vývoje.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově vzniklá centra a sítě (počet),
- veřejné výzkumné a vzdělávací instituce zapojené v centrech a sítích (počet),
- podnikatelské subjekty zapojené v centrech a sítích (počet).

6.2.5.3. Opatření B.1.3. Podpora účasti v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na zvýšení účasti českých výzkumných týmů v mezinárodních projektech. Bude poskytována podpora pro přípravu mezinárodních projektů a získání včasných a vyčerpávajících informací nezbytných pro přípravu kvalitních projektů. Podporována bude i synergie zdrojů pro účast v mezinárodních projektech (například spolufinancování výzkumných projektů 7. rámcového programu EU ze strukturálních fondů).

Globální cíl opatření

Globálním cílem tohoto opatření je zlepšení účasti českých týmů v mezinárodních programech VaV a zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti českého výzkumu a vývoje.

Stěžejní operační cíle

- zlepšení a rozšíření aktivit organizací, které poskytují informační podporu pro účast v mezinárodních výzkumných programech (např. rámcové programy EU),
- podpora přípravy a účasti českých týmů v mezinárodních projektech,
- spolufinancování účasti českých subjektů v evropských výzkumných programech.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu i konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na realizaci opatření by se podílely instituce zastřešující výzkumné organizace a vysoké školy.

Koneční uživatelé

- organizace zaměřené na poskytování informací a podporu účasti v mezinárodních výzkumných programech (zejména rámcové programy EU),
- poradenské organizace,
- výzkumné a vzdělávací instituce.
- MSP.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- mezinárodní výzkumné projekty spolufinancované ze zdrojů EU (počet),
- VaV projekty podané českými týmy do mezinárodních programů VaV (např. 7. RP EU, Eureka, COST a další) – počet,
- RKO, OKO a další organizace, které poskytují podporu pro účast českých týmů v mezinárodních projektech - počet,
- projekty VaV, u kterých byla podpořena jejich příprava do mezinárodních programů (především 7. RP EU) – počet.

6.2.5.4. Opatření B.1.4. Cílené informace a monitorování prostředí pro výzkum, vývoj a inovace

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřené na zlepšení prostředí pro výzkum a vývoj v ČR. Bude podporováno poskytováním cílených informací o výsledcích výzkumu pro specifické skupiny zájemců a sledování a hodnocení prostředí pro výzkum a vývoj.

Globální cíl opatření

Cílem tohoto opatření je vytvoření prostředí, které bude stimulovat aktivity výzkumných a vzdělávacích organizací a vytvářet podmínky pro úspěšnou realizaci výsledků výzkumu v praxi.

Stěžejní operační cíle

- statistické sledování a hodnocení výzkumného prostředí, zejména sledování indikátorů European Innovation Scoreboard a TrendChart, rozšíření monitorování na regionální úroveň,
- průběžné monitorování a hodnocení výzkumných programů,

- provádění cílených průzkumů a analýz zaměřených na situaci a trendy ve výzkumu, vývoji a inovacích,
- mezinárodní benchmarking ČR v oblasti výzkumu, vývoje a inovací,
- vytváření nabídky komercializovatelných výsledků VaV orientované na příslušné cílové skupiny,
- poskytování informací a propagace VaV v regionálním i národním měřítku,
- spolupráce veřejné správy a výzkumného sektoru v oblasti VaV.

Instituce implementační struktury

Jako řídicí orgán, zprostředkující subjekt i konečný příjemce by v implementaci opatření mělo působit Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by byly také zapojeny instituce finančně podporující výzkum a vývoj (GAČR), Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra pro transfer technologií, vysoké školy a výzkumné organizace.

Koneční uživatelé

- orgány státní správy,
- výzkumné a vzdělávací instituce,
- poradenské instituce, podnikatelské subjekty.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- programy monitorování a hodnocení VaV (počet),
- programy partnerství veřejného sektoru a VaV (počet),
- programy, zaměřené na poskytování cílených informací, propagace a nabídky komercializovatelných výsledků VaV (počet).

6.2.6. Priorita B.2. Spolupráce veřejného a soukromého sektoru výzkumu, vývoji a inovacích

Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Spolupráce veřejného a soukromého sektoru výzkumu, vývoji a inovacích“ podporuje aktivity související s realizací a komercializací výsledků výzkumu a vývoje vyniklých ve veřejných výzkumných a vzdělávacích institucích a horizontální mobilitu výzkumných a odborných pracovníků mezi výzkumnou, vzdělávací a podnikovou sférou.

Zdůvodnění návrhu priority:

Situace v ČR

Vážným nedostatkem výzkumu a vývoje v ČR je nedostatečná vazba a spolupráce podnikatelské sféry s výzkumnými a vzdělávacími institucemi, která brání efektivnímu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do praxe a jejich komercializaci. Ve vyspělých zemích jsou často poznatky VaV přenášeny do praxe prostřednictvím spin-off firem založených při výzkumných a vzdělávacích institucích. Veškeré statistické údaje však ukazují, že v ČR vzniká minimální množství těchto firem.

Dalším vážným problémem české znalostní ekonomiky je nedostatek výzkumných pracovníků a kvalifikovaných odborníků v podnikovém sektoru, který do značné míry omezuje výzkumné a inovační aktivity podniků v ČR. Jednou z příčin tohoto stavu je i nedostatečně rozvinutá horizontální mobilita výzkumných pracovníků mezi akademickými pracovišti a podnikatelskými subjekty. Mobilita výzkumných pracovníků, vysokoškolských pedagogů, studentů i odborníků z podniků mezi sektorem výzkumu a vysokých škol a podnikatelským sektorem pomáhá i k odstraňování bariér mezi těmito účastníky inovačního procesu.

Identifikované bariéry

Studie „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ identifikovala celou řadu překážek, které brání komercializaci výsledků výzkumu z veřejných výzkumných a vzdělávacích institucí. Mezi nejvýznamnější bariéry a problematické oblasti lze zařadit například:

- malý zájem výzkumné, vzdělávací i podnikové sféry o vzájemnou spolupráci,
- nedostatečná poptávka českých firem po výsledcích výzkumu,
- výzkumné instituce nespolupracují v souladu s požadavky podniků nebo neprovádějí z hlediska podniků potřebný výzkum,
- v některých případech příliš vysoká cena služeb organizací výzkumu,
- chybějící agentury pro transfer technologií či jejich nedostatečné služby,
- institucionální kultura orientovaná převážně na akademický výzkum.

Z hlediska vzniku spin-off firem se dále negativně projevuje:

- absence podpůrných programů pro vznik spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích pracovišť,
- nedostatek kapitálu pro založení spin-off firem a pro jejich počáteční rozvoj,
- nedostatečné poradenské služby a absence příslušných vzdělávacích a školicích programů,
- nízká motivace výzkumných pracovníků, pedagogů a studentů k zahájení vlastní podnikatelské činnosti.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Podle Strategických obecných zásad Společenství a Integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost je pro zvýšení spolupráce výzkumných a vzdělávacích institucí s podnikovou sférou a realizaci výsledků výzkumu v praxi nezbytné:

- zvyšovat a zefektivňovat veřejné výdaje na VaV s cílem zlepšit propojení veřejného výzkumu a soukromého sektoru,
- posilovat spolupráci podniků s veřejnými výzkumnými a vzdělávacími institucemi,
- podporovat transfer znalostí,
- podporovat mezinárodní a mezioborovou mobilitu výzkumných pracovníků,
- podporovat vznik a rozvoj nových inovačních podniků včetně spin-off firem (např. poskytování informačních a podpůrných služeb, posilování podnikatelských znalostí),
- podporovat vazbu nových firem na VaV instituce.

Zajištění horizontální mobility mezi výzkumnými/vysokoškolskými institucemi a inovujícími podniky je zařazeno mezi specifickými cíli Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013 i v řadě dalších národních dokumentů (např. v Národní inovační politice na léta 2005-201, Národní politice výzkumu a vývoje na léta 2004-2008 a Strategii hospodářského růstu).

Posílení konkurenceschopnosti české ekonomiky posílením kapacit v oblasti Vav a inovací ve vazbě na podnikatelskou sféru a vytváření podmínek pro spolupráci mezi vzdělávacími, výzkumnými institucemi a podniky je cílem priority „Podpora kapacit VaV, inovací“ Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013. Podpora pro komercializaci výsledků výzkumu a vývoje a vzniku spin-off firem z výzkumných a vzdělávacích institucí je obsažena ve všech důležitých strategických dokumentech ČR – ve Strategii hospodářského růstu, Národním rozvojovém plánu ČR 2007-2013, Národní politice výzkumu a vývoje na léta 2004-2008 i v Národní inovační politice na léta 2005-2010.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je stimulace spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve výzkumu, vývoji a inovacích a komercializace výsledků výzkumu a vývoje.

Specifické cíle priority:

- zlepšení horizontální mobility VaV pracovníků a odborníků,
- realizace a komercializace výsledků výzkumu a vývoje v praxi a vytvoření prostředí, které bude podporovat vznik spin-off firem.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (MŠMT) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- vysoké školy – působnost konečných příjemců/uživatelů,
- výzkumné organizace (veřejné i soukromé), vědecké společnosti – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací) - působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství,
- instituce inovační infrastruktury (např. Asociace inovačního podnikání ČR, Společnost vědeckotechnických parků ČR, centra pro transfer technologií, BIC, vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství, facilitace.

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- objem výzkumných aktivit univerzit, který je financován soukromým sektorem (EIS-2005),
- zvýšení horizontální mobility pracovníků VaV (%),
- zvýšení počtu spin-off firem (%).

Příklady zahraniční dobré praxe

Horizontální mobilita:

Knowledge Transfer Partnership (Velká Británie)

Realizace výsledků VaV a spin-off firmy:

ATP (USA), Garching Innovation (SRN), TOP (Nizozemí), Spinno (Finsko),

Pokrokový Utrecht (Nizozemsko), IKUBA (Rakousko)

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Opatření **B.2.1 Podpora horizontální mobility** podporuje mobilitu výzkumných pracovníků a doktorandů. Z tohoto hlediska je patrná vazba na opatření **C.1.3 Prevence nezaměstnanosti**

absolventů (např. vytváření vazeb vzdělávacích institucí na potenciální zaměstnavatele doktorandů a absolventů, vytváření společných projektů podniků s VaV a vzdělávacími institucemi). Významná vazba je i s opatřeními *A.2.1 Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb* a *A.2.3 Podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech* (realizace společných projektů firem a veřejných výzkumných a vzdělávacích institucí v oblasti VaV a zavádění inovací, komercializace výsledků výzkumu apod.).

Opatření ***B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje*** podporuje realizaci výsledků VaV a vytváření prostředí ve veřejných výzkumných a vzdělávacích institucích, které bude podporovat komercializaci výsledků výzkumu a vznik spin-off firem (např. poradenství vedoucí ke komercializaci výsledků VaV a vzniku firem, vzdělávací programy pro pracovníky a studenty, součinnost výzkumných a vzdělávacích institucí při rozvoji spin-off firem apod.). Z hlediska komercializace výsledků výzkumu, transferu poznatků do praxe a spolupráce výzkumných a vzdělávacích institucí s podnikatelským sektorem v oblasti VaV je nezbytné zajistit návaznost mezi tímto opatřením a některými opatřeními v prioritách *A.2. Podpora VaV a inovací v průmyslu a podnicích* a *A.3 Podpora vzniku nových firem*. Především se jedná o tato opatření:

- *A.2.3 Podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech* – spolupráce VaV a vzdělávacích institucí při VaV aktivitách podnikového sektoru, transfer výzkumných poznatků, poskytování podpory podnikům na využívání VaV a další infrastruktury ve výzkumných a vzdělávacích institucích apod.,
- *A.3.1 Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem* - přístup vznikajících spin-off firem ke kapitálovým zdrojům,
- *A.3.2 Budování infrastruktury pro vznik firem* - zařazení vzniklých firem do inkubátoru, využívání zvýhodněných služeb,
- *A.3.3 Spin-off* – poskytnutí podpory pro vznik spin-off firmy⁶, počáteční rozvoj spin-off firmy při výzkumné a vzdělávací instituci, využívání vybavení pro VaV a další infrastruktury na školách a výzkumných institucích apod.

Problematika vazeb mezi opatřeními v souvislosti se vznikem spin-off firem je podrobněji analyzována v popisu priority *A.3 Podpora vzniku firem*.

6.2.6.1. Opatření B.2.1. Podpora horizontální mobility

Charakteristika opatření

Opatření bude podporovat horizontální mobilitu VaV pracovníků a doktorandů mezi akademickou a podnikatelskou sférou. Součástí opatření je i podpora společných VaV projektů akademických pracovišť a podniků a zajištění speciálních studijních programů na

⁶ Za „styčný bod“ opatření *B.2.2. Realizace výsledků výzkumu a vývoje* a *A.3.3. Spin-off* lze považovat okamžik vzniku spin-off firmy jako právního subjektu

vysokých školách, které jsou cíleně zaměřeny na aplikaci výsledků VaV v praxi. Specifickou částí opatření bude podpora horizontální mobility mladých výzkumných pracovníků a doktorandů, kteří se stanou zaměstnanci malých a středních podniků.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je stimulace spolupráce VaV pracovišť a podnikatelského sektoru se zaměřením na horizontální mobilitu VaV pracovníků a doktorandů.

Stěžejní operační cíle

- rozvoj horizontální mobility VaV pracovníků a doktorandů,
- zvýšení spolupráce VaV pracovišť a firem v oblasti výzkumu a vývoje, vytváření společných projektů zahrnujících horizontální mobilitu pracovníků,
- vytváření speciálních studijních programů na vysokých školách cíleně zaměřených na aplikaci výsledků VaV v praxi (ve spolupráci s odborníky z praxe).

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu i konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by se měly zapojit zejména instituce zabývající se výzkumem a vývojem (veřejné i soukromé výzkumné instituce), instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací) a vysoké školy.

Koneční uživatelé

- veřejné a soukromé vysoké školy,
- veřejné a soukromé výzkumné instituce,
- malé a střední podniky.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- pracovníci VaV zapojení do horizontální mobility (počet),
- doktorandi zapojení do horizontální mobility (počet),
- podniky využívající horizontální mobilitu (počet).

6.2.6.2. Opatření B.2.2. Realizace výsledků výzkumu a vývoje

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na vytváření příznivých podmínek ve výzkumných a vzdělávacích institucích pro komercializaci výsledků výzkumu a pro založení a rozběh spin-off firem. Opatření bude také podporovat vzdělávání o podnikání a zvyšování podnikatelských dovedností pracovníků a studentů vysokých škol a pracovníků výzkumných institucí.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je zlepšit realizaci výsledků výzkumu a vývoje v praxi a vytvořit příznivé podmínky pro vznik spin-off firem ve vzdělávacích a výzkumných institucích.

Stěžejní operační cíle

- vytváření příznivých podmínek na vysokých školách a výzkumných institucích pro komercializaci výsledků VaV a zakládání a rozběh spin-off firem,
- součinnost výzkumných a vzdělávacích institucí při rozvoji spin-off firem v prvních fázích existence (využívání VaV a další infrastruktury),
- poradenství (interní) vedoucí ke komercializaci výsledků VaV a vzniku spin-off firem (analýza potenciálu objevu pro komercializaci, studie realizovatelnosti, analýza trhu, marketing apod.),
- vytváření studijních a vzdělávacích programů pro studenty a VaV pracovníky, které budou zaměřené na zvyšování podnikatelských dovedností, ochranu duševního vlastnictví, komercializaci výsledků VaV, vznik spin-off firem apod.,
- podpora inovací v neprůmyslových odvětvích hospodářství (například zdravotnictví, školství, kultura, finančnictví), včetně aktivit v podnikatelské sféře.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na realizaci opatření by se měly podílet výzkumné organizace (veřejné i soukromé výzkumné instituce), vysoké školy, instituce zastřešující výzkumné instituce (např. Asociace výzkumných organizací), instituce zabývající se duševním vlastnictvím (Úřad průmyslového vlastnictví).

Koneční uživatelé

- veřejné a soukromé vysoké školy,
- veřejné a soukromé výzkumné instituce.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- programy vysokých škol a výzkumných institucí na podporu vzniku spin-off firem (počet),
- vzniklé spin-off firmy (počet),
- vzdělávací programy na vysokých školách zaměřené na zvyšování podnikatelských dovedností studentů (počet),
- vzdělávací programy zaměřené na podnikání a zvyšování podnikatelských dovedností pracovníků univerzit a výzkumných institucí (počet).

6.2.7. Priorita C.1. Rozvoj celoživotního učení

Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Rozvoj celoživotního učení“ řeší komplexně problematiku rozvoje celoživotního učení. První opatření této priority je zaměřeno na oblast zavádění studijních programů reagujících na potřeby trhu práce do každodenní praxe škol, druhé opatření se zabývá zajišťováním kvality ve vzdělávání (jde zejména o zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků či zlepšení vybavení školicích zařízení), třetí opatření se zaměřuje na prevenci nezaměstnanosti absolventů, čtvrté opatření řeší problematiku zlepšení vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných ve znalostní ekonomice a páté opatření se zabývá rozvojem dalšího profesního vzdělávání.

Měnící se požadavky trhu práce vyžadují, aby školy připravovaly a realizovaly vzdělávací programy orientované na rozvoj klíčových dovedností, podporující zaměstnatelnost a flexibilitu absolventů. Zvláštní důraz bude proto kladen na zkvalitňování stávajících studijních programů, vytváření nových programů pro lepší uplatnění absolventů na trhu práce, zvyšování informační gramotnosti a podporu občanské, interkulturní a environmentální výchovy. Zaměření na kvalitnější počáteční vzdělávání bude doplněno stanovením dílčích cílů v oblasti dalšího profesního vzdělávání a začleňováním sociokulturně a zdravotně znevýhodněných do vzdělávacího systému v ČR.

Zdůvodnění návrhu priority:

Situace v ČR

V návaznosti na stav v ČR je nutné podporovat vytváření nového systému studijních programů, který umožňuje zohlednit v konkrétním vzdělávacím programu jak cíle celonárodní politiky, tak záměry a požadavky na vzdělávání vycházející z konkrétního prostředí sociálních partnerů školy a regionu, ve kterém působí. Zároveň je nutné na úrovni školy koordinovat poradenské služby zaměřené na podporu kariérového rozhodování a orientace na trhu práce. Pozornost by měla být více věnována vzdělávací, metodické a informační podpoře učitelů. Současně zde chybí harmonizace působení škol, pedagogicko-psychologických poraden a působení informačních, poradenských středisek a úřadů práce tak, aby byl vytvořen komplexní, komplementární a efektivní systém služeb kariérového poradenství oslovující každého jedince, který stojí před úkolem profesní volby.

ČR by se v tomto programovém období měla zaměřit zejména na zvyšování kvalifikační úrovně pedagogických pracovníků a inovativní přístup při formulaci studijních materiálů a podkladů. Naplnění těchto cílů by mělo vést ke větší atraktivitě vzdělávání pro žáky, studenty i uchazeče a poskytovat lepší návaznost na stále se zvyšující nároky globalizujícího se pracovního trhu.

Nezaměstnanost absolventů terciárního vzdělávání v zemích Evropské unie nabývá významných hodnot a v řadě zemí představuje zásadní problém. I v České republice se nezaměstnanost absolventů terciárního vzdělávání začíná stávat vážným problémem. Velkým

nedostatkem českého terciárního vzdělávání je u řady studijních oborů malé či žádné propojení s praxí a trhem práce. Podniky u absolventů často postrádají připravenost na řešení praktických problémů, je kritizována neuspokojivá úroveň jazykových znalostí absolventů, jejich manažerské dovednosti. Absolventům přírodovědně a technicky zaměřených škol chybí znalosti vztahující se k ochraně autorských a průmyslových práv a není u nich podporováno a rozvíjeno podnikatelské myšlení. Rozsah stávajících podnikových praxí a stáží studentů na vysokých školách je nedostatečný, v některých oborech možnost odborných podnikových praxí a stáží chybí. Uplatnění absolventů na trhu práce není systematicky monitorováno a informace o uplatnění absolventů nejsou k dispozici zájemcům o vysokoškolské vzdělání.

V ČR stále nemůžeme hovořit o plnohodnotné integraci sociokulturně a zdravotně znevýhodněných osob. Ta začíná novými přístupy ve vzdělávání, které standardně vedou k jejich úspěšnějšímu začlenění do společnosti a lepšímu uplatnění na trhu práce. Zlepšení podmínek a zvýšení příležitostí ke vzdělávání dětí, mládeže a dospělých se speciálními vzdělávacími potřebami je nezbytné. Odborné studie na toto téma ukazují, že další vzdělávání pedagogických pracovníků, příprava výukových a informačních materiálů, organizování seminářů pro rodiče a podobné aktivity v řadě zemí pomáhají zlepšit situaci těchto jedinců. Dále by se podpora měla zaměřit na programy reedukace a vzdělávání dětí a mládeže s nařízenou ústavní výchovou, programy sociální adaptace dětí před ukončením ústavní výchovy, programy výchovně vzdělávacích činností pro jednotlivé typy zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

Ve srovnání se zeměmi EU v ČR také chybí vzdělávací a výcviková centra pro dospělé, poskytující obecně uznávanou kvalifikaci všem dospělým zájemcům, kteří ukončili školní docházku, nastoupili do praxe a z různých důvodů potřebují či požadují v průběhu svého života získat další nebo specializovanou kvalifikaci. Kvalita a vyšší dostupnost dalšího profesního vzdělávání by měla být posílena rozvojem podpůrných služeb dalšího profesního vzdělávání, zejména informačních a poradenských, které by usnadňovaly orientaci v nabídce, a to zejména těm, kteří to nejvíce potřebují, tj. lidem s nízkou kvalifikací či jinak znevýhodněným na trhu práce.

Identifikované bariéry

Problematika rozvoje celoživotního učení byla v 1. programovém období 2004-2006 v OP RLZ charakterizována těmito identifikovanými bariérami:

Celoživotní učení, i přes svůj rozvoj v průběhu devadesátých let, nepřispívá v dostatečné míře k rozvoji kvalifikovanosti a flexibility lidských zdrojů v ČR. Sektoru dalšího vzdělávání chybí ucelená koncepce a nezbytné legislativní a institucionální podmínky, které by jeho rozvoj usměrňovaly a podněcovaly. Přesto však existují oblasti, jako je například specializované vzdělávání úředníků státní správy a samosprávy, v nichž koncepce a nezbytné legislativní a institucionální podmínky nechybějí.

Celoživotní učení se potýká s problémy, které je možno charakterizovat jako nedostatečný rozsah finančních prostředků věnovaných na jeho podporu a malá účast státu na celoživotním učení. Neexistuje systém uznávaných kvalifikací, osvědčení z dalšího vzdělávání nejsou rovnocenná certifikátům školského systému. Nabídka vzdělávacích kurzů je široká, ale různé

kvality. Další podskupinou problémů je i skutečnost, že není účinně podporováno vzdělávání a rozvoj těch, kteří další vzdělávání poskytují – lektorů, konzultantů, učitelů, řídících a metodických pracovníků ve vzdělávání.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Priorita „Rozvoj celoživotního učení“ i jednotlivá opatření jsou v souladu se základními strategickými dokumenty EU i nejdůležitějšími dokumenty ČR. Strategické obecné zásady Společenství a Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost doporučují:

- podporovat přístup k práci pro všechny věkové kategorie a zvyšovat úroveň produktivity a kvality práce investováním do lidského kapitálu, připravovat a prosazovat účinné národní strategie celoživotního vzdělávání ve prospěch jednotlivců, podniků, hospodářství i společnosti,
- přizpůsobovat systémy vzdělávání a odborné přípravy novým kvalifikačním požadavkům,
- podporovat soudržné a komplexní strategie celoživotního vzdělávání se zvláštním důrazem na dovednosti, které jsou zapotřebí v hospodářství založeném na znalostech, včetně podpory zakládání partnerství mezi regiony a městy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s cílem usnadnit výměnu zkušeností a osvědčených postupů. Zvláštní pozornost by se měla věnovat řešení potřeb znevýhodněných skupin,
- podporovat rozvoj a zavádění reforem vzdělávacích systémů a systémů odborné přípravy,
- posilovat vztahy mezi vysokými školami, výzkumnými a technologickými centry a podniky především prostřednictvím propojení sítí a společných aktivit.

Otázka lidských zdrojů je zahrnuta v Národní inovační politice ČR na léta 2005-2010 v rámci cíle „Zajistit lidské zdroje pro inovace“. Tento dokument mj. navrhuje vytvořit programy pro zvýšení počtu absolventů přírodovědných a technických oborů, které zajistí zlepšení materiálních a technických podmínek pro výuku a výzkum v těchto oborech.

Národní politika výzkumu a vývoje na léta 2008-2008 doporučuje zvyšovat zájem mládeže o VaV na základních a středních školách a získat pro výzkum více studentů (především zvýšením finanční motivace a usnadněním mobility studentů). Dokument zároveň navrhuje zabezpečit, aby posluchači posledních ročníků technických, přírodovědných a ekonomických vysokých škol získali základní informace o ochraně duševního vlastnictví a o transferu technologií.

Aktivity navržené v této prioritě jsou v souladu se Strategií hospodářského růstu a Národním rozvojovým plánem ČR 2007-2013, které navrhují a doporučují například podporovat modernizaci vzdělávacích systémů podle podmínek na trhu práce, rozvoj infrastruktury pro vzdělávání, zvýšení kvality a efektivity vzdělávacího systému, usnadnění přístupu ke vzdělávání všem sociálním skupinám, posilování vazeb vzdělávacích institucí s výzkumem a podnikovou sférou, posilování adaptability pedagogických pracovníků na změny

vzdělávacího systému, zvyšování odborné kvalifikace celoživotním učením, rozšiřování nabídky programů dalšího profesního vzdělávání.

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je zvýšení kvalifikační úrovně populace pomocí rozvoje celoživotního učení plně reflektujícího potřeby trhu práce.

Specifické cíle priority:

- podpora zavedení studijních programů reagujících na potřeby trhu práce do každodenní praxe škol,
- zlepšení kvality vzdělávání ve všech typech škol,
- příprava absolventů a studentů posledních ročníků vysokých škol na uplatnění v praxi,
- zlepšení úrovně vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných v oblasti znalostní ekonomiky,
- fungující systém dalšího profesního vzdělávání odpovídající potřebám znalostní společnosti.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (MŠMT) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- základní, střední a vysoké školy - působnost konečných příjemců/uživatelů,
- výzkumné organizace (veřejné i soukromé) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- instituce zastřešující výzkumné organizace (Asociace výzkumných organizací) – působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství,
- instituce poskytující sociální služby (nestátní neziskové organizace) – působnost konečného příjemce/uživatele.

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- snížení míry nezaměstnanosti absolventů (%),
- zvýšení kvalifikace pedagogů (počet vzdělávaných pedagogů),
- snížení míry nezaměstnanosti sociokulturně a zdravotně znevýhodněných (%),
- nově vytvořená pracovní místa (počet),
- počet absolventů přírodovědných oborů (EIS-2005),
- populace s ukončeným VŠ (terciárním) vzděláváním (EIS-2005),

- počet mladých lidí s ukončeným alespoň středoškolským vzděláním (EIS-2005),
- účast na celoživotním vzdělávání (EIS-2005),
- studující v nově vytvořených/inovovaných programech dalšího vzdělávání (počet),
- vytvoření systému ověřování a uznávání kvalifikací.

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Opatření v této prioritě se týkají rozvoje celoživotního učení a zlepšení vzdělávacího procesu v souvislosti se zajištěním dostatečného počtu kvalitních odborníků. Z tohoto důvodu je nezbytné zajistit dostatečnou provázanost jednotlivých opatření, zejména se jedná o navázání dalšího profesního vzdělávání na počáteční vzdělávání včetně integrace sociokulturně a zdravotně znevýhodněných osob a zlepšení propojení všech fází celoživotního učení s potřebami trhu práce.

Výrazná vazba je zejména mezi touto prioritou a opatřením *C.2.1 Podpora terciálního vzdělávání pro výzkum, vývoj a inovace*, které přímo souvisí s rozvojem celoživotního učení v oblasti VaV.

Významná je i vazba na opatření ve strategických oblastech Podnikání a Výzkum a vývoj. I když je v těchto opatřeních podporováno zvyšování kvalifikací v odpovídajících činnostech, je nezbytné v opatření *C.1.5 Rozvoj dalšího profesního vzdělávání* vytvářet programy v souladu s podporovanými aktivitami především v těchto opatřeních:

- *A.1.3 Podpora ochrany práv duševního vlastnictví,*
- *A.1.4 Podpora mezinárodní konkurenceschopnosti podniků,*
- *A.2.1 Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb,*
- *A.2.2 Podpora snižování energetické náročnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie v podnicích,*
- *A.2.3 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích,*
- *A.3.1 Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem,*
- *A.3.3 Spin-off,*
- *B.2.2 Realizace výsledků výzkumu a vývoje.*

6.2.7.1. Opatření C.1.1. Zavedení studijních programů reagujících na potřeby trhu práce do každodenní praxe škol

Charakteristika opatření

Opatření má motivovat jedince k celoživotnímu učení, což standardně posiluje jeho možnosti při uplatnění na trhu práce. Opatření je zaměřeno jak na pomoc jednotlivcům při zavádění

studijních programů do každodenní praxe škol, tak pomoc institucím, které studijní programy vytvářejí a uvádějí do praxe.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je podpora zavedení studijních programů reagujících na potřeby trhu práce do každodenní praxe škol.

Stěžejní operační cíle

- modernizace studijních programů orientovaných na rozvoj klíčových kompetencí,
- podpora vzdělávání v technických a přírodních vědách,
- podpora zvyšování kreativity žáků na všech stupních škol,
- podpora zvyšování praktických znalostí absolventů a směrem k větší podnikavosti absolventů/studentů,
- podpora poradenských aktivit na školách,
- zvyšování povědomí o VaV na středních a základních školách.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by mělo být Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na realizaci opatření by se měly podílet vysoké střední i základní školy.

Koneční uživatelé

- ZŠ, SŠ, VOŠ,
- školská zařízení (zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, školní družiny, kluby),
- organizace přímo řízené MŠMT,
- nestátní neziskové organizace,
- organizace sociálních partnerů.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- podpořené organizace vytvářející či zavádějící nové studijní programy (počet),
- podpořené osoby v organizacích vytvářejících či zavádějících nové studijní programy (počet),
- podpoření žáci a studenti (počet),
- nově vytvořené studijní programy (počet).

6.2.7.2. Opatření C.1.2. Zajišťování kvality ve vzdělávání

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na zajištění kvalitního vzdělávání na všech typech škol. Od toho se odvíjí také podporované činnosti jednotlivců i institucí systémově se zabývajících vzděláváním v ČR. V návaznosti na aktivity opatření C.1.1 spojené s formulací a zaváděním nových studijních programů se toto opatření zaměřuje na další zkvalitnění vzdělávání v ČR.

Základním opatřením pro zlepšení služeb ve vzdělávání je zejména zvyšování kvalifikační úrovně pedagogických pracovníků a inovativní přístup při formulaci studijních materiálů a podkladů. Naplnění těchto cílů by mělo v budoucnu vést k větší atraktivitě vzdělávání pro žáky, studenty i uchazeče. Vzdělání by také mělo poskytovat lepší návaznost na stále se zvyšující nároky globalizujícího se pracovního trhu.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je zlepšení kvality vzdělávání ve všech typech škol.

Stěžejní operační cíle

- zvyšování kvalifikace učitelů,
- tvorba nových studijních materiálů – podkladů pro výuku,
- ustavení nových školských zařízení zaměřených na vědecko-technické obory, potřeby regionů, chybějící odbornosti apod.,
- zlepšení technického vybavení, laboratoří, dílen, didaktické techniky, zejména v souvislosti s podporou kreativity a samostatnosti a žáků.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu i konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by se měly zapojit vysoké, střední i základní školy.

Koneční uživatelé

- školská zařízení (zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, školní družiny, kluby),
- organizace přímo řízené MŠMT,
- nestátní neziskové organizace,
- organizace sociálních partnerů.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově zavedené studijní programy (počet),
- podpoření žáci (počet),
- podpoření učitelé (počet).

6.2.7.3. Opatření C.1.3. Prevence nezaměstnanosti absolventů – efektivita a kvalita vysokoškolského vzdělávání

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na vytváření programů prevence nezaměstnanosti absolventů terciárního vzdělávání. Opatření bude podporovat programy, které připravují absolventy vysokých škol na uplatnění v praxi, zajišťují odbornou praxi a propagují možnosti uplatnění absolventů. Opatření bude také podporovat partnerství škol a podniků za účelem vytváření vzdělávacích programů a kursů pro absolventy.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je příprava absolventů a studentů posledních ročníků vysokých škol na uplatnění v praxi.

Stěžejní operační cíle

- příprava absolventů terciárního vzdělávání na praxi, zajišťování odborné praxe,
- partnerství škol s podniky a vytváření společných programů pro přípravu absolventů na uplatnění v praxi, zajišťování odborné praxe a stáží v podnicích,
- pořádání prezentačních dnů podniků na vysokých školách, veletrhů pracovních příležitostí,
- rozšíření výuky studentů posledních ročníků vysokých škol o podnikání a uplatnění v praxi,
- vytvoření a provoz monitorovacího systému, který bude sledovat uplatnění absolventů jednotlivých oborů vysokých škol a umožňovat zájemcům o studium na VŠ orientovat se v možnostech uplatnění.

Instituce implementační struktury

Jako řídicí orgán, zprostředkující subjekt i konečný příjemce by v implementaci opatření mělo působit Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by byly také zapojeny vysoké školy.

Koneční uživatelé

- veřejné a soukromé vysoké školy.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- programy vysokých škol připravující absolventy terciárního vzdělávání na uplatnění v praxi (počet),
- programy zajišťující odborné praxe a stáže (počet),
- prezentační dny podniků a veletrhy pracovních příležitostí (počet),
- společné programy vysokých škol a podniků školící studenty a absolventy pro uplatnění v konkrétních podnicích (počet),
- vytvoření monitorovacího systému, který by sledoval uplatnění absolventů jednotlivých oborů vysokých škol.

6.2.7.4. Opatření C.1.4. Zlepšení vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných v oblasti znalostní ekonomiky

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na zlepšení vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných v oblasti znalostní ekonomiky pomocí zavádění inovativních metod a přístupů k této problematice. Opatření částečně navazuje na cíle současného opatření 3.1 OP RLZ.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je zlepšení úrovně vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných v oblasti znalostní ekonomiky.

Stěžejní operační cíle

- podpora chráněných dílen,
- pořizování speciální didaktické techniky, budování speciálně koncipovaných laboratorních učeben,
- doškolení pedagogů pro výuku zdravotně i sociokulturně znevýhodněných,
- zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

- vzdělávání zdravotně znevýhodněných v souvislosti s možným uplatněním ve VaV a inovacích.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu i konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by se měly zapojit vysoké, střední a základní školy a nestátní neziskové organizace působící v sociálních službách.

Koneční uživatelé:

- školská zařízení (zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, školní družiny, kluby),
- organizace přímo řízené MŠMT,
- nestátní neziskové organizace,
- organizace sociálních partnerů.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově zavedené studijní programy pro znevýhodněné (počet),
- podpořené znevýhodněné osoby (počet),
- podpoření učitelé (počet).

6.2.7.5. Opatření C.1.5. Rozvoj dalšího profesního vzdělávání

Charakteristika opatření

Opatření se zaměří na zvyšování kvality a vyšší dostupnost dalšího profesního vzdělávání, které bude v rámci opatření posíleno rozvojem podpůrných služeb, zejména informačních a poradenských, které by usnadňovaly orientaci v nabídce zejména osobám s nízkou kvalifikací či jinak znevýhodněným na trhu práce.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je fungující systém dalšího profesního vzdělávání odpovídající potřebám znalostní společnosti.

Stěžejní operační cíle

- zlepšení přístupu k informacím, orientace v nabídce a kvalitě služeb dalšího profesního vzdělávání, rozvoj výzkumu a vývoje metodologie vzdělávání dospělých,
- rozvoj vzdělávací nabídky dalšího profesního vzdělávání (nové programy, distanční formy vzdělávání, e-learning, zdokonalení anticipace potřeb zaměstnavatelů),
- zvýšení odborné a pedagogické způsobilosti lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků, kteří působí ve sféře dalšího profesního vzdělávání.

Instituce implementační struktury

- instituce státní správy (MŠMT, MPSV, úřady práce) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů, poradenství,
- vysoké školy, vzdělávací instituce - působnost konečných příjemců/uživatelů,
- instituce zastupující podnikatele (např. Hospodářská komora ČR, krajské hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy) – působnost konečných příjemců, poradenství,
- instituce samosprávy (kraje) – působnost konečných příjemců, iniciace tvorby projektů, poradenství.

Koneční uživatelé:

- školy a instituce vzdělávání dospělých,
- pracoviště VaV,
- úřady státní správy a samosprávy,
- zaměstnavatelské a oborové svazy,
- profesní sdružení a spolky,
- zástupci zaměstnavatelů.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově vytvořené/inovované produkty dalšího profesního vzdělávání (počet),
- nově vytvořené/inovované vzdělávací programy (počet),
- vyškolení lektori dalšího profesního vzdělávání (počet),
- úspěšní absolventi programů dalšího profesního vzdělávání (počet).

6.2.8. Priorita C.2. Rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace

Charakteristika a zaměření priority:

Priorita „Rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace“ je zaměřena na odstranění nedostatku a zlepšení kvality lidských zdrojů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. V prvním opatření je oblast lidských zdrojů ve VaV podporována již na vysokých a vyšších odborných školách (podporou tzv. terciárního vzdělávání). Druhé opatření pak rozvoj lidských zdrojů řeší v rámci cílů imigrační politiky.

Zdůvodnění návrhu priority:

Situace v ČR

Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil pro výzkum a znalostně intenzivní podnikání na trhu práce představuje jednu z hlavních bariér rozvoje znalostní ekonomiky v ČR. Vzhledem k nízkému zastoupení terciárního vzdělání v dospělé populaci a k významným a zvyšujícím se regionálním rozdílům je nezbytné výrazněji podporovat kromě rozšiřování nabídky programů a kapacit vysokých a vyšších odborných škol také distanční formy terciárního vzdělávání.

V rámci podpory terciárního vzdělávání pro výzkum, vývoj a inovace a pro lepší fungování trhu práce v oblasti znalostní ekonomiky je také nutné rozšířit přístup ke vzdělávání na vysokých a vyšších odborných školách i pro skupiny osob, které terciární vzdělávání neabsolvovaly (např. zaměstnanci soukromého sektoru). Vzhledem k nedostatečné výkonnosti českého výzkumu a vývoje, která je mj. zapříčiněna i absencí vzdělávání v řízení výzkumu a vývoje, je nutné zajistit další vzdělávání pracovníků vědeckých a výzkumných institucí také v oblasti věcného a finančního řízení i evropských záležitostí.

Nedostatek pracovních sil s úrovní terciárního vzdělání na našem trhu práce ve specifických (technických) oborech představuje významnou bariéru pro rozvoj konkurenceschopnosti ekonomiky. Nedostatek kvalifikovaných pracovních sil je navíc umocňován odchodem řady špičkových odborníků („odliv mozků“, „brain drain“) za lepšími výzkumnými i materiálními podmínkami do zahraničí. Tato nepříznivá situace může být již ve střednědobém horizontu pozitivně ovlivněna například efektivní imigrační politikou, která bude podporovat příliv kvalifikovaných zahraničních pracovníků a návrat českých špičkových odborníků ze zahraničí („příliv mozků“, „brain gain“).

Identifikované bariéry v této oblasti

Problematika rozvoje lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace byla analyzována ve studii „Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR“ a jako nejvýznamnější překážky v této oblasti byly identifikovány:

- nedostatek kvalifikovaných pracovních sil pro výzkum na českém trhu práce,

- demotivující platové podmínky ve výzkumu a nedokonalý systém hodnocení výzkumu,
- nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro znalostně intenzivní podnikání na trhu práce.

Souvislost se strategickými dokumenty EU a ČR

Priorita „Rozvoj lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace“ a její dvě opatření jsou v souladu se základními strategickými dokumenty EU i nejdůležitějšími dokumenty ČR. Strategické obecné zásady Společenství a Integrované hlavní směry pro růst a zaměstnanost doporučují:

- zajistit odpovídající nabídku atraktivního, dostupného a vysoce kvalitního vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních, včetně flexibilních plánů vzdělávání, snížení počtu žáků, kteří předčasně opouštějí školu a dosažení vyšší míry dokončení vyššího středoškolského vzdělání,
- podporovat modernizaci vysokoškolského vzdělávání a rozvoj lidského potenciálu ve výzkumu a inovacích prostřednictvím postgraduálních studií, další odborné přípravy výzkumných pracovníků, zapojit více mladých lidí do studia vědy a techniky,
- podporovat kvalitu a přitažlivost odborného vzdělávání, včetně učňovského školství, a vzdělávání zaměřeného na podnikání,
- zajistit větší mobilitu na regionální, vnitrostátní a nadnárodní úrovni a rozvíjet systémy podpory transparentnosti a uznávání kvalifikací,
- investovat do infrastruktury v oblasti vzdělávání a odborné přípravy včetně informačních a komunikačních technologií, pokud jsou takové investice nezbytné k provádění reformy a/nebo pokud mohou značně přispět ke zvýšení kvality a účinnosti vzdělávacího systému a systému odborné přípravy.

Otázky rozvoje lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace jsou zahrnuty v Národní inovační politice ČR na léta 2005-2010, která doporučuje mj. podporovat projekty vzdělávání pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje zaměřené na transfer technologií, ochranu autorských a průmyslových práv, základy podnikání a manažerské dovednosti, včetně využívání finančních zdrojů ze strukturálních fondů EU, a projekty zaměřené na vytváření center pro znalostní management a jeho výuku na vysokých školách a výzkumných institucích.

Zajištění lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace v potřebné struktuře a všech úrovních je jedním z cílů Strategie hospodářského růstu (např. vyhlášení vzdělávacích programů zaměřených na výzkumné a vývojové pracovníky a na manažery VaV). Strategie hospodářského růstu doporučuje provádět aktivní imigrační politiku (podporovat příliv kvalifikovaných pracovníků v souladu s požadavky domácího trhu práce a udržet mladé talenty v zemi).

Globální cíl priority:

Globálním cílem priority je podpora rozvoje lidských zdrojů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

Specifické cíle priority:

- zvýšení odborné úrovně absolventů pro sféru výzkumu a vývoje a znalostně intenzivního podnikání,
- vytvoření vhodných podmínek pro příchod a udržení zahraničních odborníků a návrat českých odborníků působících v zahraničí.

Odvětvově institucionální struktura

- instituce státní správy (MŠMT) – působnost na úrovni řídicího orgánu, konečného příjemce, zprostředkujícího subjektu, iniciátora tvorby projektů,
- vysoké školy - působnost konečných příjemců/uživatelů,
- výzkumné organizace (veřejné i soukromé) – působnost konečných příjemců/uživatelů, poradenství,
- instituce zastřešující výzkumné organizace (např. Asociace výzkumných organizací) - působnost konečného příjemce/uživatele, poradenství.

Nejdůležitější indikátory dopadů a výsledků

- zvýšení počtu pracovníků VaV na vysokých školách (%),
- zvýšení počtu pracovníků VaV v podnikovém sektoru (%),
- zvýšení počtu pracovníků v high-tech sektorech (%),
- zvýšení počtu doktorandů (%),
- zvýšení počtu zahraničních pracovníků VaV (%),
- zvýšení podílu studujících ve studijních programech terciárního vzdělávání (vyššího odborného, bakalářského, magisterského, doktorského, distančního) a dalšího vzdělávání na VŠ a VOŠ se zaměřením na ICT a jazyky (%).

Vazba na ostatní priority a vazba mezi jednotlivými opatřeními

Všechna opatření v této prioritě se týkají rozvoje lidských zdrojů pro oblast výzkumu, vývoje a inovací. Provázanost jednotlivých opatření je zajištěna tím, že tato opatření vytvářejí kompaktní celek, který pokrývá oblast RLZ v oblasti VaV pomocí dalšího rozvoje a zlepšení terciárního vzdělávání (první opatření) a vytvářením podmínek pro odborníky ze zahraničí (druhé opatření).

Výrazná vazba je zejména mezi touto prioritou a prioritou *C.1 Rozvoj celoživotního učení*. V rámci této priority je řešeno jak počáteční, tak další profesní vzdělávání, které jsou základem pro rozvoj terciárního vzdělávání s užším zaměřením se na znalostní ekonomiku, výzkum, vývoj a inovace.

6.2.8.1. Opatření C.2.1. Podpora terciárního vzdělávání pro výzkum, vývoj a inovace

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na odstranění nedostatku vhodně kvalifikované pracovní síly v ČR zvýšením rozsahu a zlepšením kvality a struktury terciárního vzdělávání. Opatření bude podporovat zvýšení počtu a odborné úrovně absolventů terciárního (vyššího odborného, bakalářského, magisterského, doktorského) vzdělávání, včetně distančních forem vzdělávání. Náplní opatření bude rovněž podpora dalšího vzdělávání na vysokých a vyšších odborných školách. Důsledkem tohoto opatření bude zvýšení odborné úrovně pracovníků v soukromé i výzkumné sféře.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je zvýšení úrovně terciárního vzdělávání v ČR.

Stěžejní operační cíle

- zkvalitňování vzdělávání na vysokých školách a vyšších odborných školách,
- zvýšení počtu absolventů vysokých škol a vyšších odborných škol,
- zvýšení počtu absolventů doktorských studijní programů,
- zvýšení počtu absolventů distančních forem vysokoškolského a vyššího odborného vzdělávání,
- rozvoj dalšího vzdělávání na vysokých a vyšších odborných školách.

Instituce implementační struktury

Řídícím orgánem, zprostředkujícím subjektem a konečným příjemcem by bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na realizaci opatření by se měly podílet vysoké školy, výzkumné organizace a instituce zastřešující výzkumné organizace (Asociace výzkumných organizací).

Koneční uživatelé

- vysoké školy a vyšší odborné školy,
- studenti VŠ a VOŠ,

- zájemci o studium na VŠ a VOŠ,
- veřejné i soukromé výzkumné instituce,
- zaměstnanci veřejných i soukromých výzkumných institucí,
- soukromý sektor (především znalostně intenzivní podnikání),
- zaměstnanci soukromého sektoru.

Nejdůležitější indikátory výsledků

- nově vzniklé/inovované studijní programy terciárního vzdělávání (vyššího odborného, bakalářského, magisterského, doktorského) (počet),
- nově vzniklé/inovované studijní programy distančního vzdělávání (počet),
- nově vzniklé/inovované studijní programy dalšího vzdělávání na VŠ a VOŠ (počet),
- studující v nově vzniklých/inovovaných studijních programech terciárního vzdělávání (vyššího odborného, bakalářského, magisterského, doktorského) (počet),
- studující v nově vzniklých/inovovaných studijních programech distančního vzdělávání (počet),
- účastníci studijních programů dalšího vzdělávání na VŠ a VOŠ (počet).

6.2.8.2. Opatření C.2.2. Imigrační politika pro znalostní ekonomiku

Charakteristika opatření

Opatření je zaměřeno na vytváření vhodných podmínek pro příchod zahraničních odborníků a návrat českých odborníků působících v zahraničí. Opatření bude podporovat setrvání zahraničních absolventů českých vysokých škol na našem trhu práce, zvyšování adaptability imigrantů žadáných kvalifikací, jakož i zvyšování znalostí imigrantů o české legislativě, normách, předpisech i kulturním prostředí. Náplní opatření bude také podpora návratu českých odborníků ze zahraničí.

Globální cíl opatření

Globálním cílem opatření je vytvoření vhodných podmínek pro příchod/udržení zahraničních odborníků a návrat českých odborníků působících v zahraničí.

Stěžejní operační cíle

- setrvání zahraničních absolventů českých vysokých škol na českém trhu práce,
- zvýšení adaptability imigrantů, především imigrantů s žadánými kvalifikacemi,

- zvýšení znalostí imigrantů o české legislativě, předpisech, normách, kulturním prostředí apod.,
- návrat českých odborníků ze zahraničí.

Instituce implementační struktury

Na úrovni řídicího orgánu, zprostředkujícího subjektu i konečného příjemce by se na implementaci opatření mělo podílet Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do realizace opatření by se měly zapojit vzdělávací instituce, vysoké školy, výzkumné organizace a instituce zastřešující výzkumné organizace (Asociace výzkumných organizací).

Koneční uživatelé

- jazykové školy a soukromí učitelé vyučující český jazyk,
- veřejné a soukromé vzdělávací instituce,
- veřejné a soukromé výzkumné instituce,

Nejdůležitější indikátory výsledků

- zahraniční odborníci, kteří absolvovali podporované kurzy českého jazyka (počet),
- zahraniční odborníci, kteří absolvovali podporované kurzy seznamující cizince s českou legislativou, předpisy, normami, kulturním prostředím apod. (počet),
- čeští odborníci využívající návratová stipendia (počet).

6.3. Navržené priority a opatření - přehled

Následující tabulka přehledně shrnuje navržené strategické oblasti, priority a zaměření jednotlivých implementačních opatření.

TABULKA 1 - NÁVRH INTERVENČNÍCH OBLASTÍ A OPATŘENÍ ZNALOSTNÍ EKONOMIKY

A. PODNIKÁNÍ

PRIORITA	OPATŘENÍ	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA OPATŘENÍ
<p>A.1. PODPORA ROZVOJE PODNIKÁNÍ</p>	<p>A.1.1. Rozvoj podnikatelské a inovační infrastruktury</p>	<p>Opatření bude zahrnovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podporu přístupu firem k moderní výrobní a jiné infrastruktuře, např.: <ul style="list-style-type: none"> - rozšiřování investičního vybavení MSP v souvislosti s vytvářením a zachováváním pracovních míst, zaváděním udržitelných výrobních postupů apod., - investice do moderní řídicí techniky apod., - podporu zavádění informačních technologií a služeb v podnikatelských subjektech, zavádění systému řízení, zlepšení přístupu a zvýšení využívání informačních a komunikačních technologií podnikatelskými subjekty, - podporu vzniku a činnosti inovačních center a organizací transferu technologií, včetně: <ul style="list-style-type: none"> - zapojení poskytovatelů kapitálu, podpory usnadnění přístupu podniků k finančním zdrojům při aktivitách spojených s transferem technologií, - spolupráce center transferu technologií, inkubátorů, VTP a dalších organizací, - rozšíření spolupráce center transferu technologií a jejich sítí s podobnými centry a sítěmi v zahraničí, - podpory zvyšování kvalifikací pracovníků podniků zapojených v transferu technologií i pracovníků organizací poskytujících služby v transferu technologií, - podporu vzniku a činnosti VTP, včetně <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření příslušných finančních nástrojů (modelů) pro činnost VTP, - budování a rekonstrukce provozních prostor (např. regenerace brownfields), - zvyšování kvalifikací pracovníků firem v souvislosti s činností VTP.

	<p>A.1.2. Rozvoj služeb pro podnikatele</p>	<p>Opatření bude podporovat poradenské aktivity pro MSP v souvislosti se zaváděním inovací, zvyšováním konkurenceschopnosti a podnikáním:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření kvalitní a profesionální sítě organizací s regionální působností, které budou poskytovat poradenské služby, včetně vytvoření odpovídajícího systému jejich akreditace například v těchto oblastech: <ul style="list-style-type: none"> - zvyšování inovačních aktivit MSP a snižování rizikovosti inovací (analýzy VaV potřeb, studie proveditelnosti, nalezení partnera pro spolupráci ve VaV, studie stavu technologií a očekávaných trendů, vyhledání komercializovatelných výsledků VaV, řešení problémů, finanční strategie, marketingové studie atd.), - zvyšování konkurenceschopnosti a absorpční kapacity podniků, - zvyšování připravenosti MSP pro vstup rizikového kapitálu (studie proveditelnosti, studie pro investory, podnikatelské plány, cost-benefit analýzy apod.), - vznik nových firem (např. spin-off), - zvyšování znalostí pracovníků organizací poskytujících poradenské služby, např. kursy, školením apod.
	<p>A.1.3. Podpora ochrany práv duševního vlastnictví</p>	<p>Opatření bude zahrnovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podporu patentových aktivit výzkumných a vzdělávacích institucí v zahraničí a i v ČR (úhrada části nákladů spojených s podáním přihlášky a získáním patentu, včetně nákladů za patentového zástupce, provádění patentových rešerší, překlady apod.), - zvyšování znalostí o ochraně duševního vlastnictví a průmyslově právního povědomí pracovníků výzkumných a vzdělávacích institucí a MSP, - zvyšování kvalifikací pracovníků organizací poskytujících služby v oblast ochrany duševního vlastnictví.
	<p>A.1.4. Podpora mezinárodní konkurenceschopnosti podniků</p>	<p>Opatření bude např. podporovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti podniků, zavádění mezinárodně uznávaných standardů, - rozvoj služeb pro mezinárodní obchod (např. uplatnění podniků na mezinárodním trhu služeb, mezinárodní marketing), - rozvoj spolupráce firem k posílení konkurenceschopnosti na mezinárodním trhu, - propagaci a prezentaci českých firem na zahraničních trzích.

A.2. PODPORA VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ V PRŮMYSLU A PODNICÍCH	A.2.1. Podpora zavádění inovací technologií, výrobků a služeb	<p>Opatření bude podporovat inovační aktivity především v MSP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poskytování grantů a dotací na provádění inovací výrobků, technologií a služeb (granty budou rozděleny podle velikosti, zařazeny budou mikrogranty), - poskytování zvýhodněných úvěrů (vč. mikroúvěrů) na provádění inovací výrobků, technologií a služeb, - poskytování záruk na úvěry související s výdaji na inovace výrobků, technologií a služeb, - poskytování podpory na nákup licencí a know-how pro zavádění inovací, - podpora pro patentové aktivity MSP v ČR a zahraničí v souvislosti s realizovanými inovačními aktivitami, - zvyšování kvalifikací pracovníků MSP v souvislosti se zaváděnými inovacemi a realizovaným VaV, managementem inovací a zaváděním inovativních a produktivnějších forem řízení podniku.
	A.2.2. Snižování energetické náročnosti a využívání obnovitelných zdrojů energie v podnicích	<p>Opatření je zaměřené na snižování energetické náročnosti procesů podnikatelského sektoru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - snižování energetické náročnosti procesů spojených s výrobou, přeměnou a rozvodem energie v podnicích s využitím inovací, - zavádění nových technologií při zpracovávání energetických surovin, - zavádění kombinované výroby elektřiny a tepla, - zavádění výroby elektrické energie z obnovitelných zdrojů, - rekonstrukce stávajícího zařízení pro výrobu el. energie a/nebo tepla s cílem využívat obnovitelných zdrojů, - náhrada energeticky neefektivních technologií a energeticky náročného technologického zařízení průmyslových podniků, - zvýšení zavádění a využívání ekoinovací.

	A.2.3. Podpora výzkumu a vývoje v podnikatelských subjektech	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - pořízování investičního vybavení podniků v souvislosti s realizací výzkumných a vývojových aktivit, - aplikovaný a průmyslový výzkum a vývoj v podnicích a realizaci výsledků VaV v praxi, - spolupráci podniků s výzkumnými a vývojovými institucemi, - zlepšení dostupnosti výzkumných, výrobních a kancelářských prostor pro aplikovaný a průmyslový VaV, - zakládání a rozšiřování firemních konstrukčních a vývojových center.
	A.2.4. Technologické platformy	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - přípravnou fázi vzniku technologických platform, např. analýza potřeb, cílů, vytvoření akčního plánu apod., - vznik a počáteční rozvoj technologických platform ve vybraných a perspektivních oborech, - vytváření finančních nástrojů podporujících vznik a počáteční rozvoj technologických platform, - propojování národních technologických platform v mezinárodním měřítku, zejména na úrovni EU, - zvyšování kvalifikací ve výzkumu a inovacích v souvislosti s činnostmi technologických platform, - odborné vzdělávání v daném oboru (všechny vzdělávací stupně, včetně počátečního odborného vzdělávání i celoživotního učení).

A.3. PODPORA VZNIKU NOVÝCH FIREM	A.3.1. Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem	<p>Opatření bude podporovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik finančních programů (nástrojů), které snadňují přístup k „pre-seed“ a „seed“ kapitálu (například fond „pre-seed“ a „seed“ kapitálu s účastí různých finančních zdrojů), - zlepšení přístupu MSP k mikroúvěrům a ke státním garancím za bankovní úvěry, vytváření fondů pro mikroúvěry, - vznik finančního nástroje usnadňujícího přístup podniků k rizikovému kapitálu, - zvyšování připravenosti podniků (zejména MSP) na vstup rizikového kapitálu, např. formou externích poradenských služeb, - zvyšování kvalifikací pracovníků podniků (zejména MSP) v souvislosti se vstupem rizikového kapitálu.
	A.3.2. Budování infrastruktury pro vznik firem	<p>Opatření bude podporovat vznik a činnost inkubátorů, včetně:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření finančních nástrojů na podporu vzniku a činnosti inkubátorů, - poskytování zvýhodněných, kvalitních a komplexních služeb pro inkubované firmy, - sledování a průběžné vyhodnocování činnosti inkubátorů s využitím osvědčených zahraničních standardů, porovnávání se zahraničím, - zajištění aktivního spojení inkubátorů s VaV institucemi, univerzitami a podniky, - vytváření sítí poskytovatelů rizikového kapitálu a sítí Business Angels, podpora jejich asociace (např. oborové). - zvyšování odborných znalostí pracovníků inkubovaných firem i pracovníků inkubátorů.
	A.3.3. Spin-off	<p>Opatření bude zahrnovat podporu pro:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakládání spin-off firem v souvislosti s realizací výsledků VaV v praxi, - zlepšování přístupu k finančním nástrojům pro vznik a rozvoj firem (např. fondy „pre-seed“ a „seed“ kapitálu), - efektivní rozvoj spin-off firem v prvních fázích existence, - využívání experimentálního a technologického vybavení pro VaV a další infrastruktury (administrativní prostory, informační a komunikační technologie, sítě, databáze, knihovny, apod.) na VŠ a výzkumných institucích, - zvyšování kvalifikací pracovníků spin-off firem v příslušných oborech.

A.4. ROZVOJ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ	A.4.1. Podpora spolupráce podniků	<p>Opatření bude zahrnovat podporu pro vytváření klastrů a sítí klastrů a jejich činnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoření finančního nástroje na podporu vzniku a počátečního rozvoje klastrů, - zapojování klastrů do národních a mezinárodních sítí, - zlepšování vazby mezi výzkumem a průmyslem, - rozvoj lidských zdrojů (vazba na univerzity a výzkumné instituce), podpora zvyšování kvalifikací pracovníků (manažerů) klastrů (management, oborové znalosti, apod.), - podpora vzniku a rozvoje průmyslových pólů excelence.
	A.4.2. Rozvoj institucionálního prostředí pro podnikání	<p>Opatření bude podporovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zlepšení podmínek pro podnikání, výzkum a inovace, - zkvalitnění činnosti veřejné správy a její spolupráce se soukromým sektorem: <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce veřejné správy všech úrovní s nevládními institucemi a privátní sférou, - spolupráce veřejné správy na meziregionální a mezinárodní úrovni, - využívání externích kapacit, které vede ke snížení nákladů na veřejnou správu, - další vzdělávání pracovníků veřejné správy na všech úrovních ve vztahu k podnikání a podpoře inovací, - vytváření speciálních vzdělávacích programů, zaměřených na veřejnou správu (pořádání kurzů, školení, pracovních seminářů, atd.), - sledování a hodnocení inovačního prostředí v ČR: <ul style="list-style-type: none"> - sledování a analýza průběžně publikovaných dat a průzkumů, provádění a analýza speciálních průzkumů, především sledování ukazatelů využívaných v evropských databázích (TrendChart, European Innovation Scoreboard), - hodnocení a monitorování programů využívajících veřejné zdroje, - rozšíření monitorování inovačních aktivit na regionální úroveň.

B. VÝZKUM A VÝVOJ

PRIORITA	OPATŘENÍ	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA OPATŘENÍ
B.1. PRODUKCE A TRANSFER POZNATKŮ VÝZKUMU A VÝVOJE	B.1.1. Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - budování nových kapacit pro VaV, včetně přístrojového a technologického vybavení, - rekonstrukce a rozšiřování kapacit pro VaV, včetně vybavení přístrojovou technikou a technologiemi, - pořízování a zhodnocování přístrojového a technologického vybavení VaV pracovišť, - vytváření nových pracovních míst ve VaV v souvislosti s rozšiřováním kapacit pro VaV, - zapojování doktorandů a studentů do výzkumu a vývoje v souvislosti s rozšiřováním kapacit pro VaV.
	B.1.2. Centra a sítě excelence	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - přípravnou fázi vzniku center a sítí excelence (analýza VaV potenciálu v regionu, sektorové analýzy, analýzy absorpční kapacity v regionu, apod.), - vznik a rozvoj center a sítí excelence vytvářených z významných výzkumných a vzdělávacích institucí v regionu, - vytváření dlouhodobých a efektivních vazeb center a sítí s podniky a organizacemi v regionu i s veřejnou správou, - aktivity center a sítí směřující k rozvoji lidských zdrojů v regionu, - transfer výsledků výzkumné činnosti do praxe (spolupráce center s podnikovou sférou v oblasti VaV a inovací, zapojování organizací transferu technologií, inkubátorů, poradenských institucí, atd.), - propojování center a sítí s obdobnými institucemi v zahraničí (v meziregionálním i nadnárodním měřítku), spolupráce těchto center a sítí s podobnými centry a sítěmi vytvořenými v jiných zemích.
	B.1.3. Podpora účasti v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje	Opatření bude podporovat například: <ul style="list-style-type: none"> - zlepšování a rozšiřování aktivit organizací zaměřených na poskytování informační podpory pro účast v mezinárodních programech VaV a spolupráci s EU v oblasti VaV (např. RKO a OKO, - přípravu a účast českých týmů v mezinárodních VaV projektech, - spolufinancování účasti českých subjektů v evropských výzkumných programech (např. projektech 7. RP EU).

	<p>B.1.4. Cílené informace a monitorování prostředí pro výzkum, vývoj a inovace</p>	<p>Opatření bude podporovat například:</p> <ul style="list-style-type: none"> - statistické sledování a hodnocení výzkumného prostředí, zejména sledování indikátorů European Innovation Scoreboard a TrendChart, rozšíření monitorování na regionální úroveň, - průběžné monitorování a hodnocení výzkumných programů, - provádění cílených průzkumů a analýz zaměřených na situaci a trendy ve výzkumu, vývoji a inovacích, - mezinárodní benchmarking ČR v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, - vytváření nabídky komercializovatelných výsledků VaV orientované na příslušné cílové skupiny, - poskytování informací a propagaci VaV v regionálním i národním měřítku, - spolupráci veřejné správy a výzkumného sektoru v oblasti VaV.
--	--	---

B.2. SPOLUPRÁCE VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU VE VÝZKUMU, VÝVOJI A INOVACÍCH	B.2.1. Podpora horizontální mobility	<p>Opatření bude podporovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - horizontální mobilitu pracovníků a doktorandů mezi VaV pracovišti a podnikatelskými subjekty, - spolupráci VaV pracovišť a podniků v oblasti VaV a vytváření společných projektů zahrnujících horizontální mobilitu pracovníků (spolupráce podniků s VaV pracovníky), - vytváření speciálních studijních programů na VŠ cíleně zaměřených na aplikace výsledků VaV v praxi (ve spolupráci s odborníky z praxe).
	B.2.2. Realizace výsledků výzkumu a vývoje	<p>Opatření bude podporovat realizaci výsledků VaV a vznik spin-off firem, například</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření příznivých podmínek ve výzkumných a vzdělávacích institucích pro komercializaci výsledků VaV a založení a rozběh činnosti spin-off firem, - interní poradenství vedoucí ke komercializaci výsledků VaV a vzniku spin-off firem (analýza potenciálu objevu pro komercializaci, analýza trhu, marketing, apod.), - součinnost výzkumných a vzdělávacích institucí při rozvoji spin-off v prvních fázích existence (využívání VaV a další infrastruktury), - vytváření studijních a vzdělávacích programů pro studenty a VaV pracovníky, které jsou zaměřené na zvyšování podnikatelských dovedností, ochranu duševního vlastnictví, komercializaci výsledků VaV, vznik spin-off firem apod., - podpora inovací v neprůmyslových odvětvích hospodářství (například zdravotnictví, školství, kultura, finančnictví), včetně aktivit v podnikatelské sféře.

C. LIDSKÉ ZDROJE A VZDĚLÁVÁNÍ

PRIORITA	OPATŘENÍ	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA OPATŘENÍ
C.1. ROZVOJ CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ	C.1.1 Zavedení studijních programů reagujících na potřeby trhu práce do každodenní praxe škol	Součástí opatření bude: <ul style="list-style-type: none"> - modernizace studijních programů orientovaných na rozvoj klíčových kompetencí, - podpora vzdělávání v technických a přírodních vědách, - podpora zvyšování kreativity žáků na všech stupních škol, - podpora zvyšování praktických znalostí absolventů a směrem k větší podnikavosti absolventů/studentů, - podpora poradenských aktivit na školách, - zvyšování povědomí o VaV na SŠ a ZŠ.
	C.1.2. Zajišťování kvality ve vzdělávání	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - tvorbu nových studijních materiálů, - rozšiřování technického vybavení, budování laboratoří, dílen, pořízování didaktické techniky zejména v souvislosti s podporou kreativity, technického myšlení a samostatnosti žáků, - zvyšování kvalifikace učitelů.
	C.1.3. Prevence nezaměstnanosti absolventů – efektivita a kvalita vysokoškolského vzdělávání	Opatření bude obsahovat: <ul style="list-style-type: none"> - programy připravující absolventy na praxi, zajišťování odborné praxe, prezentační dny podniků, - podporu pro vytváření dlouhodobějších vazeb mezi vzdělávacími institucemi a podnikovou sférou pro přípravu absolventů na praxi, (např. formou společných programů škol a podniků – zaměstnání absolventů v podniku a zároveň doplňování odpovídajících kvalifikací na VŠ), zajištění odborné praxe a stáže v podnicích, - rozšíření výuky studentů posledních ročníků o podnikání a uplatnění v praxi, - vytvoření a provoz monitorovacího systému, který bude sledovat uplatnění absolventů jednotlivých oborů a umožňovat orientovat se v možnostech uplatnění.

	C.1.4. Zlepšení vzdělávání zdravotně a sociokulturně znevýhodněných v oblasti znalostní ekonomiky	Opatření bude obsahovat: <ul style="list-style-type: none"> - podporu chráněných dílen, - pořizování speciální didaktické techniky, budování speciálně koncipovaných laboratoří a učeben, - doškolení pedagogů pro výuku zdravotně znevýhodněných žáků, - zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, - vzdělávání zdravotně znevýhodněných osob v souvislosti s možným uplatněním ve VaV.
	C.1.5. Rozvoj dalšího profesního vzdělávání	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - zlepšení přístupu k informacím, orientaci v nabídce a kvalitě služeb dalšího profesního vzdělávání, rozvoj výzkumu a vývoje metodologie vzdělávání dospělých, - rozvoj vzdělávací nabídky dalšího profesního vzdělávání (nové programy, distanční formy vzdělávání, e-learning, zdokonalení anticipace potřeb zaměstnavatelů), - zvýšení odborné a pedagogické způsobilosti lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků působících ve sféře dalšího profesního vzdělávání.

C.2. ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ PRO VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	C.2.1. Podpora terciárního vzdělávání pro výzkum, vývoj a inovace	Opatření bude podporovat například: <ul style="list-style-type: none"> - rozšiřování a diverzifikaci terciárního vzdělávání s přednostním důrazem na profesně orientované bakalářské programy a jiné formy nižšího terciárního vzdělávání, - rozšiřování doktorských studijních programů, - rozšiřování a diverzifikaci distančních forem vysokoškolského a vyššího odborného vzdělávání, především programů zaměřených na přenositelné dovednosti, jako je výuka ICT a jazyků, - zkvalitnění a realizaci rozšířené nabídky dalšího vzdělávání na vysokých školách.
	C.2.2. Imigrační politika pro znalostní ekonomiku	Opatření bude podporovat: <ul style="list-style-type: none"> - setrvání zahraničních absolventů českých vysokých škol na českém trhu práce, - zvýšení adaptability imigrantů, především imigrantů s žádanými kvalifikacemi, - zvýšení znalostí imigrantů o české legislativě, normách, kulturním prostředí apod., - návrat českých odborníků ze zahraničí.

6.4. Využití finančních zdrojů strukturálních fondů pro navržené priority a implementační opatření

V příštím programovacím období 2007-2013 bude podpora Společenství soustředěna do tří cílů:

- Cíl **Konvergence**, ve kterém bude možné využívat prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti,
- Cíl **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, ve kterém bude možné využívat prostředky ERDF a ESF,
- Cíl **Územní spolupráce**, který předpokládá využívání pouze ERDF.

Všechny strategické oblasti, stejně jako v nich obsažené priority a relevantní implementační opatření, které byly navrženy na základě analýzy situace v ČR a v soulase se základními strategickými dokumenty EU i ČR, naplňují svým zaměřením všechny tři Cíle podpory Společenství. V Cíli **Konvergence** bude v příštím programovacím období EU zařazena celá Česká republika s výjimkou Prahy, které bude zařazena do Cíle **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**. Navržené priority a implementační opatření bude možné v těchto Cílech financovat ze dvou evropských strukturálních fondů - ERDF, ESF.

Pro naprostou většinu implementačních opatření ve strategických oblastech **Podnikání a Výzkum a vývoj** je možné čerpat prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Výjimkou jsou opatření zaměřená na zlepšení prostředí pro podnikání, výzkum a vývoj (opatření A.4.2 Rozvoj institucionální prostředí pro podnikání a B.1.4. Cílené informace a monitorování prostředí pro výzkum, vývoj a inovace), pro která bude možné využít prostředky z technické pomoci nebo z ESF. Další výjimkou je opatření B.2.1 Podpora horizontální mobility, pro které lze využít finanční prostředky z ESF. Činnosti navržené v implementačních opatřeních ve strategické oblasti **Lidské zdroje a vzdělávání** odpovídají svým zaměřením podmínkám stanoveným pro financování z ESF.

V některých implementačních opatřeních ve strategických oblastech **Podnikání a Výzkum a vývoj** je také navrhováno zvyšování kvalifikace pracovníků podniků a výzkumných a vzdělávacích institucí, které splňuje podmínky pro financování z ESF. Jedná se však vždy o činnosti, které úzce souvisejí s aktivitami podporovanými v daném opatření (typickým příkladem je zvyšování kvalifikací pracovníků v souvislosti se zaváděním inovací v opatření A.2.1), a proto lze na tyto činnosti využít financování z ERDF do výše 5 %. Zároveň je však možné v prioritách zaměřených na rozvoj lidských zdrojů (zejména priorita C.1. Rozvoj celoživotního učení) uvažovat vytvoření programů pro zvyšování kvalifikací s podporou z ESF.

V Cíli **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, do kterého bude v příštím programovacím období zařazena určitě Praha, budou ve srovnání s Cílem **Konvergence** finanční prostředky omezené. Z tohoto důvodu nebude na některé aktivity pravděpodobně možné čerpat podporu z ERDF nebo z ESF. Podle nařízení o čerpání podpory z ERDF musí také veškeré podporované aktivity odpovídat strategii daného regionu (regionálnímu inovačnímu systému).

Při přípravě programů vycházejících z návrhů priorit a implementačních opatření, které jsou uvedeny v této studii, pro regiony Cíle **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** bude proto nutné tyto skutečnosti pečlivě uvážit a na některé činnosti, které jsou nezbytné pro rozvoj znalostní ekonomiky v daném regionu, využít jiné finanční zdroje (například vytvořit příslušné programy financované ze státního rozpočtu nebo kompenzovat finanční prostředky, které jsou pro žadatele „nedostupné“ z fondů ERDF a ESF, z jiných zdrojů).

Některé navržené priority a implementační opatření je možné zařadit také pod Cíl **Územní spolupráce**. Jedná se především o oblasti, ve kterých je navrhována mezinárodní spolupráce a zapojení českých subjektů do mezinárodních sítí, což specifikují zejména tato opatření:

- A.1.1 Rozvoj podnikatelské infrastruktury – transfer technologií v mezinárodním měřítku, spolupráce center transferu technologií s obdobnými institucemi v zahraničí,
- A.2.4. Technologické platformy – propojování národních technologických platform s platformami v zahraničí,
- A.3.1. Finanční nástroje pro vznik a rozvoj firem – vytváření nadnárodních finančních nástrojů zaměřených například na podporu VaV v MSP,
- A.4.1. Podpora spolupráce podniků - zapojování klastrů tvořených českými subjekty do mezinárodních uskupení, vytváření sítí,
- B.1.2. Centra a sítě excelence - propojování center s obdobnými institucemi v zahraničí, vytváření mezinárodních sítí, mezinárodní transfer poznatků a technologií,
- C.1.3. Prevence nezaměstnanosti absolventů, efektivita a kvalita vysokoškolského vzdělávání – podpora spolupráce a vytváření sítí VŠ, výzkumných institucí a MSP.

Využití finančních prostředků pro implementační opatření, které je stručně naznačeno v této kapitole, je možné považovat pouze za orientační, neboť vychází ze stručného výčtu priorit a činností, které jsou obsaženy v návrhu nových nařízení Evropského parlamentu a Evropské rady o zaměření ERDF a ESF ze dne 21. prosince 2005⁷. Při přípravě operačních programů bude proto nezbytné uvedená omezení a návrhy uvážit v širších souvislostech podle schválených nařízení a dalších dokumentů, které budou stanovovat podmínky pro poskytování podpory a čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů v jednotlivých Cílech Politiky soudržnosti Společenství.

⁷ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the European Regional Development Fund (ERDF) a Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the European Social Fund (ESF) ze dne 21.12.2005

7. ZÁVĚR

Studie „Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR na období 2007-2013“ je výzkumným projektem navrhuje strategické zaměření ČR novém programovacím období EU. Studie nenahrazuje návrh programových dokumentů stanovujících podmínky České republiky pro čerpání podpory ze strukturálních fondů EU v oblasti inovací a ekonomiky založené na znalostech.

Hlavním úkolem tohoto projektu bylo především zohlednit nové směry zaměření politik EU formulované ve Strategických obecných zásadách Společenství a v ostatních souvisejících dokumentech v návrzích strategických priorit a implementačních opatření, jejichž cílem je zajistit růst ekonomiky založené především na znalostech. Studie zároveň zohledňuje předchozí vypracované dokumenty analyzující překážky efektivního růstu konkurenceschopnosti České republiky. Důležitým podkladovým dokumentem byla analýza „Bariéry růstu konkurenceschopnosti České republiky“, jejíž výstupy naznačily budoucí strategii a potenciální okruhy tematických oblastí v příštím programovacím období EU.

8. PŘEHLED DOKUMENTŮ, STUDIÍ A DALŠÍCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ ZAŘAZENÝCH DO REŠERŠE

Dokumenty ČR:

- Strategie hospodářského růstu a Východiska Strategie hospodářského růstu (shrnutí politik a koncepcí rezortů)
- Národní rozvojový plán 2004-2006. Ministerstvo pro regionální rozvoj ČR (2003)
- Národní rozvojový plán 2007-2013 (verze předložené pracovní skupině)
- ČR v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. Ministerstvo pro regionální rozvoj ČR (2003)
- ČR 2004-2006. Rámec podpory společenství. Ministerstvo pro regionální rozvoj ČR (2003)
- Národní inovační strategie ČR. Úřad vlády ČR (2004)
- Národní inovační politika na léta 2005-2010, schválená usnesením vlády České republiky ze dne 7. července 2005 č. 851
- Národní politika výzkumu a vývoje ČR na léta 2004-2008, schválená usnesením vlády České republiky ze dne 7. ledna 2004 č. 5
- Národní program výzkumu I, schválený usnesením vlády České republiky ze dne 28. dubna 2003 č. 417
- Národní program výzkumu II, schválený usnesením vlády České republiky ze dne 9. března 2005 č. 272
- Dlouhodobé směry základního výzkumu, schválené usnesením vlády České republiky ze dne 1. června 2005 č. 661
- Národní lisabonský program 2005 – 2008 (Národní program reforem České republiky). Úřad vlády ČR (2005)
- Návrh přístupu České republiky k materiálu "Investovat do výzkumu: Akční plán pro Evropu" a k dalším dokumentům Evropské unie pro oblast výzkumu a vývoje. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Rada vlády pro výzkum a vývoj (2004)
- Strategie udržitelného rozvoje České republiky. Ministerstvo životního prostředí ČR (2004)
- Návrh hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků. Rada pro výzkum a vývoj (2004)
- Koncepce inovací pro oblast průmyslu a podnikání na období 2005-2008. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (2004)
- Strategie agentury CzechInvest na období 2004-2006. CzechInvest (2004)
- Zjednodušení administrativy podnikatelské činnosti. Rada pro rozvoj podnikatelského prostředí (2004)
- Stanovení proaktivní imigrační politiky se zaměřením na získání kvalifikovaných zahraničních pracovníků. Rada pro rozvoj podnikatelského prostředí (2005).

- Návrh kroků k odstranění bariér v oblasti spolupráce vzdělávacích institucí a podniků z hlediska rozvoje lidských zdrojů. Rada pro rozvoj podnikatelského prostředí (2005)
- Zpráva o výsledcích jednání pracovní skupiny „Zvýšení účasti soukromých zdrojů na financování MSP“. Rada pro rozvoj podnikatelského prostředí (2005)
- Střednědobá koncepce sociálního a ekonomického rozvoje. Rada vlády České republiky pro sociální a ekonomickou strategii (2002)
- Programové prohlášení Asociace výzkumných organizací. AVO (2005)
- Strategie svazu průmyslu a dopravy pro období 2005-2007. Svaz průmyslu a dopravy (2004)
- Bohemian Regional Innovation Strategy – BRIS. TC AV ČR (2004)

Operační programy a jednotné programové dokumenty:

- Operační program průmysl a podnikání
- Operační program Infrastruktura
- Operační program Rozvoj lidských zdrojů
- Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
- Společný regionální operační program
- Jednotný programový dokument 2
- Jednotný programový dokument 3

Dokumenty EU⁸:

- Nové partnerství pro soudržnost konvergence konkurenceschopnost spolupráci (Třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti). KOM(2005), 192 v konečném znění
- Communication from the Commission: More Research for Europe. Towards 3% of GDP, COM(2002), 499 final
- Facing the Challenge (Kokova zpráva o Lisabonské strategii pro růst a zaměstnanost), EC, listopad 2004.
- Integrated Guidelines for Growth and Jobs (2005-2008), COM (2005) 141.
- Communication from the Commission: Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007-2013, COM(2005) 0299
- Communication to the Spring European Council Working Together for Growth and Jobs – A New Start for the Lisbon Strategy, COM (2005) 24
- Commission staff working paper: Working together for growth and jobs. Next steps in implementing the Lisbon Strategy, SEC(2005) 622/2
- Communication from the Commission Science and Technology, the Key to Europe's Future – Guidelines for future European Union Policy to Support Research, COM (2004) 353

⁸ Názvy dokumentů EU jsou v textu uvedeny zpravidla v anglickém jazyku a to i v případech, kdy existuje oficiální překlad dokumentu, který je k dispozici na internetových stránkách Evropské komise

- Communication to the Commission: Building the ERA of Knowledge for Growth, COM (2005) 118.
- Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM (2004) 590.
- Communication to the Commission: Europe and Basic Research, COM (2004) 9
- Council Resolution of 26 June 2001 on Science and Society and on Women in Science (2001/C 199/01)
- The broad guidelines of the economic policies of the member states and the community (for the 2003-2005 period)
- Communication from the Commission: Investing in research: an action plan for Europe, COM(2003), 226 final/2
- Lisbon action plan incorporating EU Lisbon Programme and recommendations for actions to member states for inclusion in their national Lisbon processes. Companion document to the Communication to the Spring European Council. SEC(2005) 1992
- Green Paper on Innovation. European Commission (1995)
- The First Action Plan for Innovation in Europe. European Commission (1998)
- Innovate for a Competitive Europe. A New Action Plan for Innovation. European Commission (2004)
- Research for the Secure Europe – Report of the Group of Personalities in the field of Security Research. European Commission (2004)
- Frontier Research: the European Challenge, High-Level Expert Group Report (executive summary). European Commission (2005)
- Focus on the Structure of Higher Education in Europe 2004/2005. National Trends in the Bologna Process. Eurydice (2005)
- Communication from the Commission: The role of the universities in the Europe of knowledge. COM (2003) 58 final
- Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu: Společné akce pro růst a zaměstnanost: Lisabonský program Společenství. KOM(2005) 330 v konečném znění
- Akční plán pro státní podpory. Cílenější státní podpory a jejich nižší počet: plán pro reformu státní podpory v letech 2005-2009. Konzultační dokument.
- Sdělení Komise: Konzultační dokument o státní podpoře na inovace. KOM (2005) 436
- Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Realizace Lisabonského programu Společenství – Více výzkumu a inovací – investovat do růstu a zaměstnanosti: společná koncepce. COM (2005) 488
- Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Realizace Lisabonského programu Společenství – aktualizovaná politika MSP pro růst a zaměstnanost. COM (2005) 551
- Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. O partnerství veřejného a soukromého sektoru a o právních předpisech Společenství pro veřejné zakázky a koncese. COM (2005) 569

Dokumenty EU – fondy:

- Návrh nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. KOM(2004) 492 v konečném znění
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu. KOM(2004) 493 v konečném znění
- Návrh nařízení Rady o zřízení Fondu soudržnosti. KOM(2004) 494 v konečném znění
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj. KOM(2004) 495 v konečném znění
- Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropském sdružení pro přeshraniční spolupráci (ESPS). KOM(2004) 496 v konečném znění

Evaluace RPS:

- 1/04: Analýza a vyhodnocení slabých míst systému implementace a rizik poruch. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2005)
- 3/04: Analýza a vyhodnocení vnějšího prostředí systému implementace RPS. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2005)
- 4/04: Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2005)
- 5/04: Identifikace, analýza a zhodnocení rozložení rozvojových programů EU a českých rozvojových programů s cílem navrhnout koordinovanější a racionálnější systém. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2005)
- 6/04: Hodnocení indikátorů/ukazatelů a vhodnosti jejich nastavení. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2005)
- Současný normativní a systémový rámec regionálního řízení v ČR. Průběžná prezentace výsledků řešení. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2005)

Vybrané studie, analýzy a zprávy:

- Analýza dosavadního vývoje a stavu výzkumu a vývoje v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2004. Úřad vlády ČR, Rada pro výzkum a vývoj (2004)
- Sociální a ekonomické dopady integrace České republiky do Evropské unie. Pro Úřad vlády ČR – Radu vlády pro sociální a ekonomickou strategii zpracovala Taylor Nelson Sofres Factum, s. r. o. (2002)
- Průzkum kvality podnikatelského prostředí v ČR. Sdružení Střední podnikatelský stav, Hospodářská komora České republiky (2003)
- Regionální aspekty rozvoje lidských zdrojů: vybrané zkušenosti a náměty. Národní vzdělávací fond (2000)
- Rozvoj lidských zdrojů v malých a středních podnicích: vybrané zkušenosti a náměty. Národní vzdělávací fond (2001)

Česká republika 2004>06 Rámec podpory Společenství

Dílčí zpráva projektu

8/05-2-2/05 Posouzení priorit a formulace doporučení pro tvorbu implementačních opatření v oblasti podpory rozvoje znalostní ekonomiky pro přípravu národních programových dokumentů ČR na období 2007-2013

- Náměty pro hospodářskou politiku (Bílá kniha SPD ČR). Svazu průmyslu a dopravy ČR (2002)
- Vyhodnocení nepřímých nástrojů podpory výzkumu. AVO (2002)
- Technologické Platformy. Technologické centrum AV ČR (prosinec 2005)
- Innovation policy in six candidate countries: The challenges (Czech Republic). ADE (2001)

9. SEZNAM ZKRATEK

BA	Business Angels
BIC	Business Innovation Centre
CSF	Community Support Framework
EIS	European Innovation Scoreboard
EPO	European Patent Office
GAČR	Grantová agentura České republiky
ICT	informační a komunikační technologie
JPD 2	Jednotný programový dokument pro Cíl 2
JPD 3	Jednotný programový dokument pro Cíl 3
MSP	malé a střední podniky
NNO	nestátní neziskové organizace
OPPP	operační program Průmysl a podnikání
OP RLZ	operační program Rozvoj lidských zdrojů
PPP	Public Private Partnership
RKO	regionální kontaktní organizace
RRA	regionální rozvojová agentura
RPS	rámec podpory společenství
S&T	Science & Technology
SROP	Společný regionální operační program
USPTO	United States Patent and Trademark Office
VaV	výzkum a vývoj
VTP	vědeckotechnický park
7. RP EU	7. rámcový program EU

~